(I.)

A NAGY-SZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1900. MÁRCZIUS 29. NAPJÁN

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS

BÍRÓSÁGI ŰLÉSÉNEK

VALAMINT A BÍRÓSÁG ÁPRIL 18-án ŰLÉSEZŐ

IDŐSZAKI TANÁCSÁNAK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

NAGY IMRE,

EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

KIADTA: A NAGY-SZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1900. — 836.

(I.)

A NAGY-SZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1900. MÁRCZIUS 29. NAPJÁN

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS

BÍRÓSÁGI ŰLÉSÉNEK

VALAMINT A BÍRÓSÁG ÁPRIL 18-án ŰLÉSEZŐ

IDŐSZAKI TANÁCSÁNAK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

NAGY IMRE,

EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

KIADTA: A NAGY-SZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1900. — 836.

(1.)

A nagy-szalontai ev. ref. egyházmegye

1900. Márczius 29. napján

Nagy-Szalontán tartott közgyűlésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak:

Széll Kálmán esperes és *Dr. Balogh Elek* világi tanácsbiró elnöklete alatt:

I. Tanácsbirák:

Lelkészi részről:

Balog Ambrus
Dr. Márk Ferencz
Nagy Imre
Böszörményi Lajos
Sipos Imre
Hajdu Elek

Világi részről:

Hadházy Kálmán.

II. Jegyzők:

Nagy Imre és Kozma Zsigmond lelkészi, — Hadházy Kálmán és Sütő Antal világi részről.

III. Számonkérőszéki tagok:

Dr. Márk Ferencz, Bagdi János (egyházmegyei pénztárnok is), Szikszay Lajos (egyházmegyei ügyész is.)

IV. Lelkészek:

Bagdi János anti, Kolunbán Áron kötegyáni, Ónodi Sándor mezőgyáni, Budai János h.-böszörményi, Bán József n.-zerindi, Nagy Endre

s.-kereszturi, Boros Gábor árpádi, Diószegi Mihály gyantai, Bugyi János erdő gyaraki, Fogarassy Bálint radna-lippai, Szabó József b.-sebesi, Szabó István geszti, Unghváry Gyula tamásdai, Vadas Gyula cserméi, Bódogh János bajji, Józsa Károly ágyai lelkész.

V. Tanitói testület képviselői:

Kiss Gábor, Varga Károly.

VI. Egyházak világi képviselői:

Bondár Ferencz és Nagy József N.-Szalontáról, Makai István Ugráról, Horváth Ferencz Sarkadról, D. Bugyi Sándor Mező-Gyánból, Szőke János okányból, Tárnok János Gesztről.

Széll Kálmán esperes buzgó alkalmi fohász után mély sajnálattal jelenti, hogy egyházmegyénk szeretve tisztelt gondnokát e gyűlésen gyöngélkedése miatt nélkülöznünk kell; de ha vezérletét nélkülözzük is, kövessük azon bölcs tanácsát, melyet a dunántuli egyházkerület közelebbi közgyűlésén egyházunk minden tagjához intéz, hogy t. i. a józan vallásosság a hit és erkölcsi élet köteles ébrentartására, kiki saját hatáskörében mindent tegyen meg; lelkészek, tanitók, presbyterek, buzgó egyháztagok, társadalmi és családi körökben ápolják az őseinktől örökölt vallásos buzgóságot, terjesszék a szeretet munkáját, támogassák a vallásos kötelességüket híven teljesitő egyháztagokat, kötelességük teljesitésére szoritsák a hanyagokat. Annyival inkább kövessük e bölcs tanácsot, mivel egyházmegyénk gondnoka 46 éves gondnoki pályáján e szavainak megfelelő példát adott mindnyájunknak, hogy e nyomokon haladva közülünk is mindenki mindent megtenni törekedjék szeretett egyházunk javára Üdvözli az egyházmegye tanácsbiráit, jegyzőit, a megjelent lelkészeket, a tanitói testület és az egyházak megjelent képviselőit, s a gyűlést megnyitja.

Tárgyalás előtt:

Elnöklő esperes: Dr. Balogh Eleket, mint hivatalára nézve legidősebb világi tanácsbirót kéri föl társelnökül, ki a gyűlés éljenzése mellett foglalja el társelnöki székét; ugyanekkor bemutatja egyházmegyei gondnok levelét, melyben sajnálattal tudatja, hogy „egészségi okok miatt lehetetlen megjelennie gyűlésünkön, hogy vágyainak eleget téve pár órát tölthessen körünkben, s szeretett egyházmegyénk ügyeinek intézésében részt vehessen".

1. A tanitói testület képviselői, s az egyházak megjelent küldöttei beadják megbízó leveleiket.

Neveik felolvasása után a fentirt sorrendben igazoltatnak.

2. Esperes jelensi, hogy gróf Tisza István, Benedek László egyházmegyei tanácsairák családi körülményeik, Fábján László egyházmegyei tanácsbiró gyöngélkedése, Szondy Géza szentleányfalvi lelkész családi-körülményei, Nyeste István m.-homorogi és Csiha Márton erdőhegyi lelkész hivatalos teendőik miatt nem jelenhettek meg a gyűlésen.

Sajnos tudomásul szolgál.

3. Az esperes által kinyomatott s a gyűlés tagjai közt kiosztott tárgysorozat

felolvasottnak tekintetvén, a tanácskozás sorrendjéül szolgál.

4 Olvastatott a következő esperesi jelentés az egyházmegye vallás-erkölcsi s anyagi állapotáról:

„Nagytiszteletű egyházmegyei Közgyűlés!

Egyházmegyénknek 1899. évi valláserkölcsi és anyagi állapotát feltüntető jelentésemet van szerencsém a következőkben beterjeszteni:

II. Valláserkölcsi állapot.

Gyülekezeteinknek a közönséges istenitisztelet gyakorlásában nyilvánuló vallásos buzgósága általában megnyugtató; mert a beérkezett jelentések szerint: ünnepnapokon úgy délelőtt mint délután, nagy buzgósággal és tömegesen, vasárnapok délelőttjén — a nagy munkaidő kivételével — dicséretes buzgósággal és szép számmal vesznek részt gyülekezeteink tagjai a hitelveink szerint tartani szokott közönséges istenitiszteleteken; vasárnap délután és köznap reggelenként kevesebb számmal ugyan, de a nagy munka befejeztével az őszi és téli évszakban tartani szokott bibliamagyarázatok alkalmával már ismét föllendült buzgósággal.

Vasárnap délután egyházmegyénk 24 egyházában: kátémagyarázat, — 4 egyházban: bibliamagyarázat, — 13-ban felváltva e kettő, — 4-ben: egyszerű imádság tartatik. Köznap reggelenként, mindennap tartatik istenitisztelet 26 egyházban, — hetenként kétszer 8 egyházban, — csak bűnbánati héten 11 egyházban. Köznap délután naponkint tartatik istenitisztelet 2 egyházban, — 43-ban nem. Köznapokon bibliamagyarázat tartatott 29 egyházban, 16-ban nem. Urvacsoráztak 27 egyházban, hol ez nyílvántartatott, 22999-en.

De másfelől a vallásos buzgóság lankadására vall és beteges tünetként mutatkozik az hogy a hazánk alkotmányos törvénye értelmében jogerősen megkötött 774 házasságból, 18 egyházban, 53 esetben mellőzték a házasfelek az eskütételt (= 6·84%). 3378 szülött közül, 10 egyházban, a keresztelést mellőzte: 46 (= 1·36%); 2375 halott közül, 9 egyházban, egyházi szertartás nélkül temettetett: 33 (= 1·39%); — végül 92-en léptek ki ev. ref. egyházunk tagjai közül 11 egyházban, illetőleg jelentkeztek a kilépésre. Megjegyzem, hogy ezen kilépők s ill tőleg egyházi szertartást mellőzők, majdnem kivétel nélkül, azon nazarénusok és baptisták,

kik már hosszabb idő óta csak névleg voltak reformált egyházunknak tagjai, tényleg pedig különváltak és ugynevezett „gyülekezet“-eket tartottak.

Ha egybehasonlítjuk ezeknek számát az 1898. éviekkel, azt találjuk, hogy az esküvést mellőzők száma kevesbedett 4·26%-kal; — a keresztelést mellőzők száma emelkedett 0·44%-kal; — az egyházi szertartás nélkül temetkezők száma emelkedett 0·37%-kal; — a kilépők száma pedig kevesbedett 88 taggal.

Az esküvést mellőzők száma legmagasabb M.-Homorogon, a hol 9 házasságra lépő közül 5 — és Kötegyánban, a hol 14 házasságra lépő közül 9 mellőzte az esküvést.

Törvénytelen szülöttek száma: 274 (= 3378 közül: 8·08%); tehát a tavalyihoz viszonyítva kevesbedett 0.94%-kal; — törvénytelenül együtt él, a mennyire ez kipuhatolható volt: 226, (ezeknek száma emelkedett a tavalyihoz képest 48-czal); — viszálkodó házas: 69; — vegyes házasság kötetett: 97 (a tavalyinál több 6-al); ezen megesküdött 97 vegyes házaspárok közül, gyermekeik vallásos nevelésére nézve, nem egyezett 67 pár; javunkra egyezett 30 pár: ezenkívül kárunkra egyezett az a 14 vegyes házaspár, kik közül egyik sem esküdött meg nálunk; — hozzánk áttért: 20.

Mint a valláserkölcsi állapotra jellemzőt, felemlítem, hogy egyházmegyénk 26 egyházában, a szegényekről és árvákról van gondoskodás, a 21/895 sz. e. megyei végzés foganatosításával s ezek a szegények és árvák segélyezésére 571 frt 84 krt fordítottak.

II. Iskola-ügy.

A tanügyi bizottság külön jelentésén kívül, van szerencsém előterjeszteni, hogy 6—12 éves 9064 tanköteles közül feljár iskolába: 8391 (= 92.58%), nem jár: 673 (= 7 42%), — 13—15 éves 3394 tanköteles közül iskolába jár: 2122 (= 62·53%), nem jár: 1272 (=37 47%).

III. Anyagi állapot.

Az 1899. évi gondnoki számadásokat, az egyházi törvény értelmében bekívánván, azokat megvizsgálás végett áttettem az egyházmegyei számvevőszékhez, mely is vizsgálatáról szóló jelentését külön terjesztette be az egyházmegyei közgyűléshez.

Az egyházak ingó és ingatlan vagyonáról kiállított s a törvényszerű egyházlátogatás alkalmával hitelesített leltárt nyilvántartom, valamint a 19. egyházból hozzám eddig beterjesztett „vagyonkönyvet“ is.

Ezeknek előrebocsátása után, áttérek az 1899. év folyamán történt épitkezésekre és adományokra:

a. *Építés és javítás.*

Ágyán épületek javitására: 200 frt, — *Szintyén* új kerítés készitésére: 75 frt, épület javítására: 70 frt; — *Anton* a lelkészi lakon egy

melléképületre: 32 frt; — egyházi épületek javitására: 34 frt 40 kr.; — *Aradon* épület fentartására 89 frt 87 kr.; — *Arpádon* épület-javitásra: 90 frt; — *Bajjon* épület-javitásra 92 frt 35 kr.; — *Belényesen* az egyházi épületeken javitásokra: 203 frt 26 kr., — az iskolában 3 pad: 30 frt, — templom előcsarnokára csatorna: 21 frt 70 kr., — apróbb javításokra: 42 frt 66 kr.; — *B.-Ujlakon* épületek jaivítására: 35 frt 77 kr.; *Bél-Zerinden* az iskolánál egy űrszék és keritès: 80 frt 34 kr., — épület javitásra: 18 frt 70 kr.; — *B-Zsadányban* új fiuiskola épitetett: 4900 frt, — épület javításra: 280 frt; — *Boros-Sebesen* apróbb javításra: 38 frt 99 kr.; — *Csermőn* ugyanerre: 30 frt; — *Erdő-Gyarakon* épület javitásokra: 208 frt; — *Erdőhegyen* épület fentartására: 99 frt 76 kr.; — *Fekete-Gyarmaton* fitanító ilakáson kerítésre: 50 frt, — épület fentartására: 50 frt; — *Fekete-Tóton* a lelkészi lakon gabonás és istálló épitésre 258 frt 10 kr., — épület fentartására: 25 frt 50 kr.; — *Geszten* épület javitásra: 156 frt 90 kr.; — *Gyantán* a község egy új tantermet épittetett: 1400 frt; — *Széplakon* egy új tanterem épitésére: 570 frt, — egy melléképületre: 90 frt; — *Kis-Peregen* egyházi épületek javitására: 339 frt 29 kr, — fiuiskolánál kamara és istálló: 109 frt 52 kr.; — *Német-Peregen* épület fentartásra: 40 frt; — *Komádiban* egyházi épületek javitására: 1800 frt; — *K.-Apátiban* ugyanerre: 74 frt 38 kr; — *Kötegyánban* épület javitásra: 335 frt; — *M.-Homorogon* ugyanerre: 106 frt 09 kr.; — *M.-Gyorokon* épület fentartására: 65 frt; — *Mező-Gyánban* apróbb javitásokra: 60 frt; — *Mező-Sasson* templom s toronytető festésére: 200 frt, — apróbb javitásra: 98 frt 71 kr; — *N.-Harsányban* épület javitásra: 64 frt 50 kr., — orgona javitásra: 250 frt; — *Nagy-Szalontán* egy új fiúiskola épittetett: 4000 frt, — egyházi épületek javitására és fentartására: 1455 frt 21 kr.; — *N.-Zerinden* egyházi épületek javitására: 300 frt; — *Okányban* épület fentartásra: 230 frt; — *Pankotán* toronyórára: 420 frt, — épületek fentartására: 50 frt; — *Radna-Lippán* harangláb épittetett közadakozásból 258 frt, — épületek fentartására: 9 frt 54 kr.; *Remetén* épület javitásra: 188 frt; — *Sarkadon* egyházi épületek fentartására: 272 frt 42 kr.; — *Sarkad-Keresztúron* a torony s templom falának kijavitására s a lelkészi lakás tetejének megújitására: 834 frt 98 kr, épületek javitására: 91 frt 26 kr.; — *Sonkolyoson* épület tatarozásra: 6 frt 67 kr.; — *Jánosfalván* két új harang vétetett: 480 frt; — *Szakállon* épület fentartására: 61 frt; — *Szemlakon* a tanterem kibővittetett, új ablakokkal elláttatott, a melléképület cseréppel fedetett, pincze és kamara épittetett: 456 frt 29 kr., — épületek fenttartására: 40 frt; — *Szent-Leányfalván* új kerítésre: 11 frt, — épület tatarozásra: 10 frt; — *Tamásdán* épület javitásra 30 frt; — *Tárkányban* új torony épittetett, a templom kijavittatott: 2300 frt, — épület fentartásra: 100 frt; — *Nyégerfalván* épület javitásra: 40 frt; — *Tenkén* a lelkészlakáson új melléképületre: 400 frt, — kisebb javitásokra: 30 frt; — *Ugrán* az egyházi épületek fentartására: 74 frt 27 kr.; — *Vadászon* ugyanerre: 70 frt.

Építkezés és javítás történt tehát 43 anya- és 5 leányegyházban, összesen 25034 frt 43 kr.

b. *Adakozás és hagyomány.*

Ágyán szószéktakaróra: 2 frt; — *Aradon* Nagy Lajosné egy díszes, bársony terítőt az úrasztalára: 100 frt, Gaál Ferencz: 20 frt, Blázsy Hajnalka hagyománya: 30 frt, többen az „Arany-könyv alap"-ra és a vallástanító fizetésének a pótlására: 95 frt 14 kr.; *Árpádon* új harangra Bordás László 1 frt, ifj Tóth Lajos 1 frt, Dézsi Lajos 1 frt; — *Belényesen* egy bál tiszta jövedelme az egyház szükségleteire: 106 frt 92 kr; — *B.-Ujlakon* néh. Balla János özvegye a szószékre teritőt: 6 frt, D. Szabó Jánosné az úrasztalára teritőt: 2 frt 50 kr., — úrasztali pohárra többen: 6 frt 62 kr., — perselypénz 14 frt 44 kr.; — *B.-Böszörményben* perselypénzt: 34 frt 40 kr.; — *B.-Zsadányban* özv. Németh Péterné egy úrasztali teritőt 15 frt; — *Boros-Sebesen* perselypénz: 21 frt 60 kr., — lelkészlakon javításhoz anyagot adott Olasz Vilmos: 3 frt; — *Csermőn* Finta István: 1 frt, Horváth Sándor: 1 frt, Hatzinger Henrik: 4 frt 60 kr, Szita Vilma és Szita Máli egy-egy úrasztalai terítőt (kézi himzés); — *Fekete-Tóton* takarékmagtár alapítására adományoztak: Nadányi Jenő: 10 köböl búza, 10 köböl tengeri, — Nadányi Miklós és Pál: 5 köböl búza, — Nadányi Károly: 2 köböl búza, 2 köböl tengeri, — Meczner Károlyné: 1 köböl búza, 1 ½ köböl tengeri, — Miskolczi Húgó: 1 köböl búza, 1 köböl tengeri, — Porcsalmi Róza: 1 köböl búza, — Szabó József: 1 köböl búza, — Sebess Gyula: 1 köböl búza, 1 köböl tengeri, — Gaál György 2 véka búza, 2 véka tengeri, — Molnár Márton: 2 véka búza, 2 2 véka tengeri stb. ugy, hogy a takarékmagtár, 45 köböl gabonával működését megkezdette; — többen a magtár és istálló építéséhez fuvarozást teljesítettek: 30 frt; — *Geszten* Tisza Kálmán e megyei gondnok, esedékes egyházi adóján felül az egyház segélyezésére: 100 frt, — Tisza Kálmánné gróf Degenfeld Ilona: az iskolásoknak bibliákat, énekes könyveket, ifjusági iratokat: 10 frt; — gróf Tisza Istvánné Tisza Ilona: az évzáró vizsga alkalmával az iskolai növendékeknek jutalomkönyveket, ruhakelméket, kendőket: 45 frt, — az egyháznak egy ezüst keresztelő készletet: 75 frt és az úrasztalára egész évben kenyeret és bort; — Szabó István harangalapra: 20 frt; — perselypénz: 37 frt 69 kr.; — *Gyantán* néh. Boros K. Ferencz hagyománya: 50 frt; — *Komádiban* Kóti Antal gondnok az úrasztalára egy ezüst tálat, — özv. Varga Jánosné egy db. plüsch-teritőt, — Ötvös Gyula községi jegyző keresztelő edény-készletet; — a komádii takarékpénztár szegény gyermekek ruhasegélyére: 20 frt; — ugyanerre Pekánovics Imre: 10 frt, egy névtelen jóakaró: 5 frt 50 kr., — Veress Károly szegény gyermekeknek könyvre: 6 frt; — *Kötegyánban* Antos János nagybirtokos az úrasztalára egy igen értékes ezüst tányért, — sarkadi takarékpénztár iskolás gyermekeknek jutalomdíjra: 10 frt, — ugyanerre a helybeli Kossuth-alap kamatja: 10 frt 16 kr., a

melyen vett jutalomkönyvek a közvizsga alkalmával kiosztattak; — *M.-Gyorokon* perselypénz 17 frt 94 kr., — izraelita hitközség a lelkészlak keritéséhez faanyagot: 16 frt, — ingyen munkában több egyháztag: 10 frt, — báli jövedelem templomjavitási alapra: 65 frt, — Tóth István az úrasztalához egy boros kancsót: 3 frt; — *Mező-Gyánban* az egyházi szegényalapra: D. Bugyi Sándor: 100 frt, Kovács Lajos: 60 frt, Ónodi Sándor: 4 frt; — *M.-Sason* Kiss Károlyné Furka Zsófia az úrasztalára egy fehér abroszt: 2 frt; — *N.-Harsányban* orgona javitásra önkéntes ajánlat útján befolyt: 200 frt, — „Olvasó-kör" az egyház közszükségeire: 12 frt 02 kr., — perselypénz 48 frt 01 kr., — Illyés Mihály gondnok: 3 frt 92 kr.; — *Nagy-Szalontán* perselypénz: 252 frt 88 kr., — IV-ik temetkezési társulattól temetésre járó gyermekek ruhájára: 5 frt, — özv. Fónagy Imréné hagyománya: 15 frt, — id. Tenkei Mihály hagyománya: 10 frt, — D. Nagy István hagyománya: 3 frt, — szalontai takarékpénztár adománya elemi iskolai tanulóknak: 60 frt, — Szalonta város 20,000 forintos ezredévi alapitványának évi kamatából ev. ref. népiskolai czélra: 750 frt és szegény tanulók tankönyvvel ellátására: 410 frt 27 kr.; — *Okányban* egyesek harangalapra: 46 frt; — *Pankotán* közadakozás toronyórára: 420 frt, — pankotai Népbank: 20 frt; — *Radna-Lippán* harangokra és haranglákra többen: 621 frt 01 kr., — szegények és árvák részére, készpénzben, ruhában és munkában: 34 frt 98 kr.; — közszükségletre Andreánszky Adél 3 frt 80 kr., — a m. kir. földmivelésügyi miniszterium lelkésznek tüzifát: 40 frt, — Preisz Józsefné úrasztalára terítőt: 7 frt; — *Sarkadon* IV. temetkezési társulat szegény iskolás gyermekek segélyezésére: 5 frt, — V. temetk. társulat egyház közszükségeire: 10 frt, — egy magát megnevezni nem akaró egyháztag orgonaalapra: 50 frt, — sarkadvidéki takarékpénztár jutalom könyvekre: 40 frt, — Szabó Lajos épitőmester orgona-alapra: 10 frt, Sarkadi Dalos-kör orgonaalapra: 100 frt, Képiró Imre orgona alapra: 10 frt, — Szilágyi Jánosné Bakk Sára egy diszes keresztelő edény takarót: 10 frt, — Balogh László országgyűléti képviselő orgona-alapra: 5 frt, — özv. gróf Almássy Kálmánné orgona-alapra: 110 frt, — sarkadi működvelő ifjuság, két előadás tiszta jövedelmét orgona-alapra: 125 frt, — ugyanerre Zakar István: 100 frt, — ugyanerre Veress Károly nagyszalontai épitőmester: 5 frt, — Veress Albert — édesatyja néh. Veress Ferencz halálának 50 éves évfordulójakor megtartott kegyeletes ünnepély alkalmából — alapitványúl: 100 frt, — besorozott ifjuság iskolás gyermekek segélyezésére: 6 frt, — ugyancsak besorozott ifjuság orgona-alapra: 17 frt, — „Három egyház takarékmagtára" szegény gyermekek részére segélyűl: 85 frt, — Osváth Imre sirkő-alapra többen: 15 frt, — sirhely váltságból: 10 frt, — özv. Bondár Istvánné szegény iskolás gyermekek segélyezésére: 10 frt, — I-ső temetkezési társulat orgona-alapra: 5 frt; — *Jánosfalván* közadakozás két új harangra: 480 frt; — *Szemlakon* az egyház közszükségeire: 13 frt 20 kr; — *Tamásdán* Szabados János: 5 frt, — Gozmann Gyula: 5 frt; — *Tárkányban* toronyépitésre és templomjavitásra Tárkány köz-

ség: 1886 frt 80 kr., — Szathmáry Ferencz: 10 frt, — perselypénz: 29 frt 16 kr.; — *Nyégerfalván* perselypénz: 6 frt 24 kr., — egyes egyháztagok adománya: 31 frt 67 kr.; — *Tenkén* tenkei takarékpénztár szegény iskolás gyermekek számára tankönyvekre: 13 frt 55 kr., — Szuhay József az egyház szükségei fedezésére: 4 frt 70 kr.; — *Ugrán* Kiss József végrendeletileg az egyháznak orgona-alapra: 100 frt.

Tehát az összes adományok és hagyományok értéke, az értékben föl nem tüntetett természetbenieken kivül, 28 anya és két leányegyházban, összesen 7350 frt 72 kr. o. é.

Ezenkivül az urasztala több helyen részint egész éven át, részint egyes alkalmakkor, egyes buzgó egyháztagok adományából láttatott el kenyérrel és borral, u. m. Bajjon, Belényesen, Bél Zerinden, B.-Böszörményben, Boros-Sebesen, Erdő-Gyarakon, Fenesen, Geszten, Gyantán, Komádiban, K.-Apátiban, Ménes-Gyorokon, Mező-Sasson, Nagy-Szalontán, Pankotán, Radna-Lippán, Remetén, Szent-Leányfalván, Tenkén és Vadászon.

Az elmult 1899-ik esztendőben egyházmegyénk az országos ev. ref. közalapból, ideiglenes segélyül 180 frtot, — missiói segélyül: 850 frtot, — lelkészi állomások fölsegélésére tőkesegély-évjáradékul: 245 frtot, — két egyház 2300 frtot tőkesegélye kamatául: 115 frtot; — rendes államsegélyül: 983 frtot, — fölemelt államsegélyül: 1150 frtot, rendkivüli szükségletekre fentartott államsegélyből: 20 frtot; — a tiszántuli ev. ref. segélyegylettől: 100 frtot, — a „Fonciere“ biztositó társulattól tűzkármentesitési jutalékul: 43 frtot; — e. megyei lelkészi gyámintézetünk, a báró Baldácsy alapitványból 51 frt járulékot; — végre 15 lelkész, fizetése állami kiegészitéséül: 1862 frt 50 krt nyert, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület elnöksége utján.

Az országos ref lelkészi özvegy-árva gyámintézettől az elmult 1899. évben, özv. Kiss Györgyné és 3 kiskoru gyermeke: 400 frt, özv. Nagy Sándorné és 2 kiskoru gyermeke 312 frt 50 kr. segélyt nyert.

Az egyházi hivatalnokok fizetését egyházmegyénk minden egyházában a presbyterium szedeti be; — 10 egyházban nem nyerték ki az egyházi hivatalnokok teljesen fizetéseiket a mult esztendőről

Egyházmegyénk 9 egyházában van ingyen iskoláztatás, hol a tankötelesek teljesen dijmentesen tanittatnak.

Az egyházi épületek e megyénk minden egyházában tűzkár ellen biztositva vannak.

IV. Népmozgalmi adatok.

Egyházmegyénkben 45 anyaegyház, 6 leányegyház. 221 fiókegyház, illetőleg szórvány és 3 missiói kör van. Ezekben a lelkek száma 81614, — a születteke: 3378 vagyis 4·13%, — a meghaltaké: 2375, vagyis 2·91%, — az uj házasoké: 774, vagyis 0·94%. — konfirmáltaké 1129, vagyis 1·37%. — A 45 anyaegyházban van 46 rendes lelkészi állomás; ezek között 1 betöltés alatt állván, a rendes lelkészek száma: 45, a segédlel-

készeké: 5, — lelkésztanitó: 3, — ezeken kivül a tanitók száma: 94. — Van egy helyen községi, 7 helyen állami iskola, a melyekben az illető lelkészek és 3 leányegyházban az erre felhatalmazott állami tanitók — kik ev. ref. vallásuak — végzik a vallástanitást.

„Nagytiszteletű egyházmegyei Közgyűlés!

Midőn egyházmegyénk valláserkölcsi s anyagi állapotát a fentebbiekben van szerencsém feltüntetni, tisztelettel kérem:

1. hogy a 7/1897 sz. e. megyei végzés megujitásával hivja fel egyházmegyénk közgyűlése a lelkészeket, tanitókat és presbyteriumokat, miszerint a valláserkölcsi élet ápolása és fejlesztése érdekében, sajat hatásköreikben mindent megtenni buzgólkodjanak, kiváló gondot forditván arra, hogy ünnep- és vasárnapokon ugy délelőtt, mint délután rendszeres istenitisztelet tartassék, és pedig: vasárnap délutánonként káté- vagy bibliamagyarázattal, hétköznap reggelenként pedig könyörgésből álló istenitisztelet tartassék mindenütt, sőt a nagyobb munkaidő szünetelése, vagy elvégzése szakában — legal bb deczember 1-től márczius 15-éig — hetenként 1 szer biblia magyarázat is tartassék; — továbbá a konfirmáczió, — a törvényszerü előkészités után — minden gyülekezetünkben, jelentőségének megfelelő ünnepélyességgel tartassék meg;

2. hogy a 21/1895. sz. egyházmegyei végzés foganatositására, mely a szegények és árvák segélyezéséről és gondozásáról szól, kötelezze egyházmegyénk közgyűlése minden egyház presbyteriumát, hogy igy az egyházi törvény 27. §. 7. pont és 98. 99. és 100. §§-ai értelmében, minden egyház presbyteriuma gondoskodjék szegény- és árvaalap képzéséről s a szeretet ezen munkájának gyakorlása által is tegyen tanubizonyságot arról, hogy ev. ref. egyházunk magasztos hivatását érzi és gyakorolni is akarja.

Végül fölkérem a Nagytiszteletü egyházmegyei Közgyülést, hogy ezen jelentésemben részletezett épitkezéseket, adományokat tudomásul venni s a buzgó adakozóknak jegyzőkönyvi köszönetet nyilvánitani méltóztassék.

Tiszteletem kifejezésével vagyok

Nagy-Szalontán, 1900. márczius 15.

Széll Kálmán,
ev. reform. esperes.“

Egyházmegyénk közgyűlése a körültekintő figyelemmel szerkesztettesperesi jelentést tudomásul veszi, jegyzőkönyvében kinyomatja; a felsorolt épitkezésekért, adományokért e helyen is köszönetet mond a buzgó előljáróknak s a nemes szivü adakozóknak, kegyeletes szokása szerint külön is kegyelettel emlékezvén meg

a) Ugrán néhai Kiss József presbyterről, ki végrendeletileg az egyháznak 100 forintot hagyományozott orgona alapra;

Köszönetét fejezvén ki:

b) Aradon Nagy Lajosnénak, ki egy diszes bársony teritőt ajándékozott az Ur asztalára 100 frt értékben;

c) Geszten Tisza Kálmán egyházmegyei gondnoknak, a miért esedékes egyházi adóján felül az egyház segélyezésére 100 forintot adott;

d) Mező-Gyánban D. Bugyi Sándornak, — ki az egyházi szegény alapra 100 forintot adott;

e) N.-Szalonta városnak, — a miért 20,000 forintos ezredévi alapitványának évi kamatából ev. ref. népiskolai czélra 750 forint'ot és szegény tanulók tankönyvvel ellátására 410 frt 27 krt adott;

f) a „Sarkadi Daloskör" nek a miért orgona alapra 100 forintot; özvegy gróf Almássy Kálmánnénak, ki ugyan e czélra 100 forintot; a Sarkadi működvelő ifjuságnak, a miért ugyan e czélra 125 forintot; Zakar Istvánnak, a miért e czélra 100 forintot; Veress Albertnek, a miért édesatyja néhai Veress Ferencz halálának 50 éves évfordulójakor alapitványúl 100 forintot adott a sarkadi egyháznak;

g) Tárkány községnek, a miért torony és templom javitásra 1886 frt 80 krt adott a kebelbeli egyháznak;

h) Radna Lippán Németi Lajos és neje Huszti Krisztinának, a kik harangra 174 forint 60 krt adtak. A vallásos buzgóság lankadására való beteges tünetek ismételt fölmerülésére utalva, midőn 5/1898. sz. a. hozott végzését megujitja, ugyanakkor az esperesi javaslat elfogadásával végzésileg kötelezi a lelkészeket, tanitókat, presbyteriumokat, hogy a vallásos élet és érzés fokozásán templomban iskolában, gyülésekben s társadalmi téren is, jó példaadással s hivatásuk szerint buzgólkodjanak; az istenitiszteleteket pontosan, buzgón végezzék; a konfirmácziót ünnepélyesen tartsák meg; a káté és bibliamagyarázatra a templomban, s a vallásos oktatásra az iskolákban minél nagyobb sulyt helyezzenek. Végül a szegények és árvák segélyezését — a keresztyéni szeretet e szép munkáját — a törvény rendelete értelmében is — vegyék foganatba; a szegény árva alapról a gondnoki számadás kapcsában a lelkészek évenként jelentést tegyenek, hogy az a számvevőszéknek e tárgyra is kiterjesztett jelentése alapján nyilvántartassék.

5. Olvastatott az esperesnek következő jelentése az elnökileg elintézett ügyekről:

„Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés!

Egyházmegyénk utóbbi közgyűlése óta, az elnökileg elintézett közérdekü ügyekről, a következőkben van szerencsém beterjeszteni jelentésemet:

1. 1899. október 3-án, 553 sz. a. Faragó Rozália okleveles tanitónőt, a geszti leánytanitóságban ideiglenesen megerősitettem s felhatalmaztam ezen állomás elfoglalására.

2. október 10 én, 590. sz. a. Barta Lajos IV-ed éves képezdészt, a debreczeni tanitóképző intézet tanárkarának 520/1899. sz. kibocsátási bizonyitványa alapján, a folyó 1899/1900. tanévre, ideiglenes tanitói minőségben megerősitettem a m.-ző-gyáni ev. ref. fitanitóságban, azon lekötelelezéssel, hogy a képezde IV-ik évi tanfolyamáról hátralevő vizsgáit, rendes időben pontosan leteszi, mert különben ideiglenes minőségben sem lesz tovább alkalmazható

3. október 10-én, 591. sz. a. Szőke Ferencz okleveles tanitót, — ki előbb a vértesi egyházmegyében Pátkán volt tanitóul alkalmazva, a k.-apátii presbyterium választása s a megválasztottnak hozzám beterjesztett oklevele és szolgálati bizonyitványai alapján, ideiglenesen megerősitettem a kőrösszeg-apátii kántorsággal összekötött vegyesiskolatanitóságban, felhatalmazván őt ezen állomás elfoglalására.

4. október 16 án, 607. sz. a. Szabó Lajos okleveles tanitót, a n.-szalontai presbyterium választása és a megválasztottnak eredetiben bemutatott oklevele alapján ideiglenesen megerősitettem a n.-szalontai fiuiskola I-ső osztályának tanitóságában s felhatalmaztam őt f. évi szeptember 1-től kezdődőleg, ezen állomás teendőinek jogérvényes végezésére.

5. október 30-án, 624. sz. a. Budai Ödön okleveles tanitót, — ki eddig Ménes-Gyorokon volt alkalmazva, — a nagy-zerindi presbyterium választása s megválasztottnak nálam bemutatott szolgálati bizonyitványa alapján, ideiglenesen megerősitettem a nagy-zerindi vegyesiskolatanitóságban, felhatalmazván őt ezen állomás elfoglalására.

6. deczember 13 án, 669. sz. a. Kuliffay József okleveles tanitót, a fenesi presbyterium választása s a megválasztottnak hozzám beterjesztett oklevele alapján, ideiglenesen megerősitettem a fenesi ev. ref. leánytanitóságban, felhatalmazván őt ezen állomás elfoglalására.

7. deczember 12-én, 711. sz. a. a b.-zsadányi ev. ref. presbyterium 1899 decz. 5-én kelt 1. sz. és a b.-zsadányi ev. ref. egyházközségi közgyülés 1899. decz. 6-án kelt 1. sz. határozata alapján, — az egyházmegyei közgyülés ötólagos jóváhagyása reményében — engedélyeztem, hogy a b.-zsadányi ev. ref. egyház iskolaépitésből származott adóssága törlesztésére, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület pénztárából 5000 frt kölcsönt vehessen fel, utasitván az egyházi előljáróságot, hogy e tárgyu fölszerelt kérvényét, egyházmegyénk közelebbi közgyülésére terjessze föl, a mi meg is történt.

Ugyanis a b. zsadányi egyház — hivatkozva 30/1899. sz. a. hozott egyházmegyei végzésére — fölépitett iskolája költségeinek fedezésére ötezer forint kölcsön felvételére — e kölcsön tiz év alatt törlesztése végett épitési pótadó kivetésére kér engedélyt Folyamodó egyház a kölcsönt 711/1899.

sz. esperesi engedély alapján s az egybázmegyei közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében már fölvette; a kölcsön fedezetéül szolgáló egyházi potadót ugy állapitotta meg, hogy minden önálló gazda fizet öt forintot, minden házzal biró gazda 2 forintot s igy 400 gazda 2800 forintot; a még fedezetlenül maradt 2200 forint pedig a minden állami földadó forint után kivetendő 1 forintból fizettetik ki. A kölcsön tiz év alatt 500—500 forintjával törlesztetik.

E tárgyban 1899. decz. 5-én 1. és 2. sz. a hozott presbyteri, valamint 1899. decz. 6-án 1. és 2. sz. a. hozott egyházközségi patározatok jegyzőkönyvi kivonat alakjában beterjeszttettek.

8. 1900. január 2-án, 1. sz. a. Szécsy Eugénia ág. evang. hitv. okleveles tanitónőt, a ménes gyoroki presbyterium választása s a megválasztottnak hozzám beterjesztett oklevele alapján, ideiglenesen megerősitettem a ménesgyoroki vegyes iskolatanitóságban, felhatalmazván őt, hogy ennek teendőit, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület kötelező erejü tanterve szerint, jogérvényesen végezze.

9. január 29 én, 64. sz. a. Kiss Lajos geszti volt tanitót, a komádii presbyterium választása s a megválasztottnak hozzám beterjesztett oklevele és szolgálati bizonyitványai alapján, ideiglenesen megerősitettem a Kiss György lemondásával megüresedett külső leányiskolai tanitóságban, felhatalmazván őt, hogy ezen állomás teendőit 1899. október 1-től fogva jogérvényesen végezhesse.

10. január 29-én, 65. sz. a. Kiss Dániel szent-jánosi volt tanitót, a komádii presbyterinm választása s a megválasztottnak hozzám beterjesztett oklevele és szolgálati bizonyitványai alapján, ideiglenesen megerősitettem a Kiss Sándor lemondásával megüresedett komádii belső fiiskolai rektortanitóságban és orgonista-kántorságban, felhatalmazván őt, hogy ezen állomás teendőit, 1899. októker 1-től kezdve jogérvényesen végezhesse.

11. február 26-án, 139. sz. körlevélben értesitettem a lelkészeket és tanitókat a m. kir. földmivelésügyi miniszter úr azon intézkedéséről, hogy a miniszterium által kiadott „Magyar gazda kincsesháza“ czimü művet, mely a gazdákat minden szükseges tudnivalók felől tájékoztatja, jelentkezés esetén, minden lelkész- és tanitó dij nélkül megkapja; felkértem őket a jelentkezésre s egyben arra, hogy ezen kiváló fontosságu munkában ismertetett okszerü gazdálkodásnak legyenek buzgó apostolai a nép között, tanácsuk és péidaadásuk által.

Végül örömmel jelentem be, hogy a nagy-szalontai ev. ref. egyház a központi fiuiskola épületeben egy szobát — a mely azelőtt „Arany-emlékszoba volt — levéltárrá alakitott át s abban felkérésem folytán, készséggel adott helyet az egyházmegyei levéltárnak, melyet is két szekrényben ezen szobában helyeztem el — egy szekrényt pedig, mint esperesi kézi levéltárt, lakásomon hagytam.

Tiszteletem kifejezésével vagyok

Nagy-Szalontán, 1900. márczius 20.

Széll Kálmán,
ev. reform. esperes.“

Jóváhagyó tudomásul szolgál. Intézkedései helybenhagyó megerősitést nyernek. A b.-zsadányi egyház által beterjesztett presbyteri és egyházközségi határozatok megerősitésével az ötezer forintos kölcsön felvétele jóváhagyatik s megengedtetik, hogy a kölcsönt az egyház 10 év alatt a megállapitott pótadó kulcs szerint törlessze, utasittatván folzamodó egyház előljárói, hogy az esedékes tőke és kamat fizetésekről évenként az egyházgondnoki számadás kapcsában a számvevőszék utján egyházmegyénk közgyüléséhez jelentést tegyenek.

Végül a szalontai egyháznak köszönetét fejezi ki egyházmegyénk közgyülése, a miért egyházmegyénk levéltárának a központi fiuiskola épületében helyet adott.

6. Olvastatott az esperesnek a scoutró-ügyekről beterjesztett következő jelentése.

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés!

A scontro-ügyekről a következőkben van szerencsém jelentésemet beterjeszteni.

1. A szemlaki presbyterium, — hivatkozással a 48/1899. sz. végzés d) pontjára — jelenti, hogy a tantermet kibővitette, 6 nagy ablakkal látta el. (lásd október 11. 599).

2 Biharvármegye főispánja — hivatkozással a hozzá beterjesztett 48/1890. sz. végzés g) pontjára — megköldi a közigazgatási bizottság 1614. sz. végzését, melylyel egyfelől a sarkad-kereszturi előljáróságot szigoru felelősségre vonja az 1171/1895. sz közigazgatási bizottsági végzés foganatositása tárgyában az iskolamulasztókkal szemben, — másfelől felelősség terhe alatt kötelezi az összes főszolgabirákat, hogy a hivatkozott végzésnek egész terjedelmében szerezzenek érvényt (lásd ad, 593. sz. novemb. 19).

3. Pankotai lalkész — hivatkozással a 48/1899. sz. végzés i) pontjára — jelenti, hogy Silingyián, az egyesült protestáns leányegyház az aradbékési ág. evang. esperesség küldöttségének jelenlétében, 1899. október 3-án, a becsatolt jegyzőkönyv bizonysága szerint megalakult; — mivel azonban egyházmegyénknek a silingyiaiak ügyében hozott határozata értelmében, a kivánt ügyiratokat az apateleki ág. evang. lelkésztől, mint a silingyaiak felügyelő-lelkészétől mindezideig nem kapta meg: igy azokat sem az esperesi hivatalhoz, sem a kerületi gyüléshez föl nem terjeszthette (lásd 649. sz. november 5).

4. Hivatkozással a 48/1899. sz. egyházmegyei végzés k) pontjára, jelentem, hogy a felesketett tanitóknak eskübizonyitványat megküldöttem (618. sz. október 18).

5. Sonkolyosi lelkész, a 68/1899. sz. egyházmegyei végzés c) pontja meghagyásához képest, beterjeszti a jánosfalvai leányegyház 8 db. kötelezvényét, a melyek igazolják, hogy azokon 242 frt 08 kr. van szabályszerüen elhelyezve.

6. Van szerencsém jelenteni, hogy egyházmegyénk közelebbi közgyülése óta a m. kir vallás- és közoktatásügyi miniszterium a következő egyházakban szolgáló tanitók részére engedélyezett államsegélyt, első ötödéves korpótlék fedezésére és tanitói fizetés kiegészitésére.

a) vadászi tanitó Balogh József első ötödéves pótléka fejében, 1899-ről 16 frt 60 krt, — 1900-tól 5 évre évi 50 frtot, 1899. szeptrmber 6-án kelt 59,825. sz. rendeletében,

b) ménes gyoroki Szécsi Eugénia tanitónő fizetésének 400 frt g való kiegészitésére, 1900. jan. 2-től augusztus 31-ig 132 kor. 74 fillért, 1900/1901. tanévtől kezdve pedig évi 200 koronát, 1900. febr. 9-én 6319. sz. a,

c) Kiss Sándor komádii tanitó részére, 1899. évtől kezdve 5 évre, évi 50 frtot = 100 koronát, korpótlékul, f. é. febr. 16tán, 11660. sz. a.

d) Szentandrássy Kálmán komádii tanitó részére, 1899-től 5 egymásutáni évre évi 100 korona korpótlékot, f. é. február 15-én 11662 sz. a.

e) Kiss György-komádii tanitó részére 1899 től 5 egymásutáni évre, évi 100 koronát korpótlékul, f. é. február 16 11661. sz. a.

f) Papp Imre komádii tanitó részére 1899 től 5 egymásutáni évre, évi 100 koronát korpótlékul, f. é. febr. 16. 11663. sz. a.

g) Kiss Gyula Komádii tanitó részére 1899-től 5 egymásután következő évre, évi 100 korona korpótlékot, f. é. febr. 14 100640/1899. sz. a.

a szokásos fentartások mellett. Ezen mintszteri rendeleteket, tudomás- és alkalmazkodás végett, az illető iskolaszékek elnökeivel, hiteles másolatban közlöttem.

7. A nagy-szalontai ev. ref. egyház gondnokának fölterjesztése alapján jelentem, hogy a nagy-szalontai ev. ref. egyház kezelése alatt levő „Bajó János-alapitvány“ a közepső cserén épitendő ev. ref. templomra

1899. január 1-én volt	253 frt 77 kr.
ehez jött az 1899. évi 5%-os kamat	12 „ 83 „
1900. január 1-én lett	266 frt 60 kr.

mely összeg a 3354. sz. nagyszalontai takarékpénztári betéti könyvön van elhelyezve.

A „Kiss Ferencz-alapitvány“ uj templomra:

1899. január 1-én volt	243 frt 51 kr.
ehez jött az 1899. évi 5%-os kamat	12 „ 29 „
1900. január 1-én lett	255 frt 80 kr.

Tiszteletem kifejezésével vagyok

Nagy-Szalontán, 1900. márczius 17.

Széll Kálmán,
ev. reform. esperes.

Tudomásul szolgál.

7. Beterjesztetett a következő számadás az esperesi hivatal által továbbitott hivatalos pénzekről:

„Nagytiszteletű egyházmegyei Közgyűlés!

Van szerencsém jelenteni, hogy egyházmegyénk utóbbi közgyűlése óta, a következő hivatalos pénzeket továbbitottam:

Sorszám	Idő		Okmány szám	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	
	hó	nap			kor.	fil.	kor.	fil
	1899							
1	decz	4	690	E.-ker. pénztárnoktól ref. egyl. s.	200	—	—	—
2	„	„	„	Egyh.-ker. pénztároktól rendk. álls.	40	—	—	—
3	„	7	697	Fekete-tóti lelkésznek rendk. álls.	—	—	40	—
4	„	„	697/1	Vadászi lelkésznek ref. egyl. segély	—	—	100	—
5	„	„	697/2	Gyantai „ „ „ „	—	—	100	—
6	„	23	732	15 lelkész fizetésére áll. kiegészités	3725	—	—	—
7	„	25	734	Szakáli lelkésznek fizetése áll. kieg.	—	—	400	63
8	„	30	734/1	Tamásdai lelkész fizetése áll. kieg.	—	—	241	73
9	„	28	734/2	Fekete-tóti „ „ „ „	—	—	447	66
10	„	„	734/3	Szemlaki „ „ „ „	—	—	99	64
11	„	„	734/4	Pankotai „ „ „ „	—	—	133	36
12	„	„	734/5	Csermői „ „ „ „	—	—	353	50
13	„	29	734/6	Ménes-gyoroki lelk. „ „ „	—	—	41	44
14	„	„	734/7	S-Kereszturi lelk. fizetése áll. kieg.	—	—	192	36
15	„	„	734/8	Boros-sebesi lelkésznek fiz. áll. kieg.	—	—	75	34
16	„	30	734/9	Belényesi lelkész fizetése áll. kieg.	—	—	49	30
	1900							
17	jan.	1	734/10	B.-remetei lelkész fizetése áll. kieg.	—	—	444	25
18	„	4	734/11	Bél-zerindi lelkész fizetése áll. kieg	—	—	397	45
19	„	„	734/12	B.-ujlaki lelkész fizetése áll. kieg.	—	—	207	70
20	„	5	734/13	Sonkolyosi lelkész fizetése áll. kieg.	—	—	438	84
21	„	„	734/14	Kőrösszeg-apátii lelk. fiz. áll. kieg.	—	—	201	80
22	„	6	12	Egyházkerületi pénztárn. báró Baldácsy-alapból jutalékul 1899-ről	102	—	—	—
23	„	10	ad12	Ezen összeget az e.-megyei lelk. gyámintézeti pénztárba áttettem	—	—	102	—
24	„	22	51	Az 52/1896. sz. egyházmegyei végzésben irt tőke kamata	14	74	—	—
25	„	30	ad51	Ezen összeget a radna-lippai missiói körben vallásos iratok beszerzésére elküldöttem	—	—	14	74
				Összesen	4081	74	4081	74

Tiszteletem kifejezésével vagyok

Nagy-Szalontán, 1900. márczius 17.

Széll Kálmán,
ev. reform. esperes.“

E számadás megvizsgálására egyházmegyei közgyűlésünk Kolunbán Áron és Ónody Sándor közgyűlési tagokat kérte fel, kik megbízatásukban eljárván, az 1899. deczember 4-től, — 1900. január 30-ig terjedő számadás megvizsgálásáról szóló jelentésükben igazolják, hogy a számadást rendben levőnek, a megfelelő okmányokkal teljesen felszereltnek, ekként kifogástalannak találták, s esperes részére a felmentés megadását véleményezik.

Egyházmegyénk közgyűlése a kiküldött számvizsgálók jelentése alapján esperesnek a felmentvényt a fentartandók fentartásával megadja, a számadást egész terjedelmében jegyzőkönyvbe közzététetni s okmányaival együtt levéltárba elhelyezni rendeli.

8. A lelkészi gyámintézet választmánya beterjeszti f. 1900. év február hó 6-án N.-Szalontán tartott gyűlésének 1. sz. alatt hozott határozatát, mely szerint a Nagy Imre számvevő beterjesztett jelentése szerint tételről-tételre megvizsgált s az 1899-ik évről szóló pénztári számadást, a választmány felülvizsgálta, s az értékkötelezvényeket egyenként számba vette. A tételről tételre átvizsgált s okmányaival egybevetett számadást a választmány teljesen rendben levőnek a legnagyobb pontossággal vezetettnek találta, s pénztárnoknak a felmentvényt, — elismerésének kifejezése mellett, mindazonáltal a szokásos fentartással megadandónak véleményezi, egy úttal pedig a számadás kivonatos másodlatát az egyházmegyei közgyűlésre fölterjeszti.

Kapcsolatban ezzel beterjesztve lett lelkészgyámintézeti pénztárunknak az országos lelkészi gyámintézetbe befizetett járulékokról szóló s az 1899. évet illetőleg az egyházmegyei bizottság által megvizsgált és jóváhagyott számadása.

Egyházmegyénk közgyűlése a lelkész gyámintézeti választmány határozata alapján Dr. Márk Ferencz pénztárnokot az 1899. évi számadás terhe alól, — elismerésének kifejezésével, mindazonáltal a szokásos fentartással — fölmenti, s úgy jóváhagyott számadását, a hátralékosok kimutatásával, valamint a lelkész gyámint. pénztárnak az országos lelkészi gyámintézetbe befizetett járulékokról szóló 1899. évi számadását is egész terjedelmében jegyzőkönyvébe fölvenni és közzétenni rendeli.

„Számadás

a nagy-szalontai ev. ref. egyházmegyei lelkészi gyámintézetnek pénztáráról 1899. jan. 1-től 1899. decz. 31-ig.

Tételszám	Tétel megnevezése	Egyes összeg korona	fil.	Fő-összeg korona	fil.
	I. Tényleges vagyon.				
	A) Bevétel.				
1	Tényleges vagyon 1899. január 1-én kötvények, betét és készpénzben			136076	24
	Ehhez jött az 1899. év folyamán:				
2	A kötvényeken elhelyezett tőke után 8 és 7%; a takarékpénztári betét után 5%-kal	8007	04		
3	Régibb kamatokból	2857	18		
4	1899. évi tagdijakból	1889	66		
5	Régibb tagdijakból	120	08		
6	Önkéntes adomány, állams. és Baldácsy alapb.	1225	88		
7	Késedelmi kamatokból	358	67	14458	51
	Összes tényleges bevétel:			150534	75
	B) Kiadás.				
1	Gyámdij 1899-ről Özv. Diószegi Endrénének	165			
2	„ „ „ Bihari Istvánnénak ...	220			
3	„ „ „ Kiss Károlynénak ...	330			
4	„ „ „ Csomor Jánosnénak	440			
5	„ „ „ Kincses Pálnénak ...	330			
6	„ „ Kutasi Károlynak ...	165			
7	„ „ Özv. Kutasi Ferenczénének	440			
8	„ „ „ Szaniszló Gáborné és gyermekeinek ..	447	52		
9	„ „ „ Nagy Sándornénak ...	440			
10	„ „ „ Pápay Lajosnénak ...	330			
11	„ „ Tömöry árváknak ...	247	50		
12	„ „ Gál Mihálynak ...	220			
13	„ „ Böszörményi Károlyné örököseinek ...	73	20		
14	„ „ Özv. Böszörményi Pálnénak	440			
15	„ „ „ Nagy Péternének ...	440			
	Átvitel	4728	22		

Tételszám	Tétel megnevezése	Egyes összeg korona	fil.	Fő-összeg korona	fil
	Áthozat	4728	22		
16	Gyámdij 1899-ről Özv. Ferenczy Gedeonnénak	440			
17	„ „ „ Kiss Györgyné és gyermekeinek	385			
18	„ „ „ Szilágyi Sándorné és gyermekeinek ...	275			
19	„ „ „ ágyai Nagy Sándorné és gyermekeinek ...	550			
20	Országos gyámintézetbe belépési és tagdij járulék portóval együtt	2416	76		
21	Hadházy Kálmán kölcsöne visszafizetve a kamattal együtt	5609	98		
22	Kamat visszatérités, Hőgyes Mihály árverése ügyében bánatpénz, bélyeg, portó ...	189	60		
23	Pénztárnok tiszteletdija 1899-ről	40		14994	56
	Levonva a kiadást a bevételből, lesz a pénztár tényleges állapota 1899. decz. 31-én			135540	19
	mely is a következőleg van elhelyezve:				
1	Kötvényeken 8 és 7%-ra	134643	08		
2	Takarékpénztári betétben	513	14		
3	Készpénzben	383	97	135540	19
	II. Hátralék követelések.				
1	1899. évi kamatban	2962	60		
2	Régebbről	551	24		
3	Késedelmi kamatban	301	86	3815	70
	Összes vagyon átlag 1899. decz. 31-én			139355	89

Okány, 1900. január 1.

Márk Ferencz,
gyámintézeti pénztárnok.

Dr. Márk Ferencz pénztárnok 1899. évről vezetett jelen számadását, amelyet előzőleg Nagy Imre számvevő 1900. évi január 21, 22 és 23-dik napjain megvizsgált, a mai napon tartott választmányi ülésen megvizsgáltuk, okmányaival egyeztettük és azt teljesen rendben vezetettnek találtuk s ennek alapján dr. Márk Ferencz pénztárnokot, a fentebbi időről vezetett számadás terhe alól, a fentartandók fentartásával, elismerésünk kifejezése mellett, felmenteni véleményezzük.

Nagy-Szalontán, 1900. évi február 6-án

Szikszay Lajos
elnök,
Széll Kálmán,
Balog Ambrus
v. tagok.“

Hadházy Kálmán
jegyző.

„Kimutatása

azon egyéneknek, a kik a nagyszalontai ev. ref. egyházmegyei lelkészi gyámintézetnek pénztárába 1899. és előző évekről kamathátralékkal tartoznak 1900. márczius 15-ig.

Sorszám	Hátralékos neve, lakása	Korona	Fillér
1	Tari István okányi lakos	106	08
2	Hőgyes Mihály okányi lakos...	91	20
3	Kovács László ágyai lakos	90	80
4	Bertalan István ugrai lakos	79	84
5	Szabó Bálint ugrai lakos	64	—
6	Dani László okányi lakos	59	36
7	Horváth László sarkadi lakos	53	92
8	Bertalan Rebeka ugrai lakos	48	—
9	Bai Mihály harsányi lakos	48	—
10	K. Tóth József harsányi lakos	46	16
11	d. Nagy János ugrai lakos	45	76
12	Veres József okányi lakos	42	40
13	g. Nagy Sándor ugrai lakos	40	—
14	Bálint Sándor ugrai lakos	39	04
15	Tornyi Mihály ugrai lakos	44	04
16	Vida Sándorné ágyai lakos	35	04
17	Gál István harsányi lakos	33	92
18	Balogh Ferencz harsányi lakos	33	92
19	Havrán János csongrád-mágócsi lakos	33	92
20	Pesti Sándor okányi lakos	33	92
21	Kis János ugrai lakos	36	92
22	Tóth Sándor ugrai lakos	33	52
23	r. Nagy Benedek okányi lakos	33	28
24	cs Szabó Bálint ugrai lakos	31	—
25	Szabó László ágyai lakos	29	—
26	Mogyorós Gergely n.-szalontai lakos	33	28
27	Bárdos Ferencz ágyai lakos	27	50
28	Borsos Zsófia harsányi lakos...	25	44
29	p. Vas Sándor ugrai lakos	25	44
30	Kovács Zsófia szintyei lakos...	25	36
31	Erős József ugrai lakos	25	44
	Átvitel	1395	50

Sorszám	Hátralékos neve, lakása	Korona	Fillér
	Áthozat	1395	50
32	b. Nagy József ugrai lakos	20	—
33	g. Egri Béni okányi lakos	20	80
34	ifj. Irázi Sándor okányi lakos	20	40
35	Bálint László ugrai lakos	19	28
36	p. Székely Gábor okányi lakos	17	72
37	Pálfi József okányi lakos	16	96
38	Tóth Józáef harsányi lakos	16	96
39	Tóth Gergely harsányi lakos	16	96
40	Tornyai Bálint ugrai lakos	13	60
41	Vas József ugrai lakos	12	48
42	Makai István ugrai lakos	12	48
43	Vágó László ágyai lakos	11	16
44	Szász József okányi lakos	12	48
45	Tarczali József harsányi lakos	10	—
46	Tamásdai ref. egyház	11	28
47	Nyiri József harsányi lakos	8	48
48	Máté László harsányi lakos	8	32
49	Balog Bálint harsányi lakos	9	46
50	Komádi ref. egyház	4	80
51	Turi Zsuzsánna ugrai lakos	3	84
52	Fejér Sándor ágyai lakos	2	56
53	Tar Mihály ugrai lakos	—	64
54	Gulyás László ugrai lakos	—	52
	Összesen	1666	68

Okány, 1900 márczius 15.

Márk Ferencz,
gyámint. pénztárnok.“

az orsz. ref. lelkészi özvegy-árva gyámintézet 1899-ik évi járulékairól

Sorszám	I. Az egyházközség és gyámintézeti tag neve			II. Hátralékok: Összes hátraléka a folyó 1899 év jan. hó 1. frt	kr	Ebből: 10%-os belépési járulék fejében frt	kr
1	Ágyai	lelkész	Józsa Károly	—	—	—	—
2	Anti	„	Bagdi János	—	—	—	—
3	Árpádi	„	Boros Gábor	—	—	—	—
4	Aradi	„	Csécsi Imre	—	—	—	—
5	Bajji	„	Bódogh János	—	—	—	—
6	Belényesi	„	Sipos Imre	—	—	—	—
7	Belényes-ujlaki	„	Sipos János	—	—	—	—
8	Bélzerindi	„	Váczi Dezső	—	—	—	—
9	B.-Böszörményi	„	Budai János	—	—	—	—
10	Bihar-zsadányi	„	Nagy Béniámin	—	—	—	—
11	Boros-sebesi	„	Szabó József	—	—	—	—
12	Csermői	„	Vadas Gyula	34	42	II-ik harmad 19	67
13	Erdőgyaraki	„	Bugyi János	—	—	—	—
14	Erdőhegyi	„	Csiha Márton	—	—	—	—
15	F.-gyarmati	„	Szücs József	—	—	—	—
16	F.-tóthi	„	Gaál György	24	91	I-sö harmad 14	23
17	Fenesi	„	Dobray Ferencz	—	—	—	—
18	Geszti	„	Szabó István	—	—	—	—
19	Gyantai	„	Diószegi Mihály	—	—	—	—
20	Komádii	„	Csák József	—	—	—	—
21	Kis-peregi	„	Szondy Imre	—	—	—	—
22	K.-Apátii	„	Pató Károly	—	—	—	—
			Átvitel	59	33	33	90

gyámintézet számadási iv

a tisztántuli egyházkerület nagyszalontai egyházmegyéjében.

r o v a t a				III. F. évi járul rovata								
fizetett				Ebből fizetett								
$2^1/_2$ %-os tagsági dij fejében		Összesen		10%-os belépési járulék fejében		$2^1/_2$ %-os tagsági dij fejében		Összes tartozásaiból hátralékban maradt a folyó 1899 év decz. 31.		5%-os késedelmi kamat fejében a f. 1899 évben fizetett		Jegyzet
frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	
—	—	—	—	—	—	—	—	107	80	—	—	
						4-ik évről						
—	—	—	—	—	—	21	40	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	21	30	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	27	38	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	21	75	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	17	35	—	—	—	08	
—	—	—	—	—	—	15	85	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	11	52	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	31	73	—	—	—	13	
—	—	—	—	—	—	20	90	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	12	30	—	—	—	—	
2-ik évről				III-ik harmad		3-ik évről						
1	75	34	42	19	67	14	75	—	—	—	87	
				1-sö harmad		1-sö évről						
—	—	—	—	23	20	17	40	—	—	—	—	
						4-ik évről						
—	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	25	15	—	—	—	—	
1-sö évről				II-ik harmad		2-ik évről						
10	68	24	91	14	23	10	68	—	—	—	84	
						4-ik évről						
—	—	—	—	—	—	19	40	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	25	92	—	—	—	—	
				III-ik harmad		3-ik évről						
—	—	—	—	32	97	24	72	—	—	—	—	
						4-ik évről						
—	—	—	—	—	—	41	47	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	33	30	—	—	—	30	
—	—	—	—	—	—	14	75	—	—	—	08	
25	43	59	33	90	07	454	02	107	80	2	30	

Sorszám	I. Az egyházközség és gyámintézeti tag neve			II. Hátralékok			
				Összes hátraléka a folyó 1899 év jan. hó 1.		Ebből 10%-os belépési járulék fejében	
				frt	kr	frt	kr
			Áthozat	59	33	33	90
23	Kötegyáni	lelkész	Kolumbán Áron	—	—	—	—
24	M.-homorgi	„	Nyeste István	—	—	—	—
25	M. gyoroki	„	Hunyadi László	—	—	—	—
26	M.-gyáni	„	Ónodi Sándor	—	—	—	—
27	Mező-sassi	„	Kozma Zsigmond	—	—	—	—
28	Nagy-harsányi	„	Dávid Gyula	—	—	—	—
29	Nagy-szalontai	„	Széll Kálmán	—	—	—	—
30	Nagy-szalontai	„	Böszörményi Lajos	—	—	—	—
31	Nagy-zerindi	„	Bán József	—	—	—	—
32	Okányi	„	Márk Ferencz	—	—	—	—
33	Pankotai	„	Kócsa Károly	—	—	—	—
34	Radna-lippai	„	Fogarasi Bálint	—	—	—	—
35	Remetei	„	Szathmári István	—	—	—	—
36	Sarkadi	„	Balogh Ambrus	—	—	—	—
37	S.-keresztúri	„	Nagy Endre	—	—	—	—
38	Sonkolyosi	„	Nagy Elek	—	—	—	—
39	Szakáli	„	Kálmán Béla	—	—	—	—
40	Szemlaki	„	Bedrich József	—	—	—	—
41	Szt.-leányfalvi	„	Szondy Géza	—	—	—	—
42	Tamásdai	„	Bethlendy Sándor	—	—	—	—
43	Tárkányi	„	Győri József	—	—	—	—
44	Tenkei	„	Bernáth Lajos	—	—	—	—
45	Ugrai	„	Nagy Imre	—	—	—	—
46	Vadászi	„	Hajdu Elek	—	—	—	—
			Összesen	59	33	33	90

rovata				III. F. évi járul. rovata								
fizetett				Ebből fizetett								
2½%-os tagsági dij fejében		Összesen		10%-os belépési járulék fejében		2½%-os tagsági dij fejében		Összes tartozásaiból hátralékban maradt a folyó 1899 év decz. 31.		5%-os késedelmi kamat fejében a f. 1899 évben fizetett		Jegyzet
frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	
25	43	59	33	90	07	454	02	107	80	2	30	
						4-ik évről						
—	—	—	—	—	—	31	23	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	22	68	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	14	22	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	29	80	—	—	—	12	
—	—	—	—	—	—	25	25	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	24	10	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	44	87	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	44	87	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	28	58	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	32	85	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	16	20	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	11	25	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	11	96	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	55	38	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	15	40	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	
				III-ik harmad		3-ik évről						
—	—	—	—	15	17	11	37	—	—	—	—	
						4-ik évről						
—	—	—	—	—	—	16	22	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	18	47	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	15	38	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	24	52	—	—	—	10	
—	—	—	—	—	—	28	40	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	27	73	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	23	18	—	—	—	18	
25	43	59	33	105	24	1039	93	107	80	2	70	

Az 1899-ik év folyamán befolyt:

1. Hátralékból	59 frt	33 kr.
2. 10%-os járulékból	105 „	24 „
3. 2½%-os tagdijból	1039 „	93 „
4. Késedelmi kamatból...	2 „	70 „
Összesen	1207 frt	20 kr.

Ezen 1207 frt 20 krból fizetett:

1. Az egyházmegyei gyámintézet pénztára mint 10%-os járulékot s 2½%-os tagdijat	1085 frt	84 krt
postai viteldijat pedig	1 „	18 „
Összesen	1087 frt	02 krt
2. Egyesek 12 és 16 tétel alatt	118 „	66 „
3. Egyesek késedelmi kamatként...	2 „	70 „
Összesen	1208 frt	38 krt.

Okány, 1900. január 1.

Márk Ferencz, gyámint. pénztárn.

Ezen 1208 frt 38 kr következő részletekben küldetett fel a magyar földhitelintézethez:

1. 1899 márcz.	4.	4466. sz. nyugta szer.	35·01 kr,	postai viteldija	—	·10 kr.
2. 1899 „	28.	6706. „ „ „	25·51 „	„	—	·11 „
3. 1899 nov.	1.	21620. „ „ „	911·21 „	„	—	·47 „
4. 1899 „	30.	23756. „ „ „	118·66 „	„	—	·20 „
5. 1899 szept.	20.	25107. „ „ „	91·66 „	„	—	·20 „
6. 1899 „	26.	25362. „ „ „	25·15 „	„	—	·10 „
Összesen			1207·20 „	„	„	1·18 „

Ezen számadást, ugy a kirovás alapjául szolgáló, hatóságilag jóváhagyott „Kimutatás“-sal, mint a befizetést igazoló okmányokkal összehasonlitottuk és azt teljesen rendben levőnek és fölszereltnek találtuk; — miért is Márk Ferencz pénztárnokot, ezen számadás terhe alól, elismerés kifejezése mellett fölmentendőnek véleményezzük azzal, hogy az ezen számadásban kitüntetett összegből 1085 frt 84 kr, mint belépési járulék és tagsági dijösszege, 1 frt 18 kr pedig postai viteldij, tehát főösszegében 1087 frt 02 kr a nagyszalontai ev. ref. egyházmegyei lelkészi gyámintézet pénztárából fedeztetett;

118 frt 66 kr pedig, válamint —

2 frt 70 kr késedelmi kamat, tehát főösszegében

121 frt 36 kr az egyes tagok által fizettetett.

Nagy-Szalontán, 1900 január hó 6.

Széll Kálmán, ev. ref esperes.
Szikszay Lajos.
Böszörményi Lajos.
Hadházy Kálmán.

9. A gyámintézeti választmány indítványozza a N.-Váradon tervezett ev. ref tanitónő képezdének 6 éven át évi 150 koronával leendő segélyezését a lelkész gyámintézeti pénztárból.

Egyházmegyénk közgyűlése a nagyváradi prot leányinternátusnak tanitónő-képző intézettel való kibővítése czéljára — a lelkész gyámintézeti választmány indokolt javaslata alapján — a lelkészi gyámintézet pénztárából évenként 150 koronát megszavaz, s illető pénztárnokot útasítja, hogy a megszavazott összeget hat éven át a leányinternátus pénztárába nyugta ellenében fizesse be, és a történt befizetéseket évenkénti számadása kapcsán igazolja.

10. A lelkész gyámintézeti választmány f. 1900-ik év február 6-án 8. sz. a. hozott határozatát, — mely szerint Szondy György volt gyantai lelkészt, jelenleg Bihar-nagy-bajomi tanítót, mert a pénztárnok által ajánlott levélben hozzá intézett felszólitásra 2 évi hátralékos tagsági díjját nem fizette be, sőt az e tárgyban hozzá intézett felszólításokat válasz nélkül hagyta, sajnálattal ugyan, de az alapszabályok 23 §-ának kényszerített alkalmazásával, az egyházmegyei lelkészi gyámintézetnez való jogosúltságától minden viszontkövetelés kizárásával megfosztottnak nyilvánitja, s erről Szondy Györgyöt értesíti,

egyházmegyénk közgyűlése jóváhagyja, megerősíti.

11. Esperes beterjeszti az országos egyházi közalap 1899. évi számadásainak megvizsgálásáról s az 1900. évi járulékok megállapításáról szóló következő jelentését:

„Nagytiszteletű egyházmegyei Közgyűlés!

Van szerencsém jelenteni, hogy az egyházmegyei közalapi bizottság az 1899-ik évi közalapi járulékokról szóló számadást a „Kezelési-szabályok“ értelmében megvizsgálta, teljesen rendben levőnek találta s mint ilyet jóváhagyta.

Számadás az országos reform. egyházi közalap 1899. évi járu-

Sorszám	Egyházközség neve	I. összes hátraléka a folyó 1899. év január 1-én frt	I. összes hátraléka a folyó 1899. év január 1-én kr	II. Hátralékok rovata. 2. ebből töröltetett frt	2. ebből töröltetett kr	3. hátralékából befizetett a folyó 1899. évben frt	3. hátralékából befizetett a folyó 1899. évben kr
1	Ágya	63	30	—	—	63	30
	l. e. Szintye	6	30	—	—	—	—
2	Ant	—	—	—	—	—	—
3	Arad	—	—	—	—	—	—
	f. e. Uj-Arad	—	—	—	—	—	—
4	Árpád...	—	—	—	—	—	—
5	Bajj	—	—	—	—	—	—
6	Belényes	6	70	4	70	2	—
	f. e. Vaskóh	5	40	—	—	2	40
7	Belényes-Ujlak	—	—	—	—	—	—
8	Bél-Zerind	—	—	—	—	—	—
9	Berek-Böszörmény ...	91	80	—	—	91	80
10	Bihar-Zsadány	—	—	—	—	—	—
11	Boros-Sebes	—	—	—	—	—	—
12	Csermő	14	40	—	—	—	—
13	Erdő-Gyarak	—	—	—	—	—	—
14	Erdőhegy	—	—	—	—	—	—
15	Fekete-Gyarmat	—	—	—	—	—	—
16	Fekete Tót és Győrös...	—	—	—	—	—	—
17	Fenes	19	—	—	—	19	—
18	Geszt	—	—	—	—	—	—
19	Gyanta	—	—	—	—	—	—
	Átvitel	206	90	4	70	178	50

lékairól a tiszántúli egyházkerület nagy-szalontai egyházmegyéjében.

		III. Folyó évi hátralékok rovata.								IV.	
4. hátraléka maradt a folyó 1899. év decz. 31-én		1. Melyik osztályba iratkozott	2. járuléka a folyó 1899. évre		3. ebből befizetett a folyó 1899. évben		4. ebből hátralék maradt a folyó 1899. év decz. 31-én		Perselypénz	
frt	kr		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
—	—		63	30	—	—	63	30	3	14
6	30		6	30	—	—	6	30	—	—
—	—		28	40	28	40	—	—	—	25
—	—		80	10	80	10	—	—	—	50
—	—		1	60	1	60	—	—	—	—
—	—		29	50	29	50	—	—	—	50
—	—		16	20	16	20	—	—	—	20
—	—		33	70	30	—	3	70	1	—
3	—		1	80	—	—	1	80	—	—
—	—		12	50	12	50	—	—	—	12
—	—		10	70	10	70	—	—	—	—
—	—		92	50	—	—	92	50	1	15
—	—		73	—	73	—	—	—	—	—
—	—		16	40	16	40	—	—	1	75
14	40		10	—	—	—	10	—	—	45
—	—		51	90	51	90	—	—	—	37
—	—		94	90	94	90	—	—	1	—
—	—		43	70	43	70	—	—	—	—
—	—		29	60	29	60	—	—	—	—
—	—		17	40	—	—	17	40	—	—
—	—		88	—	88	—	—	—	—	50
—	—		29	90	—	—	29	90	—	45
23	70		831	40	606	50	224	90	11	38

I.		II. Hátralékok rovata.					
		1.		2.		3.	
Sorszám	Egyházközség neve	összes hátraléka a folyó 1899. év január 1-én		ebből töröltetett		hátralékából befizetett a folyó 1899. évben	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr
	Áthozat	206	90	4	70	178	50
	l. e. Kisháza	—	—	—	—	—	—
	l. e. Széplak	—	—	—	—	—	—
20	Kis-Pereg	35	65	5	95	2	20
	l. e. Német-Perep ...	3	30	—	—	—	—
21	Komádi	—	—	—	—	—	—
22	Kőrösszeg-Apáti	3	20	—	—	—	—
23	Kötegyán	—	—	—	—	—	—
24	Magyar-Homorog ...	40	10	—	—	10	—
25	Ménes-Gyorok	—	—	—	—	—	—
26	Mező-Gyán	—	—	—	—	—	—
27	Mező-Sass	—	—	—	—	—	—
28	Nagy-Harsány	—	—	—	—	—	—
29	Nagy-Szalonta	117	70	20	50	97	20
30	Nagy-Zerind	—	—	—	—	—	—
31	Okány...	80	60	—	—	80	60
32	Pankota	—	—	—	—	—	—
33	Radna-Lippa	—	—	—	—	—	—
34	Remete	—	—	—	—	—	—
35	Sarkad	—	—	—	—	—	—
36	Sarkad-Keresztur ...	10	60	—	10	10	50
37	Sonkolyos	—	—	—	—	—	—
	l. e. Jánosfalva ...	—	—	—	—	—	—
38	Szakál...	—	—	—	—	—	—
39	Szemlak	—	—	—	—	—	—
40	Szent-Leányfalva ..	—	—	—	—	—	—
41	Tamásda	—	—	—	—	—	—
42	Tárkány	—	—	—	—	—	—
	l. e. Nyégerfalva ...	—	—	—	—	—	—
43	Tenke...	—	—	—	—	—	—
44	Ugra	—	—	—	—	—	—
45	Vadász	—	—	—	—	—	—
	f. e. Simonyifalva ...	—	—	—	—	—	—
	f. e. Talpas	—	—	—	—	—	—
	Összesen	498	05	31	25	379	—

		III. Folyó évi hátralékok rovata.								IV.	
4. hátraléka maradt a folyó 1899. év decz. 31-én		1. Melyik osztálylyba iratkozott	2. járuléka a folyó 1899. évre		3. ebből befizetett a folyó 1899. évben		4. ebből hátralék maradt a folyó 1899. év decz. 31-én		Perselypénz	
frt	kr		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
23	70		831	40	606	50	224	90	11	38
—	—		4	80	—	—	4	80	—	—
—	—		2	20	—	—	2	20	—	—
27	50		58	80	43	70	15	10	—	—
3	30		12	10	—	—	12	10	—	—
—	—		181	20	181	20	—	—	—	42
3	20		15	50	—	—	15	50	—	—
—	—		56	90	56	90	—	—	—	23
30	10		20	40	—	—	20	40	1	70
—	—		10	90	10	90	—	—	—	15
—	—		51	60	51	60	—	—	—	49
—	—		68	90	68	90	—	—	—	30
—	—		34	40	34	40	—	—	1	—
—	—		462	60	367	80	94	80	4	54
—	—		52	40	52	40	—	—	—	20
—	—		79	40	79	40	—	—	—	—
—	—		17	—	17	—	—	—	—	—
—	—		29	10	29	10	—	—	—	30
—	—		15	40	15	40	—	—	—	40
—	—		202	80	202	80	—	—	—	48
—	—		29	60	29	60	—	—	—	20
—	—		8	80	8	80	—	—	—	10
—	—		6	80	6	80	—	—	—	—
—	—		7	20	7	20	—	—	—	30
—	—		24	20	24	20	—	—	—	—
—	—		23	20	—	—	23	20	—	—
—	—		15	—	15	—	—	—	—	—
—	—		24	40	24	40	—	—	—	25
—	—		5	60	5	60	—	—	—	10
—	—		63	90	63	90	—	—	1	—
—	—		54	—	54	—	—	—	—	26
—	—		40	—	40	—	—	—	—	50
—	—		3	80	3	80	—	—	—	—
—	—		1	70	1	70	—	—	—	—
87	80		2516	—	2103	—	413	—	24	30

Az 1899-ik év folyamán

befizettetett:

1. hátrálék . . . 379 frt — kr.
2. f. é. járulék . . 2103 frt — kr.
3. perselypénz . . 24 frt 30 kr.

összesen 2506 frt 30 kr.

maradt fizetetlen:

1. hátrálék . . . 87 frt 80 kr.
2. f. évi járulék . . 413 frt — kr.

összesen 500 frt 80 kr.

összesen 2506 frt 30 kr, azaz Kettőezerötszázhat forint 30 kr, mely is a következő részletekben küldetett fel a magyar földhitelintézethez:

1.	1899 január	25-én az	1964.	számu nyugta szerint	99 frt 60 kr;	ennek postai költsége			25½ kr.
4.	1899 november	7-én a	22002.	„ „ „	285 frt 80 kr;	„	„	„	35½ kr.
3.	1899 deczemb.	2-án a	23757.	„ „ „ „	673 frt 70 kr;	„	„	„	91 kr.
4.	1899 oeczemb.	11-én a	24136.	„ „ „	500 frt — kr;	„	„	„	55½ kr.
5.	1899 deczemb.	16-án a	24762.	„ „ „	434 frt 87 kr:	„	„	„	55½ kr.
6.	1900 január	3-án a	262.	„ „ „	175 frt 34 kr;	„	„	„	35½ kr.
7.	1900 január	12-én az	1407.	„ „ „	275 frt 19 kr;	1	„	„	35½ kr.
8.	1900 január	17-én a	2154.	„ „ „	61 frt 80 kr;	„	„	„	25½ kr.
				Összesen	2506 frt 30 kr;	ennek postai költsége			3 frt 59½ kr.

Ezen számadást, ugy egyes tételeiben, mint főösszegében, okmányaival összehasonlitván, — azt helyesen vezetettnek, teljesen fölszereltnek találtuk s mint ilyet jóváhagytuk azon kijelentéssel, kogy a Széll Kálmán esperes által előlegezett 3 frt 59 és ½ kr, azaz Három forint 59 és ½ kr. o. é. postai költség, részére Hét korona 19 fillérben, az egyházmegyei pénztárból kiutalványozandó.

Nagy-Szalontán, 1900 január 19-én.

Böszörményi Lajos,

Hadházy Kálmán,

egyházmegyei közalapi bizottsági tagok.

Van szerencsém továbbá jelenteni, hogy a hozzám beérkezett 1900. évi közalapi járulékokról szóló bevallási íveket az e. megyei közalapi bizottság felülvizsgálta és jóváhagyta. Az eként jóváhagyott bevallási íveket, az illető egyházak presbyteriumához 1—1 példányban visszaküldöttem, 1—1 példányban pedig az e. megyei levéltár számára visszatartottam.

Bevallási ìv

az országos reform. egyházi közalap 1900 évi járulékairól, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület nagyszalontai egyházmegye.

Sorszám	Egyházközség neve	Összes hátraléka a folyó 1900 év jan. 1-én		ebből töröltetett		Járuléka a folyó 1900 évre	
		korona	fillér	korona	fillér	korona	fillér
1	Ágya	126	60	—	—	126	60
—	l. e. Szintye	25	20	—	—	12	40
2	Ant...	—	—	—	—	56	80
3	Arad	—	—	—	—	161	80
—	f. e. Uj-Arad	—	—	—	—	2	80
4	Árpád	—	—	—	—	59	40
5	Bajj	—	—	—	—	32	20
6	Belényes...	7	40	7	40	66	20
—	f. e. Vaskóh	9	60	—	—	4	40
7	Belényes-Ujlak ...	—	—	—	—	25	—
8	Bél-Zerind	—	—	—	—	21	40
9	Berek-Böszörmény ...	185	—	—	—	174	60
10	Bihar-Zsadány ...	—	—	—	—	144	80
11	Boros-Sebes	—	—	—	—	31	—
12	Csermő	48	80	—	—	21	60
13	Erdő-Gyarak	—	—	—	—	100	60
14	Erdőhegy	—	—	—	—	189	20
15	Fekete-Gyarmat ...	—	—	—	—	87	40
16	Fekete Tót és Győrös	—	—	—	—	59	80
17	Fenes	34	80	—	—	35	75
18	Geszt	—	—	—	—	176	—
19	Gyanta	59	80	—	—	55	60
—	l. e. Kisháza	9	60	—	—	8	20
—	l. Széplak	4	40	—	—	4	—
20	Kis-Pereg	85	20	30	—	111	—
	Átvitel	596	40	37	40	1768	55

Sorszám	Egyházközség neve	Összes hátraléka a folyó 1900 év jan. 1-én		ebből töröltetett		Járuléka a folyó 1900 évre	
		korona	fillér	korona	fillér	korona	fillér
	Athozat	596	40	37	30	1768	55
—	l. e. Német-Pereg ...	30	80	—	—	23	80
21	Komádi	—	—	—	—	366	60
22	Körösszeg-Apáti ...	37	40	—	—	32	40
23	Kötegyán	—	—	—	—	114	—
24	Magyar-Homorog ...	101	—	—	—	41	80
25	Ménes-Gyorok ...	—	—	—	—	21	—
26	Mező-Gyán	—	—	—	—	101	40
27	Mező-Sass	—	—	—	—	142	60
28	Nagy-Harsány ...	—	—	—	—	68	20
29	Nagy-Szalonta ...	189	60	29	80	916	20
30	Nagy-Zerind	—	—	—	—	104	80
31	Okány	—	—	—	—	156	60
32	Pankota	—	—	—	—	35	40
33	Radna-Lippa	—	—	—	—	55	—
34	Remete	—	—	—	—	31	80
35	Sarkad	—	—	—	—	404	20
36	Sarkad-Keresztur ...	—	—	—	—	50	20
37	Sonkolyos	—	—	—	—	17	20
—	l. e. Jánosfalva ...	—	—	—	—	13	40
38	Szakál	—	—	—	—	14	40
39	Szemlak	—	—	—	—	48	40
40	Szent-Leányfalva ...	46	40	—	—	46	60
41	Tamásda	—	—	—	—	29	—
42	Tárkány	—	—	—	—	48	80
—	l. e. Nyégerfalva ...	—	—	—	—	11	—
43	Tenke	—	—	—	—	127	40
44	Ugra	—	—	—	—	100	80
45	Vadász	—	—	—	—	80	—
—	f. e. Simonytfalva ...	—	—	—	—	7	20
—	f. e. Talpas	—	—	—	—	3	40
	Összesen	1001	60	67	20	4982	15

Midőn ezen jelentésem kapcsában az 1899. évi közalapi számadás és az 1900. évi bevallási ívek felülvizsgálásánál eljárt bizottságnak szives fáradozásáért köszönetemet nyilvánitom:

Tisztelettel fölkérem a Nagytiszteletű e. megyei Közgyűlést, hogy ezen jelentést jóváhagyó tudomásúl venni; továbbá a presbyteriumokat odaútasítani méltóztassék, hogy a hozzájok már megküldött bevallási íveken kitüntett s kötelező erejűvé vált 1900. évi járulékot, illetőleg tartozást — minden további sürgetés bevárása nélkül, és az általuk legalkalmasabbnak vélt időben beszedni és azt a reformatió ünnepi perselypénzzel együtt, legkésőbb f. évi deczember 1-ig, az egyházmegye pénztárnokához beküldeni ismerjék állásukból folyó kötelességüknek;

Végül kérem, hogy a „Kezelési szabályok“ 15., 16. és 17. §§ ai értelmeben és az azokban megnevezett hatáskörrel az e. megyei közalpi bizottságot megválasztani méltóztassék.

Tiszteletem kifejezésével vagyok

Nagy-Szalontán, 1909. márczius 16.

Széll Kálmán,
ev. reform. esperes.“

Egyházmegyénk közgyűlése midőn e jelentést jóváhagyólag tudomásúl veszi s azt az 1899. évi számadással, valamint az 1900. évi járulékokat feltüntető bevallási ívvel együtt egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja, egyszersmind:

a bevallási íveket felülvizsgáló bizottság tagjainak köszönetét nyilvánítja;

esperesnek az általa előlegezett 7 kor. 19 fillér postai viteldíjat egyházmegyénk közig. pénztárából kiutalja;

a presbyteriumokat utasitja, hogy a hozzájok megküldött bevallási íveken kitüntetett tartozást, a ref. ünnepi perselypénzzel együtt, az erre legalkalmasabb időben szedjék be s legkésőbb f. évi deczember 1-ig az egyházmegye pénztárába szolgáltassák be s végül

az egyházmegyei közalapi bizottság tagjaiul, egy év tartalmára, Dr. Balogh Elek és Böszörményi Lajos tanácsbirákat rendes, Hadházy Kálmán tanácsbiró-főjegyzőt póttagul egyhangúlag megválasztja.

12. Olvastatott Balogh Ambrus és Márk Ferencz tanácsbíráknak mint esperesileg megbízott számvizsgálóknak az egyházmegye közigazgatási pénztárának megvizsgálásáról beterjesztett következő jelentése:

„Nagytiszteletű egyházmegyei Közgyűlés!

Van szerencsénk tisztelettel jelenteni, hogy esperesi megbízatás folytán Bagdi János egyházmegyei pénztárnok 1899. évi számadását megvizsgáltuk, és pedig volt

A) Egyetemes egyházi költségekből:

Bevétel	2261 frt 78 kr.
Kiadás	2063 „ 36 „
Maradvány:	198 frt 42 kr.

B) Vegyesekből.

Bevétel	588 frt 04 kr.
Kiadás	390 „ 28 „
Maradvány:	197 frt 76 kr.

Ennélfogva jelen számadást minden tételében helyesnek s okmányokkal teljesen felszereltnek találtuk s számadó pénztárnok részére a felmentést, teljes elismerés kifejezése mellett, a szokásos fentartással, megadhatónak véleményezzük.

Megvizsgáltuk ezúttal az értékeket is s ezeket is meglevőknek találtuk.

A beterjesztett költségelőirányzatot, mely szerint a szükséglet 3522 koronát, a fedezet pedig 5217 korona és 70 fillért tüntet ki, elfogadásra ajánljuk.

A számadásnál még mindíg nagy összegekkel vannak a következő egyházak hátralékban: Gyanta, Belényes, Kis-Pereg, Német-Pereg, Ágya, Szentleányfalva és Csermő, mihezképest javasoljuk, hogy mondja ki a Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés, hogy a hátralékos egyházakkal szemben a 14—1892. sz. egyházmegyei végzés foganatosittassék. A belhivatalnokok tartozásai, vagyis a bekebelezési illetékekre nézve, modja ki egyházmegyei közgyűlésünk az illetékes egyházak szavatosságát úgy, hogyha a belhivatalnok egy év alatt tartozását le nem rótva, a következő évben már az illető egyházon egyházi közigazgatási úton hajtassék be. Ezen szavatosság különben már a múltban is kötelessége volt az egyházaknak s annak hatályát okvetlenül ki kell terjeszteni az olyan egyházakra, a melyekben sem az egyház, sem a belhivatalnokok éveken át bekebelezési illetéket sohasem fizettek.

Ant, 1900. márczius 12.

Balogh Ambrus,

Márk Ferencz,
küldöttségi tagok.“

Egyházmegyénk közigazgatási pénztárnokának 1899. számadását, — a számadást vizsgálók jelentése alapján — egyházmegyénk közgyűlése jóváhagyja, s Bagdi János pénztárnokot elismerésének kifejezése mellett — a szokott fentartással — az 1899. évi számadás terhe alól fölmenti. Az 1900. évre elkészített s bemutatott költségelőirányzatot jóváhagyja, s azt a számadással s a hátralékosok kimutatásával együtt jegyzőkönyvében kinyomatni rendeli.

Végre úgy a közigazgatási költségekkel, mint a kebelezési illetékeikkel hátralékban levő egyházakkal, lelkészekkel és tanítókkal szemben 14/1899. sz. a. hozott végzését fentartja, s annak foganatosítására esperest és pénztárnokot fölkéri.

„Számadás

a n.-szalontai ev. ref. egyházmegye közigazgatási pénztárnoka által kezelt pénzekről, a közalap kivételével az 1899-dik évről.

A) Számadás az egyházmegyei pénztár értékeiről.

Sorszám	Éve, hava és napja	A tárgy megnevezése	Bevétel frt	Bevétel kr	Kiadás frt	Kiadás kr
1	1899 decz. 31	A nagy-szalontai takarékpénztárba elhelyezett 4116. sz. könyv értéke tőke és kamatokban	2200	58	—	—
2	„ „	Három darab kötvény értéke	375	—	—	—
		Összesen	2575	58	—	—
		II. Tüzkárbiztositási jutalék.				
3	„ „	A nagy-szalontai takarékpénztárba elhelyezett 3864. sz. könyv értéke tőke és kamatokkan	139	74	—	—
		Össszes érték	2715	32	—	—
		Kétezerhétszáztizenöt forint 32 kr.				

Ant, 1900 jan. 23.

Bagdi János,
egyházm. pénztárnok.

B) Számadás az egyetemes egyházi közköltségekről.

Sorszám	Éve, hava és napja	A tárgy megnevezése	Bevétel frt	Bevétel kr	Kiadás frt	Kiadás kr
	1899					
1	január 1	Számadási maradvány	—	—	—	—
2	„ 13	Tárnok L. 75 frt tőketartozásának 1899 évi 8% kamata...	6	—	—	—
3	„ 20	Okány egyet: költség 1898 évi ...	56	—	—	—
4	„ „	Postaköltség	—	—	—	20
5	február 5	A k.-gyáni postán egy fiók tartásért jan.—jul. félévre...	—	—	3	—
6	„ 11	Tárkány egyet. költséghátralék ...	25	20	—	—
7	„ 27	Számadási vizsgálóknak fuvardijban.	—	—	5	—
8	április 18	Ónodi S. jan.—jul. félévi kamat (300 frt tőke s késedelmi kamatttal) ...	12	24	—	—
9	„ 20	Böszörményi L. t.-birónak a congrua ügy rendezése alkalmával fuvardijban...	—	—	13	50
10	„ „	Esperesi napdij egyházm. gyűlés alkalmával	—	—	4	—
11	„ „	Böszörményt L. t.-birónak napi dij	—	—	3	—
12	„ „	Sipos I. „ „ „	—	—	3	—
13	„ „	Balog Ambrus „ „ „	—	—	3	—
14	„ „	Nagy Imre „ „ „	—	—	3	—
15	„ „	Márk Ferecz „ „ „	—	—	3	—
16	„ „	Bagdi J. egyházm. pénztárnoknak	—	—	3	—
17	„ „	Nagy Imre főjegyző tiszteletdija ...	—	—	21	—
18	„ „	Márk F. számvizsgálónak napi és fuvardij	—	—	5	—
19	„ „	Bagdi J. számvizsgálónak napi és fuvardij	—	—	5	—
20	„ „	Szondi G. isk. látogató utiköltsége	—	—	5	—
21	„ „	Sipos Imre „ „ „ „	—	—	5	—
22	május 14	Nagy Imre egyházker. képviselőnek utiátalány	—	—	30	—
23	„ „	Postaköltség	—	—	—	10
		Átvitel	99	44	114	80

Sorszám	Éve, hava és napja	A tárgy megnevezése	Bevétel frt	Bevétel kr	Kiadás frt	Kiadás kr
		Áthozat	99	44	114	80
24	május 15	Pénztárnoknak furvardij K.-gyánig				
25		vissza és vasuti költség	—	—	3	44
	„ „	A 4116. sz. tak. pénztári könyvből				
		kivétetett a szükségletek fedezésére	250	—	—	—
26	„ 22	Tüzkárbizt. jutalék 1898 évi... ...	44	—	—	—
27	„ „	Nyugtabélyeg a tüzkármentesitési				
		pénz nyugtájára (főisk. pénztárnál)	—	—	—	19
28	„ „	Egyház látogatási költségekre Sipos				
		I. t.-birónak	—	—	14	40
29	„ „	Postaköltség	—	—	—	10
30	junius 4	Az erdőhegyi körben eső egyh. láto-				
		gatási fuvardija	—	—	24	—
31	„ „	A geszti körben öt egyházlátogatá-				
		sáért fuvardij	—	—	12	—
32	„ 5	1899 évi tavaszi gyűlés jkve 100				
		példány	—	—	79	50
33	„ „	Postaköltség	—	—	—	20
34	„ 16	Böszörményi L. ker. képviselőnek				
		utiátalány	—	—	30	—
35	„ „	Az aradvidéki egyházak látogatási				
		költségeére	—	—	41	20
36	„ „	Postaköltség	—	—	—	20
37	„ 17	A belényes vidéki egyh. látogatási				
		költségeire	—	—	31	20
38	„ 17	Postaköltség	—	—	—	10
39	„ 19	Utalvány ürlap 40 darab	—	—	—	20
40	aug. 6	Sonkolyos egyet. költség 1899 évi	6	46	—	—
41	szept. 17	A k.-gyáni postáu fióktartásért II-ik				
		félévről	—	—	3	—
42	„ 22	Tárkány egyet. költség...	43	72	—	—
43	„ 25	Belényes „ „ hátralék ...	26	28	—	—
44	„ 27	Esperesi napdij őszi gyűléskor ...	—	—	4	—
45	„ „	Balog A. t.-birónak napdij őszi gyül.	—	—	3	—
46	„ „	Márk F. „ „ „ „	—	—	3	—
47	„ „	Nagy I. „ „ „ „	—	—	3	—
48	„ „	Hajdu E. „ „ „ „	—	—	3	—
		Átvitel	469	90	370	53

Sorszám	Éve, hava és napja	A tárgy megnevezése	Bevétel frt	Bevétel kr	Kiadás frt	Kiadás kr
		Áthozat	469	90	370	53
49	szept. 27	Böszörményi L. t.-birónak napdij	—	—	3	—
50	„ „	Sipos I. „ „	—	—	3	—
51	„ „	Bagdi J. e. m. pénztárnoknak ...	—	—	3	—
52	október 2	Tenke egyet. költséghátralék ...	102	80	—	—
53	„ 3	Jánosfalva egyet. költség	5	18	—	—
54	„ 14	Postatáska kijavitásáért	—	—	—	15
55	„ „	Arad egyet. költség 1899 évi	65	40	—	—
56	„ 31	Kötegyáni „ „ „ „	48	38	—	—
57	novem. 1	Lippa „ „ „ „	3	76	—	—
58	„ „	N.-Zerind „ „ „ „	40	28	—	—
59	„ „	Postaköltség...	—	—	—	30
60	„ 3	A szeptemberi e. m. közgyűlés jkv-nek nyomatási díja 100 példány...	—	—	51	24
61	„ 4	Postaköltség...	—	—	—	20
62	„ 4	Szemlak egyet. költség 1899 évi ...	10	50	—	—
63	„ „	Irodai szerek nyugta szerint... ...	—	—	6	78
64	„ 9	Az okányi és s.-kereszturi egyházak látogatásáért fuvardijban	—	—	4	80
65	„ „	Balog A. egyházker. képv. utiátalány	—	—	30	—
66	„ „	Postaköltség...	—	—	—	10
67	„ 15	Ónodi S. 300 frt tőke tartozásának jul.—decz. kamatában	12	—	—	—
68	„ 20	Geszt egyet. költség 1899 évi ...	30	72	—	—
69	„ 21	A 4116. sz. tak. pénztári könyvbe a kivett 250 frt pótlására	—	—	250	—
70	„ „	A 3864. sz. könyvben tüzbizt. jutalék elhelyezve	—	—	44	—
71	„ „	Pénztárnok fuvardij nyugta szerint	—	—	2	—
72	„ 22	Ant egyet. költség 1899 évi	21	96	—	—
73	„ 25	B.-Zerind „ „ „ „	7	56	—	—
74	„ „	K.-Pereg „ „ hátralék	40	—	—	—
75	„ 30	Sarkad „ „ 1899 évi	148	36	—	—
76	„ „	Ugra „ „	35	52	—	—
77	„ 27	Nagy Imre egyházker. képv. utiátal.	—	—	30	—
78	„ „	Nagy Imre főjegyzőnek irószerekre	—	—	9	—
79	„ „	Főjegyzőnek postaköltség megtérítésére	—	—	—	61
		Átvitel	1042	32	808	71

Sorszám	Éve, hava és napja	A tárgy megnevezése	Bevétel frt	Bevétel kr	Kiadás frt	Kiadás kr
		Áthozat	1042	32	808	71
80	szept. 30	M.-Homorog egyet. költség hátralék	37	24	—	—
81	„ „	N.-Harsány egyet. költség 1899 évi	25	16	—	—
82	„ „	M.-Gyán „ „ „ „	34	34	—	—
83	„ „	Postaköltség	—	—	—	80
84	„ „	Szabó Lajos perköltségéből	8	80	—	—
85	„ „	Nt. Esperes urnak irodai szerekre és az egyházmegye helyett tett kiadásai visszatérítésére	—	—	86	86
86	„ „	Postaköltség	—	—	—	10
87	„ „	Pankota egyet. költség	8	20	—	—
88	„ „	Zsadány „ „	35	22	—	—
89	decz. 1	B.-Sebess „ „	7	16	—	—
90	„ „	M.-Sass „ „	29	80	—	—
91	„ „	F.-Tóth „ „	7	68	—	—
92	„ 6	Komádi „ „	92	94	—	—
93	„ 7	Postaköltség	—	—	—	55
94	„ „	E.-Gyarak egyet. költség	21	70	—	—
95	„ „	Nyégerfalva „ „	4	32	—	—
96	„ 12	B.-Ujlak egyet költség három évről	51	42	—	—
97	„ „	F.-Gyarmat egyet. költség 1899 évi	30	26	—	—
98	„ „	Gyanta egyet. költség hátrálék 3 évi	85	50	—	—
99	„ 16	S.-Keresztur egyet. költség tartozásának teljes törlesztésére	90	40	—	—
100	„ 21	M.-G orok egyet. költség	4	60	—	—
101	„ „	Erdőhegy „ „	35	40	—	—
102	„ 23	Egyházker. költségekre	—	—	737	—
103	„ „	Konventi jegyzőkönyvek ára... ...	—	—	7	65
104	„ „	Egyházker. jegyzőkönyvek ára ...	—	—	40	50
105	„ „	1898 évi névtár	—	—	27	—
106	„ „	1899 évi májusi egyh. ker. jkv ára	—	—	22	50
107	„ „	Postaköltség	—	—	1	—
108	„ 24	N.-Szalonta egyet. költség	216	82	—	—
109	„ „	Esperes tiszteletdij részlete	—	—	221	02
110	„ 28	Szt.-Leányfalva egyet. költséghátr.	20	—	—	—
111	„ 29	Tenke egyet. költség	38	20	—	—
112	„ „	B.-Böszörmény egyet. költséghátral.	183	50	—	—
		Átvitel	2110	98	1953	69

Sorszám	Éve, hava és napja	A tárgy megnevezése	Bevétel frt	Bevétel kr	Kiadás frt	Kiadás kr
		Áthozat	2110	98	1953	69
113	decz. 29	Postaköltség	—	—	—	30
114	„ „	Postaköltség	—	-	--	20
115	„ 30	Árpád egyet. költség	26	60	—	—
116	„ „	Bajj „ „	21	72	—	—
117	„ „	Esperesi tiszteletdij kiegészitésére	—	—	78	98
118	„ „	Postaköltség	—	—	—	20
119	„ 31	Okány egyet. költség	56	—	-	—
120	„ „	Pénztárnoknak fuvar és vasuti dij nyugta szerint	—	—	3	44
121	„ „	Szakál egyet. költség	6	48	—	—
122	„ „	Postaköltség	—	—	—	30
123	„ „	40 drb utalvány ürlap	—	-	—	20
124	„ „	Vadászi egyet. költség	40	—	—	—
125	„ „	Postaköltség	—	—	—	20
126	„ „	Pénztárnok 1% tiszteletdija 2575 frt 58 kr után	—	--	25	75
127	„ „	Postaköltség	—	—	—	10
		Összesen	2261	78	2063	36

Mérleg:

Összes bevétel ... ... 2261 frt 78 kr
Összes kiadás ... ... 2063 „ 36 „
Számadási maradvány ... ... 198 frt 42 kr

szóval egyszázkilenczvennyolcz frt 42 kr.

Ant, 1899 január 23.

Bagdi János,
egyházmegyei pénztárnok.

C) Számadás a vegyes bevételek és kiadásokról.

Sorszám	Éve, hava és napja	Tárgy megnevezése	Bevétel frt	Bevétel kr	Kiadás frt	Kiadás kr
	1899					
1	jan. 1	Számadási maradvány	398	92	—	—
2	„ 20	Okány supp. váltság	2	—	—	—
3	„ 20	Lévai Gábor kebl. illeték	2	10	—	—
4	„ 20	Okány kebl. illeték	2	10	—	—
5	„ 20	Okány 300 drb ker. jegy árában	1	20	—	—
6	febr. 1	K.-Pereg 300 drb ker. jegy árában ...	1	20	—	—
7	„ 13	Matolcsi Gyula kebl. illeték	2	10	—	—
8	junius 1	Az egyet. költségek tulkiadásának fedezetéül	—	—	247	76
9	„ 22	M.-Homorog 50 drb ker. jegy	—	20	—	—
10	julius 23	Zsadány 100 drb ker. jegy	—	40	—	—
11	aug. 6	Sonkolyos főisk. kamat...	4	20	—	—
12	„ 6	„ supp. váltság	—	50	—	—
13	„ 6	„ 50 drb ker. jegy	—	20	—	—
14	„ 28	Komádi 600 drb ker. jegy	2	40	—	—
15	szept. 22	Tárkány főisk. kamat járadék	37	80	—	—
16	„ 25	Belényes kebl. illeték	2	10	—	—
17	októb. 2	Tenke „ „	2	10	—	—
18	„ 3	Jánosfalva 50 drb ker. jegy	—	20	—	—
19	„ 14	B.-Ujlak 100 drb nyomtatvány	—	40	—	—
20	nov. 1	N.-Zerind kebl. illeték	1	05	—	—
21	„ 1	Molnár Sándor kebl. illeték	1	05	—	—
22	„ 3	Geszt 50 drb nyomtatvány	—	20	—	—
23	„ 4	Szemlak főisk. kamatjáradék	6	30	—	—
24	„ 4	Geszt „ „	12	60	—	—
25	„ 23	B.-Ujlak kebl. illeték	2	10	—	—
26	„ 25	B.-Zerind főisk. kam. járadék	8	40	—	—
27	„ 30	N.-Harsány supp. váltság	1	—	—	—
28	„ 30	M.-Gyán kebl. illeték	2	10	—	—
29	„ 30	„ sup. váltság	1	66	—	—
30	„ 30	Borbély Imre kebl. illeték	2	10	—	—
31	„ 30	N.-Szalonta 500 drb ker. jegy és 100 drb esketési jegyért	2	40	—	—
32	„ 30	Pankota kebl. illeték	1	05	—	—
		Átvitel	502	13	247	76

Sorszám	Éve, hava és napja	Tárgy megnevezése	Bevétel frt	Bevétel kr	Kiadás frt	Kiadás kr
	1899	Áthozat	502	13	247	76
33	nov. 30	Hajnal Imre kebl. illeték	1	05	—	—
34	„ 30	Zsadány főisk. kamatjáradék	27	72	—	—
35	decz. 7	Nyégerfalva főisk. „	2	10	—	—
36	„ 12	B.-Ujlak supp. váltság	—	20	—	—
37	„ 12	„ tápintézet részére	—	15	—	—
38	„ 12	F.-Gyarmat főisk. kamatjáradék	20	79	—	—
39	„ 21	Hunyadi László kebl. illeték	5	25	—	—
40	„ 21	Erdőhegy főisk. kamatjáradék	6	60	—	—
41	„ 24	N. Szalonta kebl. illeték	2	10	—	—
42	„ 24	Kiss Isván „ „	1	05	—	—
43	„ 24	Vasvári Béla „ „	1	05	—	—
44	„ 29	A főiskolai pénztárnál elszámoltam ..	—	—	132	02
45	„ 30	Árpád főisk. kamatjáradék	10	50	—	—
46	„ 31	Szakál kebl. illeték	5	25	—	—
47	„ 31	Vadász „ „	2	10	—	—
48	„ 31	Főiskolai pénztárnál elszámoltam ...	—	—	10	50
		Összesen	588	04	390	28

Mérleg:

Összes bevétel ... ... 588 frt 04 kr.
Összes kiadás ... ... 390 „ 28 „
Számadási maradvány 197 frt 76 kr.

Szóval: egyszáz kilenczvenhét frt 76 kr.

Mérleg a két számadásnál:

Bevétel az egyet költségekből ... 2261 frt 78 kr.
Bevétel a vegyesekből ... ... 588 „ 04 „
Összes bevétel 2849 frt 82 kr.
Kiadás az egyet. költségekből ... 2063 „ 36 „
Kiadás a vegyesekből ... ... 390 „ 28 „
Összes kiadás 2453 frt 64 kr.
Összes bevétel ... ... 2849 „ 82 „
Összes kiadás ... ... 2453 „ 64 „
Számadási maradvány 396 frt 18 kr.

Szóval: háromszázkilenczvenhat frt 18 kr.

Ant, 1900 január 23.

Bagdi János, e. m. pénzt.

A nagy-szalontai ev. ref. egyházmegye

Sorszám	A) Szükséglet:	korona	fillér
1	Egyházkerületi költségekre	1474	—
2	Esperes évi tiszteletdija	600	—
3	Egyházmegyei főjegyző tiszteletdija	42	—
4	Két egyházmegyei közgyűlés költségeire	100	—
5	Két egyházker. képviselőnek a két ker. gyűlésre ...	240	—
6	Két egyházm. és konventi jegyzőkönyvek nyomatása	270	—
7	Irodai szerekre	90	—
8	Posta költségre	20	—
9	Előfogati és napdij számvevőknek	20	—
10	Előfogati dij iskolai körlátogatóknak	30	—
11	Előfogati dij az egyházm. pénztárnokának	20	—
12	Előfogati dij az egyházlátogató küldöttségnek	272	—
13	Az egyházm. pénztárnokának 1% tiszteletdij	54	—
14	Két egyházker. gyűlés jkönyvének árában a 277/898 sz. ker. végzés értelmében	90	—
15	Előre nem látható kiadásokra	200	—
	Összes szükséglet	3522	—

Ant, 1900 január 24.

Bagdi János,
egyházmegyei pénztárnok.

költségelőirányzata az 1900-ik évre.

Sorszám	B) Fedezet:	korona	fillér
1	Számadási maradvány 1899 évről	792	36
2	375 frt kötvényen levő tőke 8%	60	—
3	1900 évre előirott egyet. egyh. költségekből	3018	12
4	Kintlevő követelés	1347	22
	Összes fedezet	5217	70

Ant, 1900 január 24.

Bagdi János,
egyházmegyei pénztárnok.

A n.-szalontai ev. ref. egyházmegyében a hátralékok kimutatása
1899 deczember 31-ig.

Sorszám	Tartozók nevei	Egyetemes egyházi költség		Építési költség		Főiskolai kamat		Kebelezési illeték		Egyházi törvénykönyv ára		Összesen	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1	Ágya	65	44	—	—	13	50	—	—	—	—	78	94
2	Belényes... ...	26	28	—	—	84	—	—	—	—	—	110	28
3	B.-Böszörmény	61	26	—	—	—	—	—	—	—	—	61	26
4	Fenes	23	68	—	—	—	—	—	—	—	—	23	68
5	Gyanta	28	50	—	—	163	25	—	—	—	—	191	75
6	K.-Pereg... ...	80	22	—	—	—	—	8	40	—	60	89	22
7	N.-Pereg... ...	75	24	—	—	—	—	—	—	—	—	75	24
8	K.-Apáti... ...	17	12	—	—	5	67	—	—	—	—	22	79
9	M.-Homorog ...	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—
10	Remete	13	64	—	—	—	—	—	—	—	—	13	64
11	Szt.-Leányfalva	80	72	—	—	—	—	—	—	—	60	81	32
12	Tamásda... ...	21	64	—	—	—	—	2	10	—	—	23	74
13	Tárkány... ...	2	96	—	—	25	20	—	—	—	—	28	16
14	Vadász	17	63	—	—	—	—	—	—	—	—	17	63
15	Csermő	48	24	8	70	—	—	5	25	—	—	62	19
16	Szintye	8	40	—	—	—	—	—	—	—	—	8	40
17	Kisháza	2	64	—	—	—	—	—	—	—	—	2	64
18	Széplak	2	10	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10
19	Bajj	—	—	—	—	42	—	—	—	—	—	42	—
20	Halász Imre ...	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10
21	Komjáti Antal	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10
22	Asztalos Ferencz	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10
23	Albert András	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10
24	Csák József ...	—	—	—	—	—	—	12	60	—	—	12	60
25	Lengyel József	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10
26	Szücs József k.-peregi tanitó	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10
27	Hajnal Imre ...	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10
28	Pricsényi Sándor	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10
29	Peleskei Dániel	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10
30	Sághi Péter ...	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10
31	Balog József vadász	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10
32	Vadas Gyula ...	—	—	—	—	—	—	5	25	—	—	5	25
	Összesen	615	71	8	70	333	62	56	70	1	20	1015	93

Ant 1900 január 24.

Bagdi János
egyházmegyei pénztárnok.

13. Beterjesztettek a nagy-váradi internatus házi pénztárának 1898/99. s gyüjtő-pénztárának 1899. évi számadásai, az ezeknek megvizsgálásáról felvett következő jegyzőkönyvekkel együtt:

I.

Jegyzőkönyv, mely a nagyváradi ev. ref leányinternatus „házi pénztár"-a 1898/99. évi számadásának megvizsgálásáról az 1899 február hó 12-ik napján Nagy-Váradon felvétetett.

Jelen vóltak: Ritoók Zsigmond ig. bizottsági elnök elnöklete mellett: Némethy Károly pénztárnok, Miskolczy Árpád számvevő és Sulyok István jegyző.

1. szám. Előterjesztetik a „házi pénztár" 1898/99. évi forgalmára vonatkozó pénztárnoki kimutatás, a mely 4590 frt 84 kr bevételt, 4112 frt 59 kr kiadást s egyenlegül pedig 478 frt 25 kr pénztári maradványt tüntet föl. Megjegyezvén, hogy két növendék ellátási dijából 120 frt fizetetlen maradt s továbbá: zongorahasználati dij és mosatási költség czimen követelésben van 65 frt 66 krajczár.

Miután a bizottság a beterjesztett pénztárnoki számadást ugy a bevétel, mint a kiadás tekintetében számszerűleg helyesnek és minden egyes tételében kellően okmányoltnak találta, számadó Némethy Károly pénztárnoknak, a szokásos óvással, a fölmentvényt megadandónak véleményezi.

A pénztári maradványra nézve, nyilvántartás okáért jegyzőkönyvbe veszi, hogy a 478 frt 25 krajczárból 470 frt a nagyváradi Gazdasági és Iparbank VII—349. sz. betétkönyvén elhelyezett tőke gyanánt szerepel, 8 frt 25 kr pedig pénztári készletet alkot.

A mi a kitüntetett 185 frt 66 kr követelést illeti, a mennyiben az intézeti igazgatónő által azon értesités adatott, hogy a követelés a f. évben már kiegyeniittetvén, pénztárba számoltatott el, további intézkedés szüksége nem forog fenn.

Kmf. Hitelesittetett. Ritoók Zsigmond, Némethy Károly pénztárnok, Sulyok István előadó.

II.

Jegyzőkönyv, mely a nagy-váradi ev. ref. leányinternatus „gyüjtőpénztárá"-nak 1899. évi számadás vizsgálásáról az 1900 február hó 12-ik napján N.-Váradon felvétetett.

Jelen voltak Ritoók Zsigmond elnöklete alatt: Némethy Károly pénztárnok, Miskolczy Árpád számvevő és Sulyok István jegyző, bizottsági tagok.

1. szám. Pénztárnok az intézet gyüjtő-pénztárának az 1899. évi számadását bemutatja, mely sztrint a bevétel 4726 frt 82 krt, a kiadás 4682 frt 96 krt, a pénztári készlet 43 frt 86 krt tesz ki.

A bizottság a bemutatott pénztári számadást ugy a bevétel, mint a kiadási részében számilag helyesnek s minden egyes tételében kellően okmányoltnak, a könyvvezetést is kifogástalannak találván, Némethy Károly pénztárnoknak, a szokott fentartás mellett, a fölmentvény megadását véleményezi.

2. szám. Az 1899. évi pénztári tzámadás kapcsán előterjesztés tétetik a „gyüjtő-pénztár" összes takarékbetét állagáról, a be nem fizetett s követelés tárgyát képező ajánlatok értékéről s végül az intézet tulajdonában levő értékpapirokról.

Ezek szerint az 1899. év deczember 31-én megejtett zárlat eredménye után, korona értékben számitva, van az intézetnek:

1—10 régebbi takarékkönyvön	9245 kor. 58 fill.
11-ik ujabb, 1899-iki betétkönyvön	8848 kor. 20 fill.
Egyszersmindenkori s évjáradékos ajánlatban	4203 kor. 90 fill.
1 darab komádii takarékpénztári részvény ...	100 kor. — fill.
1 darab regáleváltság kötvény	200 kor. — fill.
1 darab „Pátria" nyomda részvény	200 kor. — fill.
Pénztári készlet	87 kor. 72 fill.
vagyis	22885 kor. 40 fill.

a melylyel szemben teherként az épités költségeiből még ki nem fizetett 6000 korona áll.

Ez előterjesztés örvendetes tudomásul szolgál s bizottság kötelességének ismeri, hogy az igazgató bizottság figyelmét a hátrényban levő évjáradékos ajánlatokra különösebben is felhiván, azoknak behajtása iránt a megfelelő intézkedés megtételét kérje.

3. szám. Pénztárnok a „Ritoók" és „Ullmann" alapitványok állásáról jelentvén, amannak takarékbetét összege 1382 frt 75 kr, emezé pedig 300 forint.

Tudomásul szolgál.

Kmf. Hitelesittetett. Ritoók Zsigmond, Némethy Károly pénztáros Sulyok jegyző.

Jóváhagyólag tudomásul vétetnek s ugy a két számadás, mint az azok megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvek, egész terjedelemben jegyzőkönyvbe iktattatnak, azzal, hogy Némethy Károly internatusi pénztárnok, a további számadás kötelezettsége alól, a szokott fentartással, felmentetik.

A nagy-váradi ev. ref. leányinternatus házipénztárának számadása
az 1898/99-ik tanévről.

	I. Bevétel	frt	kr	frt	kr
1	Ellátási dijból:				
	1 növendék 8 hóra à 25 frt ...	200	—		
	9 „ 10 „ à 20 frt ...	1800	—		
	14 „ 10 „ à 15 frt ...	1980	—		
	1 „ 9 „ à 15 frt ...	135	—		
	1 „ 5 „ à 15 frt ...	75	—	4190	—
2	Butorhasználat és orvosi dij 26 növ. 7 frt			182	—
3	Szkárosi Mária 1897/98. ellátási dijából			27	—
4	Szkárosi Mária részére inditott gyüjtés			28	—
5	Zongora használati dijban igazgatónő...			61	50
6	Mosatási dij visszatérités igazgatónő utján			102	34
	Összesen	—	—	4590	84

Kiegyenlités:

I. Bevétel ... ... 4590 frt 84 kr.
II. Kiadás ... ... 4112 frt 59 kr.

III. Maradvány .. .. 478 frt 25 kr,

a mely összegből 470 frt 7 könyv 349. sz. Nagyváradi Gazdasági és Iparbank takarékpénztár betétkönyvén, — 8 frt 25 kr pedig készpénzben.

	II. Kiadás	frt	kr
1	Igazgatónő fizetése 1898 szept.—1899 aug. 31-ig	499	92
2	„ szünidei ellátására	40	—
3	Gyarmathy Izabella k. a. tiszteletdija	70	—
4	Mihályi harangozónak	5	—
5	Az intézet háztartására	2886	74
6	Orvosi tiszteletdij 1898/99-ik tanévre	50	—
7	Intézeti tűzifára	339	10
8	Beszerzésekre	73	57
9	Épület fentartására	60	—
10	Vegyesekre	33	45
11	Az 1897/98 évi tulkiadás kiegyenlitésére	54	81
	Összesen	4112	59

Jegyzet. A Szkárosi testvérek hátrányban maradtak 120 frt ellátási dij fizetésében, továbbá igazgatónő által zongoradij és mosatási költség czimen elszámolandó leend 65 frt 66 kr, mely szerint előjegyzésbe vétetik maradvány 478 frt 25 kr, követelés 65 frt 66 kr, együtt 185 frt 66 kr.

Kelt Nagyváradon, 1900. évi február hó 7-ik napján.

Némethy Károly.

	I. Bevétel	frt	kr	frt	kr
1	Takarékbetétből (X könyv) kivétetett...			400	—
2	Érmelléki egyházm. 500 frtból fizetett			50	—
3	Évjáradékos törlesztés				
	a) bihari egyházmegyéből	154	—		
	b) nagyszalontai egyházmegyéből ...	161	67	315	67
4	Egyházkerületi segélyből:				
	a) épitési 10,000 frtból hátrány ..	2125	—		
	b) intern. háztart. segély 1897/98-ről	1000	—	3125	—
5	Kamat és szelvény értékből			25	95
6	Guttman épitészszel visszleszámolás ...			81	76
7	1899. évben gyüjtött adomány			728	44
	Összesen	—	—	4726	82

Nagyváradon, 1900. évi február hó 7-ik napján.

pénztár"-ának számadása 1899-ben.

	II. Kiadás	frt	kr
1	Házipénztárból vett kölcsön visszatérítése	143	46
2	1—10 naplótétel különfélékre	268	50
3	VI/532. sz. betétkönyvre Gazdasági bank	4271	—
4	Készpénz egyenleg	43	86
	Összesen	4726	82

Némethy Károly
pénztárnok.

14. Olvastatott a nagyváradi internatussal kapcsolatban felállitandó tanitónőképző intézet létesitése ügyében kiküldött nagybizottság jegyzőkönyve a mint következik:

„Jegyzőkönyv, mely a N.-Váradon létesitendő ev. ref. tanitónőképző intézet tárgyában az 1899 évi deczember hó 11-ikén Nagyváradon tartott nagybizottság értekezletéből felvétetett.

Jelen voltak: Szabó Károly bihari esperes elnöklete mellett, a nagyszalontai egyházmegyéből: Széll Kálmán esperes, Nagy Imre, Dr. Balogh Elek, Hadházy Kálmán, — az érmelléki egyházmegyéből: Nagy István esperes, Végh József, Papp Gusztáv, Fényes Endre, Fráter N., — a bihari egyházmegyéből: Ritoók Zsigmond gondnok, Biró János, Szemes László, Nádudvari Lajos, Szigethy Elek, Zsigmond Ferencz, Konrád Géza, Kiss Elek, Dr. Várady Zs., Harmathy K., Dr. Perjésy Mihály, Miskolczy Árpád, Bary József, Némethy K., Füredi László, Dr. Fráter Imre és Sulyok István.

1. szám. Szabó Károly esperes, mint a nagybizottság meghivásával megbizott ideiglenes elnök, az összejövetel czélját s ennek kiváló fontosságát tömör előadásban rajzolván, a küldöttségi tagoknak szivélyes üdvözlése után

az értekezletet megnyitottnak nyilvánitja.

2. szám. Elnök inditványozza, hogy a nagybizottság mindenekelőtt egy elnököt, alelnököt és előadót válaszszon; elnökül Ritoók Zsigmondot, alelnökül Széll Kálmánt, előadóul pedig Sulyok Istvánt ajánlván.

Miután Ritoók Zsigmond nagymérvü elfoglaltságára hivatkozással maga helyett Szabó Károly esperest hozza javaslatba:

a nagybizottság sajnálattal ugyan, meghajol a jelzett indok előtt, s Ritoók Zs. javaslata értelmében elnökké Szabó Károlyt s az elnöki inditványhoz képest alelnökül Széll Kálmánt és előadóul Sulyok Istvánt egyértelmüleg megválasztja.

3. szám. Ritoók Zsigmond a tárgyalás alapját képező kérdést, beszéd kiséretében, minden egyes részletre kiterjeszkedvén, ismerteti. Rámutat, hogy egy reform. tanitónőképző intézet létesitése, a szükséges épület előállitása, fölszerelések, a törvényszabta számban tanári székek felállitása, a tanitónőképző intézet kisegitő részét képező gyakorló elemi iskola, valamint az egész intézet évi fentartása milyen kiadást igényelne. Jelzi egyszersmind azt is, hogy a nagy czél megvalósulásához mulhatatlanul megkivántató pénzösszeg mily uton, s minő segédforrások igénybevételével volna összehozható. Mihezképest a következő inditványát elfogadásra ajánlja:

1. Kérjük fel az egyházmegyék utján az egyházkerületet, hogy a leánynevelő intézet czéljaira 10 évre felajánlott évi segélyt, 1000 frtot, továbbra is, a tanitónőképző intézet javára biztositsa.

2. Kérjük fel a három egyházmegyét, hogy a tanitónőképző felállitása esetére bizonyos évi összeget (p. o. 500 frtot) biztositsanak.

3. Keresse meg a bizottság a nagyváradi egyházat, hogy egy elemi leányiskolát a tanitónőképző mellett állitson fel, mely gyakorló iskolául szolgálhasson.

4. Mindhárom egyházmegyében külön szerveztessék a nagyváradi ref. leánynevelőintézetet pártoló egyesület (vagy nőegylet) s ennek megalakitásával a bizottságnak az illető egyházmegyéből kiküldött tagjai bizassanak meg.

(Ezek az egyesületek a mérsékelt tagdijakból, általa rendezendő mulatságok, előadásokból stb. gyüjtött adományokat évenként szolgáltassák be az intézet pénztárába.)

5. A nagybizottság küldjön ki egy végrehajtó bizottságot, mely az országos gyüjtés módozatait állapitsa meg, felhivásokat küldjön szét, a gyüjtés eredményének biztositása tekintetéből szükséges intézkedéseket tegye meg s a gyüjtés eredményéről a bizottságnak időnként, legkésőbb minden év végén jelentsen.

6. Az egyházak, a lelkészek mind a három egyházmegyében hivassanak fel, hogy évenként egyszer a templomi perselypénzt az intézet czéljára ajánlják fel, különösen törekedjenek arra, hogy a czélt megmagyarázván, az intézetet pártoló egyesületnek tagokat szerezzenek.

Beható eszmecsere után, a beterjesztett inditványt a nagybizottság egész terjedelmében elfogadván, a végrehajtó bizottságot Szabó Károly bihari esperes elnöklete alatt Széll Kálmán, Dr. Balogh Elek, Nagy István, Végh József, Fényes Endre, Ritoók Zsigmond, Kiss Elek, Némethy Károly, Miskolczy Árpád, Dr. Várady Zsigmond, Harmathy Károly, Dr. Perjési Mihály, Füredi László, Csák Máté és Sulyok István tagokból megalakitja.

Megbizza továbbá az érdekelt egyházmegyék küldötteit, hogy a nagyváradi ref. leánynevelő intézetet pártoló egyesület vagy nőegylet alakitását illetőleg már most intézkedjenek, fölkéretvén a végrehajtó bizottság elnöksége, hogy az e tekintetben megállapitott módozatokat az illető egyházmegyék espereseivel minél előbb közölni szieskedjék.

Végül a nagybizottság elnöksége felhivatik, hogy az elfogadott inditvány többi pontjaiban is megfelelő intézkedéssel eljárni buzgólkodjék.

4. szám. Dr. Váradi Zsigmond a fenti inditvány pótlásául különösen kisebb (100 frtos) alapitványok gyüjtését, Dr. Perjési Mihály pedig nyilvános helyeken és magáu egyéneknél a tanitóképző intézet javára perselyek felállitását ajánlja.

Mindkét inditvány elfogadtatván, a végrehajtó bizottság figyelmébe ajánltatik.

5. szám. Dr. Váradi Zsigmond a tanitónőképző intézet czéljára 100 frt, azaz egyszáz frtos alapitványát bejelenti.

Az alapitvány hálás köszönettel fogadtatván, a nagybizottság adományozó Dr. Várady Zsigmond n.-váradi ügyvéd iránt meleg elismerését jegyzőkönyvében kifejezésre juttatni határozza.

6. szám. Dr. Balogh Elek inditványa folytán

a nagybizottság Ritoók Zsigmond egyházmegyei gondnoknak az ügy érdekében már eddig is tanusitott kiváló buzgólkodásáért jegyzőkönyvileg hálás köszönetét tolmácsolja.

7. szám. A jelen értekezletről felvett jegyzőkönyv

a közelebbről érdekelt bihari, érmelléki és nagyszalontai egyházmegyékhez, illetékes espereseik utján, eljuttatandó leend.

8. szám. A nagybizottsági értekezlet jegyzőkönyvének hitelesitésével Ritoók Zsigmond és Némethy Károly küldöttségi tagok megbizatnak.

Kmf. Sulyok előadó. Hitelesittetett N.-Váradon 1899 évi deczember. Ritoók Zsigmond, Némethy Károly.

Egyházmegyénk közgyűlése:

a) a kiküldött nagybizottság megalakulását örömmel veszi tudomásul s annak az internátussal kapcsolatban felállitandó tanitónőképző intézet létesitésére vonatkozó javaslatait minden pontjában magáévá teszi;

b) felkéri a főtiszt. egyházkerületet, hogy a nevelő intézet czéljaira 10 évre megajánlott évi segélyt, 1000 frtot, továbbra is, a tanitónőképző intézet javára, biztositsa;

c) a maga részéről, egyelőre hat esztendő tartamára, közigazgatási pénztárából, 100, azaz egyszáz korona, a lelkészi gyámintézet pénztárából 150, azaz egyszázötven korona évi segélyt szavaz meg s fölkéri egyházmegyénk tanitói gyámintézetét, hogy a létesitendő tanitónőképző részére bizonyos évi segélyt ajánljon fel;

d) utasitja a kebelbeli egyházak lelkészeit, hogy minden esztendőben egyszer, áldozó csütörtökön, adakozás végett az intézet közszükségleteit hirdessék ki s ajánlják a gyülekezet buzgó pártfogásába s a begyülendő perselypénzt szolgáltassák be az intézet pénztárába;

e) megbizza egyházmegyénknek a nagybizottságba kiküldött tagjait, hogy a leánynevelő intézetet pártoló egyesület megalakitására a szükséges lépéseket tegyék meg s végül

f) Dr. Váradi Zsigmondnak az intézet részére tett 100 frtos alapitványáért köszönetét nyilvánitja.

15. Olvastatott a missziói bizottság következő jelentése.

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

A misszió ügyre vonatkozó jelentésünket, az egyházmegyénk területén missziói működéssel hivatalosan megbizott három lelkész jelentése, uti naplója és számadása alapján, az 1899-ik évről van szerencsénk a következőkben beterjeszteni:

I.

Az erdőhegyi körben, Csiha Márton erdőhegyi lelkész a gondozása alá tartozó hiveket 12 szórványban, egy-egy helyen 1—5 izben megfordulva 40 izben látogatta meg.

Biblia olvasást tartott 23-szor, biblia magyarázatot 15-ször, keresztelt 1-szer.

A lelkek számát 631-re teszi, mely összegben Kis-Jenő, melyet közelségénél fogva Erdőhegygyel egy egyházközségnek lehet venni, 330 lélekkel van felvéve.

Uti naplója — bár nem összegezve és másolata hiányzik — másképen rendben van.

Számadása következő:

A) Bevétel:

1899 évi missziói segély 150 frt.

B) Kiadás.

Fuvar költség	39 frt	40 kr
Napi dij	78 „	— „
Koszt	32 „	— „
Egyéb költség	— „	60 „
összesen	150 frt	— kr.

II.

A boros-sebesi missziói körben Szabó József boros-sebesi lelkész, a gondozása alá bizott szórványokban predikált 14-szer, keresztelt 2-szer, temetett 12-szer, urvacsorát osztott 3-szor.

A lelkek számát a szórványokban 506-ra teszi.

Uti naplója rendben van, csakhogy a fuvar és koszt költségét nem külön, hanem összesitve mutatja ki.

Számadá-a következő:

A) Bevétel:

1899 évi missziói segély 300 frt.

B) Kiadás:

Fuvarra és kosztra együttesen	244 frt
Napidij	56 „
összesen	300 frt.

III.

A radna-lippai körben Fogarassy Bálint radna-lippai körlelkész az 1899-ik évben rendszeres istoni tiszteletet tartott Lippán és Mácsán. Lippán — mint központon — ünnepek első napjain és minden hónap 1, 2. 4, vasárnapjain délelőtt ugy mint délután a lippai imaházban. Mácsán a gróf Károlyi Tibor uradalmához tartozó Topilla pusztán levő uradalmi népiskolában minden hónap 3-ik vasárnapján és a nagy ünnepek 2-ik napjain, ez utóbbi alkalommal mindannyiszor urvacsorát is osztott.

A Lippán levő imaterem, különösen ünnepnapokon, mikor a vidékről is számosan bemennek, nem képes befogadni a hiveket, a későbben jövők kiszorulnak. Az isteni tiszteletet látogatók száma emelkedőben van. Daczára a nagy kisértésnek: kitérés nem történt. Sectariusok és felekezetnélküliek még eddig nincsenek. A keresztelést, esketést és temetést senki sem mellőzte. A szegényekről és árvákról gondoskodó egyháztársadalmi egyesület 9 gyermeket látott el téli ruhával. A szegény és árva-alap, kellő biztositék mellett, az egyháztagoknak adatott ki kölcsön.

A kegyes adományok következők vóltak.

1. Közszükségletre 3 frt 80 kr. 2. Urasztali teritő 7 frt. 3. Harangokra és haranglábakra 622 frt 01 kr. 4. Szegények és árvák részére 34 frt 98 kr. 5. Urasztali kenyérre és borra 5 frt 60 kr.

A radna-lippai egyháznak 1899 évi számadása 90 frt 32 kr hiánynyal zárult. A folyó 1900 évi költségelőirányzat is 286 kor. 38 fill. hiányt mutat. E hiányok fedezésére a lelkész a rendes államsegélyből adományt kér.

Maga a missziói lelkész, ha hivatásának megfelelni akar, évről-évre több-több utazást kénytelen tenni, mi tetemes költségbe kerül. Minthogy fizetés kiegészitést (congrua) nem kapott: a növekvő utazás költségei magának a lelkésznek terhére esnek. Ennek valami módon való elháritását kéri.

E missziói körben felekezetünknek iskolája nincsen. A gyermekek az állami és más felekezeti iskolákba járnak. A növendékek száma 102. A vallást mindenütt a lelkész tanitja, és pedig:

Lippán a) az állami fiu népiskolákban	heti	8 órán.
„ b) „ „ polgári iskolában	„	3 „
„ c) „ „ felső kereskedelmi iskolában ..	„	2 „
„ d) a róm. kath. leány népiskolában	„	6 „
„ e) „ „ „ polgári leányiskolában ...	„	3 „
Mária-Radnán az állami és r. kath. népiskolában ...	„	2 „
összesen heti		24 órán.

Ezenkivül ugy Mácsán mint Paulison és Konopon két hetenként egy-egy napon 2—4 órán szintén tanitja a felekezetünkhöz tartozó növendékeknek a vallást.

A lippai zárdában bentlakó leányokat is elengedi most már az intézet a lelkész lakására, hol szerdán és szombaton délutánonként 9 ilyen növendéknek tanitja lelkész a vallást.

Lelkek száma: Radna-Lippán	215	
a szórványokban	264	
összesen	479.	

Ebből ág. h ev. 102.

A mellett hogy magán Radna-Lippán hetenként 24 órán vallást tanitott; a mellett, hogy mint lelkész minden teendőit végezte: 66 napot forditott missziói utazásra és pedig megjelent Mácsán 25, Konopon 20, Paulison 14, Német-Remetén 2, Kelmákon 2, Sistaroveczen, Tótváradon, Gyuliczán, Baján, Maros-Szlatinán, Ujfalun, Hidegkuton, Allioson, Charlottenburgban, Máslakon, Hosszuszón, Dorgoson, Belotinczon és Berzován egy-egy izben.

Teljes isteni tiszteletet tartott 12 izben; urvacsorát osztott 8 izben, keresztelt 12 izben; esketett 3 izben; temetett 4 iz ben; konfirmált 2 izben. Vallást 30-szor tanitott, hiveket látogatta 15 izben a szórványokban.

A kiosztott könyvek meg nem térült 36 frt 03 kr árából a sajátjából fedezett 8 frt 36 krt, a nt. Széll Kálmán esperes ur által alapból küldött összeg e czélra 7 frt 37 kr volt a portóval együtt és igy fedezetlen még 20 frt 30 kr.

Uti naplója rendben van.

Számadása következő:

A) B e v é t e l:

A 23/1896 e. m. végzésben elszámolásra adott misszói segély az 1899 évben 100 frt.

B) Kiadás:

Fuvardij	195 frt	50 kr
Koszt	131 „	— „
Napi dij	131 „	— „
összesen	458 frt	50 kr
Levonva a bevételt	100 „	— „
	358 frt	50 kr.

E kiadási többlet a lelkész fizetésébe beszámitott 300 frt missziói segély terhére esik; napi dij czimen javára esett 131 forinton kivül 227 frt 50 krt költött a magáéból.

Sarkad 1900 márczius 21-ik napján.

Balog Ambrus,

Márk Ferencz,

Nagy Imre."

Egyházmegyénk közgyűlése a jelentést tudomásul veszi.

a) A missziói körök gondozásával megbizott lelkészek számadását helyben hagyja.

Szabó József, Csiha Márton, Fogarassy Bálint lelkészeknek a felmentvényt 1899 évi számadásaikra vonatkozólag megadja.

b) Szabó József boros-sebesi lelkészt utasitja, hogy jövőben utazási naplójában és számadásában a fuvar és ellátási dijat elkülönitve számolja el.

c) Csiha Márton erdőhegyi lelkészt figyelmezteti, hogy uti naplója adatait előbb összegezze s azután zárja le — s az uti napló másolatát is terjessze be.

d) A radna-lippai egyházat egyházmegyénk közgyűlése az államsegély kiosztó bizottság figyelmébe melegen ajánlja.

e) Fogarassy Bálint radna-lippai lelkész ügybuzgóságát elismerve s tekintettel szerény lelkészi jövedelméből fedezett tulkiadásaira: elszámolás kötelezettsége mellett, az eddig részére járó 100 frt utazási költségeinek felemelését a főtiszteletü egyházkerületi közgyűlés utján, a nagyméltóságu Konvent missziói bizottságának melegen ajánlja egyházmegyénk közgyűlése.

Mert a missziói lelkész által tett utazások mind szükségesek voltak, azokat megkevesbiteni csak a misszió ügy érzékeny kárával lehetne. Sőt több utazás volna kivánatos: ha több uti költség állhatna rendelkezésére.

16. Olvastatott az egyházi adók behajtása tárgyában beterjesztett esperesi javaslat:

„Az egyetemes konvent 76/1899. sz. végzésében, hogy az egyházi adók s hasonnemü tartozások behajtásánál az állami assistentia igénybe vétele körül egyöntetü eljárás legyen megállapitható, — felhivja az egyházkerületeket, hogy az egyházmegyék meghallgatásával tegyenek javaslatot.

Ezen konventi végzés folytán, a tiszántuli egyházkerület 216/1899. sz. végzésében felhivja egyházmegyénket olyan javaslat tételére, mely magának az egyházi terheknek kivetési módozatára is kiterjed s feltünteti, hogy ezen kirovások mikor esedékesek és mikor tekintetnek hátralékoknak?

Ezen kiváló fontosságu ügyben egyházmegyei közgyülésünk azon véleményben van, hogy

mivel az egyházi törvény 27. §. 5. pontja és a 240. §. értelmében „az egyházi és iskolai tartozások, adók kivetése, beszedése, esetleg behajtása és beszolgáltatása a presbiterium kötelessége“;

mivel a presbiterium a felsőbb hatóságilag helybenhagyott kulcs szerinti egyházi adót igtathatja be az évi költségelőirányzatba (252. §.) és vetheti ki az egyháztagokra (251. és 254. §.);

ha a presbiterium ezen felsőbb hatóságilag helybenhagyott kulcs szerinti egyházi adót veti ki és pedig az egyházi törvény 251. §-a értelmében ugy, hogy a netaláni sérelmes kirovás ellen a törvényszerü jogorvoslat utját és módját megadja: akkor egyfelől eleget tesz a törvényben előirott kötelességének, — másfelől feleslegessé teszt, hogy minden egyes egyháztagra külön-külön határozatban állapittassék meg az egyházi adó összege, miután az összes egyháztagokra kivetendő egyházi adót egy fő összegben már beigtatta a presbiterium, hozott határozatával, — a költségelőirányzatba, — melyet az esperes, hatóságilag jóváhagyott; — az egyházi adó egyénenkénti kirovásának helyes voltát pedig igazolja, az egyházi törvény 251. §-a értelmében való eljárás.

Mivel az egyházi adó, az állami, vagy más közadóval egyenlő természetü, és negyedévenként válik az esedékessé; ugy hogy az minden esztendőben, a november 16-ig be nem fizetett egyházi adó tartozások: hátralékoknak tekintendők, — s mint ilyenek, az esperes azon hitelesitő záradékával ellátva, „hogy ezen hátralékos tartozások, törvényes uton kivetett egyházi adók“, a köztörvényhatóság első tisztviselőjéhez teendők át az esperes által az egyházi törvény 5-ik §-a értelmében, hogy azok állami adók módjára hajtassanak be.

Széll Kálmán, ev. ref. esperes.“

E minden pontjában elfogadott javaslat, mint egyházmegyénk közgyülésének jelentése a 216/1899. sz. egyházkerületi végzés értelmében, a főtiszt. egyházkerületi közgyüléshez felterjesztetik.

17. Tárgyalás alá vétetett az egyházi birósági ügyviteli szabályzat tervezete Széll Kálmán esperes véleménye és határozati javaslatával.

Egyházmegyei közgyűlésünk Széll Kálmán esperes erre vonatkozó véleménye és határozati javaslata egész terjedelmében való elfogadásával, ezen tervezetet az egyházi törvénynyel megegyezőnek, jónak és czélszerünek találja, csupán az egyházmegyei és egyházkerületi időszaki tanács alakitására vonatkozó 16., 41. és 42. §§-ait óhajtja az egyházi törvénynyel egyezőleg következőleg módositani:

16. §. Az egyházmegyei bíróság űlései rendszerint az egyházmegyei közgyűlések alkalmával tartatnak, de halasztást nem türő ügyek intézésére, az egyházmegye tanácsbiráiból az egyházi törvény 283. §-a értelmében évenként 3 rendes és 3 póttagból álló időszaki tanács alakitandó, az egyházmegyei bíróság teljes űlésében.

41. §. Egyházkerületi birósági űlés az egyházkerületnek rendes közgyülései alkalmával tartatik, — de halasztást nem türő ügyeknek elbirálására, az egyházi törvény 288. §-a értelmében évenkint az őszi gyűlés alkalmával a bíróság tagjai közül 5 rendes és 5 póttagból álló időszaki tanács alakitandó az egyházkerületi bíróság teljes űlésében.

42. §. Az időszaki tanács tagjainak megválasztása, az egyházkerületi teljes birósági űlés tárgysorozatába kitüzendő.

Ezen módositással az egész tervezetet elfogadásra ajánlja egyházmégyei közgyülésünk.

18. Egyházmegyénk közgyűlése a folyó 1900 évi egyházkerületi közgyűlésekre képviselőkül

lelkészi részről: Nagy Imre főjegyzőt és Balogh Ambrus tanácsbirót;

világi részről: gróf Tisza István és Benedek László egyházmegyei tanácsbirókat;

póttagokul, lelkészi részről: Dr. Márk Ferencz és (Böszörményi Lajos lemondása folytán) Sipos Imre egyházmegyei tanácsbirákat;

világi részről: Dr. Balogh Elek és Hadházy Kálmán egyházmegyei tanácsbirákat választja meg közfelkiáltás utján egyhangulag s részökre igazolásul, megbizó levél gyanánt e végzést fegyzőkönyvi kivonat alakjában kiadni rendeli.

19. Beterjesztetett a fenesi lelkészválasztásról felvett jegyzőkönyv, — mely szerint a fenesi ev. ref. egyhaz 1899 deczember 10-én Nagy Márton nagyszalontai segédlelkészt választotta meg, meghivás útján egy-

hangulag lelkészévé; minthogy ugy a lelkészválasztás előkészitése, mint maga a lelkészválasztás az egyházi törvény pontos megtartásával foganatositattatott:

egyházmegyénk közgyűlése a fenesi lelkészválasztást jóváhagyja, Nagy Márton szalontai segédlelkészt a fenesi lelkészi állomásban megerősiti.

20. Ugrai lelkész és gondnok 65/900 sz. a. beterjesztik a presbiterium és egyházközségi közgyűlés azon határozatait, a melyben a lelkészlak ujból épitését elhatározták, beterjesztik a Veres Károly által készitett tervet és költségvetést, a terv módositását tárgyazó presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatokat, a módositást előtüntető tervrajzzal, végre a vállalkozókkal már megkötött épitési szerződést jóváhagyás végett.

A presbiterium egyhangulag, az egyházközségi közgyűlés 2 szavazat ellen 60 szavazattal fogadta el a módositott terv szerinti épitkezést, annak daczára, hogy időközben Kiss Gyula jegyző 43 társával tiltakozást adott be az esperesi hivatalhoz, a tervezett épitkezést fényüzésnek nevezvén.

Az épitkezésnél felhasználják a Peterdi pusztán vett épületek tégla, faanyagát, padozat, menyezet deszkáit, az ajtókat, ablakokat, vizvezető csatornákat, tégla anyagban az épületekből 94,000 darabot nyertek.

A vállalkozóknak az épitést ajánlati versenytárgyalás utján adták ki, kik a költségvetési összeg 15%-át engedték el.

Epittető egyház adja és beszállitja az összes tégla, cserép, fedél fa anyagot, a falkötő vasakat, a meszet, homokot, portland czementet, az elszigetelő lemezt, szállitja időnként a munkásokat s a vállalkozók kőmives, ács, asztalos, lakatos, üvegező, festés és bádogos munkáért kapnak összesen 3383 koronát, melyből 848 koronához csak az épitkezés befejeztével lesz joguk.

Vállalat adó egyház kikötötte, hogy a munkát felülvizsgáltatni van joga s ugy az ebből eredő költségek, mint a terv készités költsége is vállalkozók által viselendők.

Vállalkozók általában a terv és költségvetés szerinti épitkezést, a régi anyagok felhasználásával kötelezték, ha és azonban az anyagok nagyobb mennyiségben használhatatlanok lennének, a költségvetés szerinti árakból a 15% az egyház javára mindig leszámitandó.

Az egyházközség az épitkezésre fedezetül kijelölte:

a) mult évi pénztári maradványát	951	kor. 16	fillért
b) 1570 kor. tőkepénzéből	636	„ 84	„
c) magtári pénzalapjából	105	„ 48	„
d) magtári buzája árából ... ... —	144	„ 40	„
e) ócska anyagokból már bevett	72	„ 44	„
f) a debreczeni kollegium pénztárából kölcsönvenni szándékozik	8000	„ —	„
A költség összege tehát	9910	kor. 32	fillér.

A kölcsönt rendkivüli adókból kivánja visszafizetni 10 év alatt s engedélyt kér, hogy e czélra az egyháztagokra az eddigi kivetett adó kétszeresét kivethesse.

Ezen adó mai napon az egyház tagokon a következőképpen oszlik meg :

1. a lakók fizetnek személyadó czimén 80 fillért;
2. a házzal birók fizetnek 2 korona 40 fillért;
3. a negyedtelki állománynyal birók fizetnek 2 korona.

Számitásuk szerint a felveendő kölcsönösszeg igy 8 év alatt törlesztve lesz.

Kérik a kölcsön engedélyezését, a mult évi pénztármaradvány, a tőke kijelölt részének, a magtári pénzalapnak s buza készletének az épitkezés czéljára való felhasználására vonatkozó engedély megadását s annak jóváhagyását, hogy az egyháztagokra rendkivüli adó czimén az eddig viselt pénzbeli tartozás kétszeresét kiróvhassák.

Egyházmegyénk közgyűlése a vonatkozó presbiteriumi, egyházközségi közgyűlési határozatokat általában jóváhagyja.

Jóváhagyja a vállalati szerződést s megengedi, hogy az ugrai egyház a lelkészlak épitési költségeire a debreczeni kollegium pénztárából a megnevezett presbiterek és egyházközségi közgyűlési tagok aláirásával 8000 korona kölcsönt felvegyen, beleegyezik, hogy az épitésre felhasználni szánt összegeket az épitkezésre forditsa, beleegyezik, hogy a kölcsön visszafizetésére rendkivüli adó alakjában s 10 évi időtartammal a lakókra 80 fillér, a házzal birókra 2 kor. 40 fillér és a negyed telkesekre 2 korona adó terhet vessen ki.

Felhivja a presbiteriumot különben is szerződésen alapuló azon joga gyakorlására, hogy az épitkezést felülvizsgáltassa s az átvételt szakértő közbenjöttével eszközölje.

Kiss Gyula jegyző és 43 társának az esperesi hivatalhoz intézett tiltakozó beadványát figyelembe venni azért nem lehetett, mert az utóbb 1900 évi február hó 25-én tartott egyházközségi közgyűlésen a 44 aláiró közül csak kettő tartotta fenn, egyik a terv, másik az adókulcs elleni kifogását.

21. A feketegyarmati presbiterium nevében lelkész és gondnok beterjesztik a presbiterium és egyházközségi közgyűlés azon határozatait, melyekben templomuk, tornyuk kijavitását, a toronynak czinezett fedő vaslemezzel s a templomnak egészen ujból való fedeleztetését elhatározták s pedig a templom, ha egy utólagos szemle a falak erőségét igazolja, jó cserép fedéllel, ellenesetben zsindely fedéllel lenne ellátandó.

Bemutatják a Veres Károly egyházmegyei épitész által készitett tervet s költségvetést, az árlejtési feltételeket, a megtartott árlejtésről felvett jegyzőkönyvet és végre a Veres Károly és Borbély János vállalkozókkal megkötött szerződést.

Vállalkozók kötelezték a költségvetésnek megfelelő épitést s joguk van 7115 korona vállalati összegre.

Vállalkozók magukra vállalják az épitkezést felülvizsgáló mérnök 100 koronát meg nem haladó dijának kifizetését.

Kérik a bemutatott terv és költségvetés alapján az épitkezés jóváhagyását s felhatalmazást arra, hogy az épitési pénztárból 7115 koronát a templom torony épitésre fordithassanak.

Egyházmegyénk közgyűlése a feketegyarmati presbiterium és egyházközségi közgyűlés határozatait, a vállalkozókkal megkötött szerződést jóváhagyja, az épitkezést engedélyezi, az épitési pénztárból 7115 korona összeg felhasználását megengedi s utasitja a presbiteriumot, hogy az épités befejeztével az épitkezést szakértő mérnökkel vizsgáltassa felül s az étvételt ennek közbenjöttével eszközölje, a megtörtént átvételről pedig az esperesi hivatalhoz jelentést tegyen.

22. A szentleányfalvai egyház, a presbiterium 1900 márcz. 18 án 8. sz. a. s az egyházközségi közgyűlés 7. sz. a. hozott határozatai alapján, megujitja az 58/1899. sz. egyházmegyei végzésben, bizonyos kikütés mellett jóváhagyott, de az egyházkerületi közgyűlés által, 252/1899. sz. alatt elutasitott azon kérelmét, hogy iskoláját az államnak adhassa át, a következő feltételek mellett:

1. Az egyház örökidőkre az állam használatába bocsátja a tulajdonát tevő, a szentleányfalvai 179. sz. telekjegyzőkönyvben 126. h. r. sz. a. bejegyzett beltelket a rajta levő épületekkel együtt, azon kikötés mellett, hogy azok csakis az állami iskola czéljaira használhatók s az itt létesitendő iskolában működő tanitók közül egy, ev. ref, vallásu s az orgonista kántorság végzésére képesitett egyén legyen, kinek kötelességévé tétessék, hogy az egyháztól nyerendő évi 50 frt dijázásért, az ev. ref. növendékeknek a vallást és éneket tanitsa, az istenitiszteleteken az éneklést vezesse, továbbá, hogy az állami iskolában az ev. ref. vallásnak az egyházi törvények által előirott terjedelemben tanitása ne gátoltassék s a tanitás nyelve mindenkor magyar legyen;

2. az állami iskola részére átengedett telek, a rajta levő épületekkel együtt, azonnal viszszaszáll az egyház tulajdonába, mihelyt az 1. pontban jelzett feltételek mellett szervezett állami népiskola, mint ilyen. működni megszűnik;

3. az egyház megengedi, hogy az 1. pontban megjelölt haszonélvezeti jog, a 2-ik pontban foglalt megszoritással, az állam részére telekkönyvileg biztositassék;

4. Az állami iskola fentartásához az egyház, különféle czimeken 232 frt 17 kr (464 kor. 34 fill·) évi segélylyel járul;

5. kiköti az egyház, hogy a viszonyok változtával, az állami iskola mellett, külön ev. ref. iskolát állithasson.

Tekintettel arra, hogy az állam használatába bocsátandó iskolai épületeknek és tantermeknek állandó jó karban tartását és tisztogatását, mint ez az iratok közt levő 96,672/1899. sz. miniszteri leiratból látható, a politikai község vállalta magára s igy ez a teher az egyházközségre nehezedni nem fog;

tekintettel arra, hogy bár az iskola telkének örökidőkre átengedését az állam megkivánja, de másfelől beleegyezését adja, hogy a kötendő szerződésbe felvétessék, hogy a telek és a rajta levő iskolaépület csakis az állami iskola czéljaira használható s a mennyiben az állami iskola megszünnék, az iskolaépület használati joga ismét a tulajdonos ev. ref. egyházközségre száll vissza;

tekintettel végül arra, hogy az állami iskola felállitása esetén is biztosittatik az ev. ref. egyházközségnek az a joga, hogy felekezeti iskolát állithasson s igy az egyházi törvény 412. § a) pontjában foglalt kivánalomnak elég tétetik:

egyházmegyénk közgyűlése, ismerve az egyház nyomasztó anyagi helyzetét, beleegyezését adja, hogy a szentleányfalvai egyház iskoláját, a presbiterium és egyházközségi közgyűlés fentebb jelzett határozatai alapján s az azokban megjelölt feltételek mellett, az állam részére átbocsássa; de csak azon esetben adja meg egyházmegyénk közgyűlése az engedélyt, a maga részéről erre, ha az egyház előljárósága, a politikai községnek az isk. épületek állandó gondozására vonatkozó, hatóságilag is jóváhagyott határozatát egyházmegyénk espereséhez utólagosan beterjeszti, a mikor is a szentleányfalvai egyház kérelme, az ügyiratokkal együtt, jóváhagyás végett, egyházkerületünk közelebb tartandó közgyűléséhez fölterjesztetik.

23. Az árpádi egyház, hivatkozva arra, hogy a tulkai pusztát bérlő társaság intéző bizottságától az 1900, 1901 és 1902-ik esztendőre 300 frt évi segélyt nyert, azon határozott kikötés mellett, hogy az egyháztagokra ennyivel kevesebb egyházi adó vettessék ki évenkint: az 1900 márczius 11-én tartott presbiteri ülés 2. sz. s az ugyanakkor tartott egyházközségi közgyűlés 1. sz. határozatával uj adókulcsot állapitott meg s kimondotta, hogy az egyházi hivatalnokok javadalmazását képező buza köblét 6 frttal, a tűzifa ölét szintén 6 frttal s az aljgabona köblét 4 frttal megváltani s igy, 5 év tartamára, pénzértékre változtatni hajlandó; mit is az egyházi

hivatalnokok, becsatolt nyilatkozatuk szerint, elfogadni készek. Az igy előálló összes pénz-szükséglet fedezésére a következő adókulcsot állapitotta meg:

1. Személy adó czimen fizet minden egyháztag 75 krt;
2. 1— 40 frt egyenes államadója után annak 20%-át
   40— 60 frt „ „ „ „ 10%-át
   60—100 frt „ „ „ „ 5%-át
   100 frton felüli „ „ „ „ 2%-át és ha ez

nem nyujtana kellő fedezetet, akkor az évi szükséglet szerint változó perczentes egyházi adózási rendszert állapitja meg, világos kikötésével annak, hogy a perczent 40-nél magasabb nem lehet. E határozatoknak jóváhagyását kéri.

Egyházmegyénk közgyűlése, midőn a tulkai pusztát bérlő társaság intéző bizottságának árpádi egyházunk részére, 3 év tartamára, évi segélyül megszavazott 300 frtos adományáért jkönyvében köszönetét fejezi ki: egyszersmind az egyház presbiteriumának és községi községi közgyűlésének uj adókulcsot megállapitó s az egyházi hivatalnokok buza, fa és aljgabona fizetésének megváltását czélzó határozatait, 5 év tartamára, jóváhagyja és megerősiti; egyuttal utasitja a presbiteriumot, hogy az egyházi hivatalnokok dijleveleit, a megváltozott fizetési viszonyoknak megfelelőleg alakitsa át s 3—3 példányban, törvényszerűen kiállitva, egyházmegyénk nyári közgyűlésére, megerősités végett terjessze be.

24. Kötegyáni lelkész és gondnok beterjesztik a presbiterium és egyházközségi közgyűlés azon határozatait, melyek az általuk szavazattöbbséggel elfogadott uj és állandó adókulcsot tárgyalják.

Ezen uj és állandó adókulcs szerint az egyháztagok fizetnek párbéradó czimen 3 kor. 40 fillért, házadó czimen a földdel birók 60 fillért, házadó czimen a földdel nem birók jobb háztól 1 koronát és kevésbbé jó háztól 50 fillért.

Fizetnek továbbá az egyháztagok terményadót, melynek kivetési alapja 2 évenként váltakozva a földadó forint és a hold föld. A jelen és a következő évben a földadó forint.

Ezen terményadóra három osztályt állapitottak meg:

a) az első osztály tart ... ... 30 holdig
b) a második osztály tart ... ... 60 holdig
c) a harmadik osztály tart ... ... 60 holdon felül végig.

Az első osztálybeliek fizetnek 30 holdnál nem nagyobb birtokuk, vagy 60 koronánál nem több egyenes állami adójuk után holdanként vagy 2 koronánként 5 liter buzát, 2½ liter aljgabonát, a második osztályba sorozottak fizetnek 60 holdnál nem nagyobb birtokuk, vagy 120 koronánál nem több egyenes adójuk után holdanként vagy 2 koronánként 4 liter

buzát és 2 liter aljgabonát, a harmadik osztályba sorozottak fizetnek minden hold földjük vagy minden 2 korona egyenes adójuk után 3 liter buzát és 1 ½ liter aljgabonát. A holdakon felüli □ ölek 200 □ ölenként, ugy a 2 koronán felüli fillérek 40 fillérrel számitva 1—1 liter buzával és ½ liter aljgabonával terhelhetők meg és pedig a 200 □ ölnél kisebb területek vagy a 40 fillérnél kisebb földadó maradékok is.

Ezen a presbiteriumi határozattól eltérő, az egyházközségi közgyülés által 8 szavazat ellen 21 szavazattal hozott határozatot felebbezéssel senki meg nem támadta.

Kérik ezen uj és állandó adókulcs jóváhagyását.

Egyházmegyénk közgyűlése a beterjesztett s az egyházközségi közgyűlés többsége által elfogadott ezen uj és állandó adókulcsot az egyházi törvény 253. §-a értelmében megerősiti és jóváhagyja.

Meg kellett erősiteni az adókulcsot főképpen azért, mert az egyházmegyei közgyűlés 1894. évi 71. sz. végzésével öt évre jóváhagyott adókulcs és a jelen adókulcs között lényeges eltérés nincsen, továbbá azért, mert ezen adókulcs ha e szerint a nagyobb birtokosokra nagyobb teher vettetik is ki, az egyházközségi közgyűlés 29 jelenlevő tagjának közel ¾ többsége által alkottatván és senki által nem felebbeztetvén, a kötegyáni viszonyoknak megfelelőnek mutatkozik.

A presbiterium egyhangu határozattal az eddig négy osztályt ugy kivánta fentartani, hogy a negyedik osztályba esők, vagyis a 100 holdnál többel birók holdanként, vagy adó forintonként 6 liter buzát és félannyi alj gabonát fizessenek, tehát annyit, amennyit az 1900-ik év előtt az első osztálybeliek — a 30 holdnál kevesebbel birók — fizettek.

Kétségtelen ezekből, hogy az egyházközségi közgyűlés sokkal inkább képviseli a kötegyáni ev. ref. egyháztagok és igy az egyház közóhaját s mig egyfelől reményt sem lehet táplálni arra nézve, hogy a kötegyáni presbiterium a százados gyakorlatnak is megfelelőleg a fokozódó állami adóteherrel szemben alá eső osztályadó tételeket állapitson meg, másfelől a beterjesztett adókulcs elfogadásával a gyakran előforduló e kérdés nyert végleges megoldást.

25. Atamásdai egyház lelkésze és gondnoka jóváhagyás és megerősités végett beterjesztik az egyházközségi közgyűlésnek f. évi január 1-én, 3. sz. a. hozott azon határozatát, mely szerint ez, a presbiterium által, elfogadás végett elébe terjesztett, osztályba sorozás szerinti egyházi adókulcs mellőzésével kimondotta, hogy az eddig érvényben volt párbér szerint való adófizetést, további 3 esztendőre fentartani kivánja, de azon különbséggel, hogy a lelkész, tanitó és harangozó javadalmazását képező,

valamint az egyház közszükségleteinek fedezésére szolgáló pénzösszeget, az eddig természetben szolgált fuvarozásoknak pénzértékre változtatásából előálló összeggel együtt, az egyenes állami adó arányában óhajtja kivettetni.

Az egyházközségi közgyűles ezen határozata ellen Sándor István tamásdai lakos és 22 társa felebbezést adtak be egyházmegyénk közgyűléséhez, melyben, hivatkozva arra, hogy e határozatot nem fontolták meg kellőleg s hogy ezáltal a némi kevés vagyonnal rendelkező, de adósággal terhelt földbirtokos osztályra elviselhetetlen teher nehezednék, annak megsemmisitését kérik.

Egyházmegyei közgyűlésünk, mivel a Sándor István és társai által beadott panaszkérvényből arról győződött meg, hogy a tamásdai egyházközségi közgyűlés f. évi jan. 1. napján 3. sz. a. hozott határozata nem érett megfontolás gyömölcse s mivel az állami adó $^0/_0$-a szerinti adókivetés egyházi törvényünkkel ellenkezik: e határozatot nem hagyja jóvá és nem erősiti meg; hanem felhivja a tamásdai egyház tagjait, hogy a presbiteriuma által elfogadásra ajánlott, helyes alapon nyugvó, az egyházi törvény kivánalmainak ismegfelelő, osztályba sorozáson zlapuló egyházi adókulcsot tegyék még egyszer komoly megfontolás tárgyává s azt, a maga részéről, elfogadásra ajánlja.

26. Szentleányfalvai lelkész és gondnok a presbiterium és egyházközségi közgyülés 1899, évi október hó 22-én tartott gyűléseiből határozatokat terjesztenek be.

E határozatokban a nélkül, hogy az egyházmegye 67—68/898. számu végzéseire s az ezekben foglalt meghagyás teljesitését megsürgető 33/899. sz. végzésre csak hivatkoznának is, a nélkül, hogy okát adni megkisérelnék, miért nem tettek eleget a meghagyásoknak, kimondották, hogy az 1885. évben alkotott s a 114/885. sz. e. m. végzéssel jóváhagyott adókulcsot tartják fenn továbbra is változatlanul.

Bemutatják az egyházmegyei 114/885. sz. végzést.

1899 január 3-án azután, a midőn uj kölcsön felvételét engedélyezni kérik, egyházmegyénk közgyűlése 67—68/898. sz. végzéseinek foganatositásáról tanácskoznak s e tárgyban a határozathozatalt az iskola államositási ügyének befejeztéig halasztják.

Az esperesi hivatal ad 18/1900. sz. a. 1900. évi január hó 9-én a presbiteriumhoz intézett meghagyásában kijelentette, hogy az adókulcs megerősitésére csak az esetben számithatnak, ha az egyházmegyei közgyűléshez okmányokkal igazolt hiteles kimutatásokat terjesztenek fel ez egyház összes adósságairól, mely kimutatás azok eredetét és fedezeti módját is feltünteti, másfelől az adókulcsnak olyannak kell lenni, hogy az alapon az egyház folyó szükséglete fedezhető legyen.

Lelkész ezen ujabb esperesi meghagyást a f év márczius hó 18-án a presbiterium és egyházközségi közgyűlés elé terjesztette s ugy a presbiterium mint az egyházközségi közgyűlés egyezőleg halasztást kérnek az egyházi terhek törlesztésére vonatkozó javaslat beterjesztésére az időpontig, a mikor iskolájuk állami kezelésbe vétetik át, mert, mint jegyzőkönyvükben kifejezik, az egyház az iskola államositása esetén az eddigi adókivetés mellett is képes lesz, a most már lényegesen megapadt adósságokat törleszteni.

A 114/885. sz. egyházmegyei végzés mellett nem terjesztették fel a presbiterium akkori végzéseit, mely az adókulcsot tartalmazza.

A presbiterium és egyházközségi közgyűlés 1899. év október hó 22-én és 1900 márczius hó 18-án hozott határozataival szemben egyházm. közgyűlése a 67—68/898 és 33/899. sz. végzéseinek fentartásával záros határidőt ad a szentleányfalvai presbiteriumnak 1900. év junius hó 1-ig, mely idő alatt az adókulcsot elkésziteni tartoznak, továbbá ugyanazon idő alatt állitsanak össze egy olyan hiteles kimutatást okmányokkal igazolva, a mely egyfelől az egyház összes adósságait, azoknak eredetét és fedezési módját feltünteti és biztosija, másfelől az adókulcs ujabb megerősitésére csak az esetben számithatnak, ha az az egyház folyó szükségleteit fedezi és feltünteti, hogy mi a legmagasabb teher s mi azon maximum, melyen tul egy egyháztag sem terhelhető adóval.

Utasittatik egyszersmind a presbiterium, hogy jelentését az egyházlátogató küldöttség utján terjessze fel.

A mennyiben pedig a presbiterium e meghagyásnak a kijelölt idő alatt eleget nem tenne, mulasztása az egyházi törvény 301. § 4. pontjába ütköző fegyelmi vétségnek fog tekintetni.

27. A szentleányfalvai presbiterium és egyházközségi közgyűlés 1900 évi január hó 3-án hozott határozatai csatolásával lelkész és gondnok kérik, hogy a templomépitésből származott, a mult év végén 1172 koronát tett azon tartozásuk részbeni törlesztésére, a melylyel a vállalkozónak tartoznak, 600 korona kölcsön felvétele engedélyeztessék.

E kölcsönt a helybeli hitelszövetkezettől vennék fel.

A presbiteri gyűlés jegyzőkönyvében kifejezetten beismerik, hogy az egyháztagoknál kinn levő templom épitési költség követelésük tartozásaikat csak részben fedezik s hogy 600 korona olyan tartozásuk van, melynek nincs fedezeti alapja.

A presbiterium és egyházközségi közgyűlés a fedezeti alap kijelölése feletti határozat hozatalát azon időre halasztotta, a mikor az iskola államositása befejezést nyer.

Az esberesi hivatal ad 18 1900. szám a. 1900. év január hó 9-én

figyelmeztette a presbiteriumot a 33/899. sz. végzéssel megsürgetett 67—68/898. sz. végzésekben foglalt meghagyások teljesitésére.

A presbiterium és egyházközségi közgyűlés 1900 év márczius 18-án tartott ujabb gyűléseiben a 600 korona kölcsön engedélyezése indokául felhozza, hogy a templom épitése körül tulkiadások merültek fel s ezek részben a torony magasabbra épitéséből származnak, hogy a régi téglaanyag használhatatlan volt, a templom régi padjai, a szószék hibásak, a toronygomb alkalmatlanok voltak s hogy mindezek a presbiterium és egyházközségi közgyűlés határozataiból folyólag pótoltattak.

A vállalkozó perrel fenyegeti a presbiteriumot.

A presbiterium maga beismeri, hogy a templomépitésből még 1172 korona tartozásuk van.

A presbiterium azt is beismeri hogy a templomépitésből folyólag olyan tartozása is van, melynek fedezeti alapja teljesen hiányzik.

Vajon a vállalkozó 1172 koronz követeléséből ezuttal 600 koronával megelégednék-e s a többire nézve időhaladékot adna-e s azon szándékától, hogy az egyházat perrel támadja meg, elállana-e, az iratok biztositást nem nyujtanak.

Mindezen körülmények arra utalják az egyházmegyei közgyűlést, hogy a 600 korona kölcsön engedélyezését megtagadja.

Tegyen eleget a presbiterium a 67 - 68/898. számu egyházmegyei végzéseknek s oldja meg összes függő kérdéseit.

Minthogy pedig a vállalkozó által netán inditandó perből oly hátrányok állhatnak elő, a melyek a presbiterium köteles előre gondoskodása által elháritatók lettek volna, egyházmegyénk közgyűlése az ebből folyó felelősséget a presbiteriumra háritja.

28. A szentleányfalvai egyház nevében lelkész és gondnok a presbiteriumi és egyházközségi közgyűlési határozatok csatolásával egyetemes egyházi költség tartozásuk lefizetésére egyházmegyénk közgyűlésétől három évi haladékot kérnek.

Ezen egyetemes egyházi költség tartozásuk 1899. évi január hó 1-én 174 korona 56 fillért tett állitják azonban, hogy ebből a f. évi január hóban 80 koronát lefizettek.

Kérelmük indokolására az egyház sulyos anyagi helyzetét hozzák fel.

Mennyiben a szentleányfalvai egyház gondnoka eleget tett a presbiterium 1900 január hó 3-án hozott azon végzésének, hogy az azelőtt már befizetett 40 koronán kivül még 40 koronát a szentleányfalvai egyház egyetemes egyházi költség tartozására befizessen, ezen fel ételezett esetre az egyház súlyos anyagi viszonyait tekintve, egyház-

megyénk közgyűlése folyamodó egyház kérelmének helyet ad, meghagyja ezonban a presbiteriumnak, hogy ugy hátrálékos, mint folyó tartozását az 1900—1902. években egyenlő részletekben lefizesse.

29. Az aradi egyház lelkésze és gondnoka, jóváhagyás és megerősités végett beterjesztik a presbitérium f. évi január hó 14-én tartott ülésének 1. számu s az egyházközségi közgyűlés január 21-én tartott ülésének 3. számu határozatait, melyek szerint a telkész részére az esketési és hirdetési stóla váltságául, 5 év tartamára évi 500 koronát ajánlanak fel, mit lelkész csatolt nyilatkozatában, elfogadni kész; — továbbá a kántor-lelkészét 96 koronával 240 koronára s a lelkész irodai átalányát 6 koronával 30 koronára emelik.

Beterjesztik 3—3 példányban kiállitva az ujonnan elkészitett lelkészi és kántori dijleveleket is s kérik azoknak jóváhagyását és megerősitését.

Egyházmegyénk közgyűlése elismeréssel veszi tudomásul az aradi egyház presbiteriumának és egyházközségi közgyűlésének azon, a vallásosság és egyháziasság emelését czélzó határozatát, hogy a hirdetési és esketési stólát 500 korona évi átalánynyal megváltotta s midőn azt, hivatkozva az egyetemes konvent és egyházkerületünk közgyűlésének e tárgyu határozataira, követendő például ajánlja egyházközségeinknek: az erre vonatkozó presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatokat, azoknak a kántor lakbérének s a lelkész irodai átalányának emelését czélzó részével együtt, az esketési és hirdetési stóla megváltását illetőleg 5 év tartamára jóváhagyja és megerősiti; valamint jóváhagyja s a maga részéről megerősiti a 3—3 példányban törvényszerüen kiállitott lelkészi és kántori dijleveleket is s azokat, végleges megerősités czéljából egyházkerületünk közgyűléséhez fölterjeszti.

30. Az okányi egyház három uj harangot öntet 4708 koronáért, mely összegből 4670 koronát önkéntes adakozás utján gyüjtött. Beterjeszti e tárgyban f. é. márczius 10-én 16. sz. a., valamint f. é. márczius 11-én 17. sz. a. hozott a harangok sulyát, költségének fedezetét megállapitó végzéseit, a Pozdech József utódai — Thury János és Fia — budapesti harangöntőkkel kötött szerződését (két példányban), a harangöntők által készitett s az egyház által elfogadott költségjegyzéket és a harangok beállitásának rajzát; s végül hivatkozva az egyházi törvények 248. §-sára, a beterjesztett végzések jóváhagyását kérik.

Örömmel veszi tudomásul egyházmegyénk közgyűlése, hogy az okányi egyház három uj harangot öntet s a harangok költségét önkéntes adakozásokból fedezi s a midőn

elismeréssel emeli ki, hogy a harangok költségeihez özv. Schwarcz Ábrahámné és örökösei 1000, Szlávy József koronaőr 400, Miss Buchanan Johanna 240, a két temetkezési egylet 300 korona összeggel járult, a beterjesztett e tárgyu végzéseket jóváhagyja, a Pozdach József utódai — Thury János és Fia — budapesti harangöntőkkel kötött e tárgyu szerződést megerősiti.

31. Az erdő-gyaraki egyház lelkésze és gondnoka, a presbiterinm 1899 decz. 3-án tartott ülésének 3. számu s az egyházközségi közgyűlés 1900 febr. 18-án tartott ülésének 2. számu, egyhangulag hozott határozata alapján, engedélyt kérnek arra, hogy az egyház részére néhai Fónagy Imre hagyatékából, két darab, együtt 2060□ öl területü, az egyház földbirtoka mellett fekvő földet, 1046 koronáért megvehessenek s mivel a vételár fedezésére 274 kor. 10 fillér készpénzzel s 168 kor. 10 fillér földvételi alappal rendelkeznek csupán: 771 kor. 90 fillért kölcsön vehessenek, melynek visszafizetését a megvásárlandó földek s a régi temető együtt 122 koronát tevő évi haszonbéréből szándékoznak eszközölni.

Egyházmegyénk közgyűlése az erdő-gyaraki egyháznak az egyház anyagi erősitését czélzó szándékát örömmel veszi tudomásul s készséggel adja beleegyezését, hogy néhai Fónagy Imre hagyatékából, két darab, együtt 2060 □ öl területü földet 1046 koronáért megvásároljon s a vételár fedezésére 274 kor. 10 fill. készpénzét s 168 kor. 10 fillér földvételi alapját felhasználhassa s végül fölhatalmazza a presbitériumot, hogy a vételár kifizetéséhez még szükséges 771 kor. 90 fillért kölcsön vehessen, azon határozott kikötéssel azonban, hogy ezen összeget a megvásárolt földek s a régi temető haszonbéréből pontosan törlessze.

E végzés jóváhagyás és megerősités végett, egyházkerületünk közgyűléséhez fölterjesztetik.

32. A magyar-homorogi egyház lelkésze, jóváhagyás végett beterjeszti 2 példányban a m.-homorogi egyház azon csereszerződését, melyszerint a tanitói lakás kertjéből 57 □ öl és 9 □ láb területet a szomszédos P. Szabó Lajos telkéből 58 □öl és 27 □ láb területért elcserélni szándékoznak, mi által a tanitói kert jobb alakot nyer s területében is 1 □ öl és 18 □ lábnyival növekszik, — azzal, hogy a cserével járó költségeket P. Szabó Lajos viseli Csatolja a cserét elfogadó presbiteri és egyházközségi határozatokat.

Egyházmegyénk közgyűlése tekintettel arra, hogy a tervbe vett csere az egyház megterheltetésével járni nem fog, a 2 példányban beterjesztett csereszerződést a maga részéről jóváhagyja; felhatalmazza a m.-homorogi egyházat, hogy a tanitói lakás kertjéből 57 □öl és 9 □ láb te-

rületet a P. Szabó Lajos telkéből nyerendő 58 □öl és 27 □ láb területért elcseréljen s azt telekkönyvileg a P. Szabó Lajos birtokába bocsássa.

E végzés, végmegerősités czéljából egyházkerületünk közgyűléséhez fölterjesztetik.

33. Olvastatott a n.-szalontai ev. ref. egyházmegye 1900 márczius 28-án tartott tanügyi bizottsági ülésének az egyházmegyei gyűlésre beterjesztett következő jelentése:

Jegyzőkönyv

felvétetett N.-Szalontán 1900 márczius 28-án az egyházmegyei tanügyi bizottság rendes gyűlésén.

Jelen vannak: Széll Kálmán esperes, elnök; Böszörményi Lajos alelnök; Nagy Imre, Balog Ambrus, Dr. Márk Ferencz, Siposs Imre tanácsbirák; Bagdi János, Boross Gábor, Budai János, Váczy Sándor körlátogatók; előadó: Szabó István.

a) Elnöklő esperes szivélyesen üdvözölvén a tanügyi bizottság megjelent tagjait, a gyűlést megnyitja, egyuttal felhivja a bizottság előadóját, hogy szokásos jelentését tegye meg.

b) Előadó felolvassa jelentését, mely is a következő:

Egyházmegyénk népiskoláinak állapotát az 1899—900 iskolai év első feléről — a hozzám beérkezett jelentő ivek alapján — a következőkben van szerencsém feltüntetni:

Az egyházmegyei isk. körlátogatók a hét iskolakörben meglátogattak ez idén összesen 97 iskolát, a melyek közül azonban az állami iskolákban csak a vallás- és énektanitásra voltak tekintettel. Részint az utak járhatlansága, részint a körlátogató betegsége miatt, nehány iskola meglátogatása elmaradt (Csermő, Ágya, Szintye); mivel azonban ezek az elmult évben rendben találtattak, valószinü, hogy az idén se estek volna nagyobb kifogás alá. Megjegyzem, hogy a b.-böszörményi körben — M.-Sas kivételével — a n.-szalontai körben pedig egészen, Budai János b.-böszörményi lelkesz, illetve Mikó Márton sarkadi tanitó helyettesitette — esperesi megbizás alapján — a családi és egészségi okok miatt akadályozott rendes körlátogatókat.

A fentebb emlitett 97 iskola közül 36 fi, 33 leány, 28 pedig vegyes iskola. A tanitványok száma (az állami iskolák kivételével) 7585; az iskolák népességét tekintve a mult évihez képest emelkedés van 45 iskolában; a többiben is a létszám vagy megüti, vagy nagyon megközeliti a tavalyi létszámot.

A tulnépes iskolák most sem hiányzanak; 16 egyháznak 22 iskolájában a létszám 100—147 között áll (ezen egyházak: Bajj, Komádi, B.-Ujlak, F.-Gyarmat, E.-Gyarak, M.-Homorog, K.-Apáti, N.-Zerind, Ugra,

B.-Böszörmény, Gyanta, N.-Szalonta, Sarkad, Ant, K.-Gyán, Árpád); ezek között is a legnépesebbek: a bajji vegyes-, komádi belső leány-, b.-ujlaki vegyes-, f.-gyarmati fiiskolák (147, 144, 124, illetve 123 növendékkel); talán felesleges is mondanom, hogy ily nagyszámu növendék sereget, osztatlan népiskolában, módszeresen vezetni, kielégitő sikerrel tanitani, velük szemben kellő figyelmet tartani: valóban csaknem emberi erőt meghaladó munka; ugyanazért méltó elismerés illeti azokat a tanitókat, a kik e test és lélekölő munkát teljesiteni, a tanitás- és nevelésügy kivánalmainak ily körülmények között is megfelelni képesek. Megjegyzem itt még azt, hogy a 100-on felül álló létszámmal biró iskolák közül csak N.-Szalontán és Sarkadon vannak osztott iskolák, a többi mind osztatlan, vagy épen vegyes I—V. és I—VI. osztályu.

Az iskolatermek közegészségügyi viszonyait tekintve: nem elég tágas vagy nem elég világos, vagy mindkét fogyatkozással biró: 8 tanterem; zsufolt vagy épen tulzsufolt. 11, a tantermek s a tanitói lakások kivül belül tisztán és rendben vannak tartva mindenütt; ürszék minden helyen van és kellően tisztán tartva.

A tantermek felszereltségét tekintve: iskolai anyakönyvek, felvételi s mulasztási naplók mindenütt vannak és rendben vezettetnek; a szükséges vezérkönyvek részben hiányzanak 3 iskolánál (Tamásda, Erdő-Gyarak, Nyégerfalva). Kivétel nélkül mindenütt az egyházkerület által kiadott, illetve elfogadott tankönyvek vannak bevezetve kézikönyvekül; tankönnvekkel csak 1 iskola növendékei vannak hiányosan ellátva (S.-Keresztur); taneszközök részben vagy hiányosan vannak 11 iskolánál.

Az iskolák szellemi életét tekintve: nem emlitve azon egy iskolát, melynek tanitója a jelen iskolai év végén nyugalomba vonul, az egyházkerület illető tantervének megtartása és az iskolának módszeres vezetése tapasztaltatott mindenütt. Az igazolatlan mulasztások száma 5 helyen tetemes; a minek oka az, hogy — mig az illető tanitók és lelkészek a legkomolyabban megtesznek minden tőlök telhetőt a mulasztások számának csökkentésére, addig a községi előljáróság az elnézés, az erélytelenség, a nemtörődömség kényelmes nyugpontjáról tekintve ezt a nem csekély fontosságu ügyet, nagyon keveset vagy épen semmit sem tesz az igazolatlan mulasztások megszüntetésére.

A mi az iskolás gyermekek egészségi állapotát illeti, örömmel emlithetjük fel, hogy az nemcsak kielégitő volt, hanem épen jónak mondható; alig négy helyen lépett fel szórványosan fültőmirigylob, himlő és vörheny (Árpád, Tenke, Tamásda, Sarkad), a hol e miatt a rendszeres tanitás 2—3—4 hétig fenakadást szenvedett.

Ismétlő iskola van a meglátogatott egyházak közül 34-ben; és pedig általános ismétlő 18, gazdasági ismétlő pedig 16 helyen; és mig a nagyobb népességü városokban levő egyházainkban az ismétlő iskolák hiányát némileg pótolják az ottani felső nép-, vagy polgári-, vagy ipariskolák: addig — nem tekintve most a leányegyházakat. a hol szerencsének mondható, ha a mindennapi iskolázás rendben van — semmiféle

ismétlő iskoláról nincs tudomásunk Ágya, B.-Zerind, Fenes és Tárkány anyaegyházzinkban; igy e helyeken a 12—15 éves növendékek semmiféle ismétlő oktatásban nem részesülnek; pedig, ha valahol, ugy a mindennapi iskolából kikerült, serdülő növendékekre nézve áll az a régi közmondás: „repetitio est mater studiorum". Az ismétlő iskoláknak, különösen a gazdasági ismétlőknek igen szép és fontos hivatásuk az, hogy betöltsék azon ürt, és megalkossák azt az átmenetet, mely a népiskola és az élet nagy iskolája között van.

Mellőzve most azon iskoláknak névszerint való előszámlálását, melyek ellen a körlátogatók kifogást nem tettek, a melyek tehát a törvényes kivánalmaknak — egy-két iskola tulnépességét leszámitva — eléggé megfelelnek: áttérünk az egyes helyeken észlelt hiányok és kifogásolható esetek részletes feltüntetésére:

I. Az aradi körben:

K.-Peregen a leányiskola tanterme tágas ugyan, de sötét; mivel azonban a helyiség czélszerü átalakitása munkába van véve, külön intézkedés szüksége nem forog fenn.

M.-Gyorok vegyes iskolája taneszközökkel hiányosan van ellátva.

Pankota iskolájában az I. osztályban nagyon csekély eredmény tapasztalható.

II. Az árpádi körben:

Árpádnak mindkét iskolájában kevés a pad, zsufolt az ülőhely; fiiiskolájában a fegyelemtartás kivánni valót hagy fenn.

Bajjon igen nagy az iskola népessége, a tavalyi létszám 124, most 147-re emelkedett.

B.-Zerind iskolája taneszközökkel hiányosan van felszerelve.

E.-Gyarak iskolája zsufolt; pár vezérkönyv hiányzik.

Vadászon mindkét iskola hiányosan van taneszközökkel ellátva.

III. A belényesi körben:

B.-Ujlak tanterme nem elég tágas s nem kellő világos, tulzsufolt, taneszközökkel hiányosan van ellátva.

Fenes leányiskolájában isk. anyakönyv, naplók, vezérkönyvek hiányzanak, taneszköz kevés van; 105 tanköteles közül csak 65 jár iskolába.

Gyanta mindkét iskolája tulzsúfolt, taneszközökkel hiányosan van ellátva. Ezen egyház iskolái már ez évben államosittatnak.

Tárkány leányiskola terme nem eléggé tágas, tulzsufolt; taneszközökkel hiányosan van ellátva.

Nyégerfalván a számtani vezerkönyv hiányzik; taneszközök nincsenek.

IV. A b.-böszörményi körben:

B.-Böszörménynek mindkét fiiskolája kifogás alá esik tágasság és világosság szempontjából.

Komádi belső fiiskolája nem elég világos; belső leányiskolája 144 növendéknek szük, a külső leánytanitói lak és tanterem nem megfelelő.

M.-Sas leánytanitójánál az eddig tapasztalt fogyatkozások megvannak, de mivel ez isk. év végén nyugdijba megy, külön intézkedés szükségessége nem forog fenn.

V. Az erdőhegyi körben:

Tamásda iskolájában a számtani és természetrajzi vezérkönyvek nincsenek meg, taneszközökkel is hiányosan van felszerelve.

VI. A gesztí körben:

S.-Keresztúr növendékei hiányosan vannak tankönyvekkel ellátva, mivel a községi előljáróság nem ad előleget tankönyvek beszerzésére.

VII. A szalontai körben:

K.-Gyán fi- és vegyes-iskolája kissé zsufolt, ez utóbbi nem elég világos.

Az igazolatlanul mulasztók száma az egész egyházmegyében legnagyobb: Szentleányfalva, E.-Gyarak, Fenes, S.-Keresztúr és Nyégerfalva iskoláiban.

E tapasztalt hiányoknak és kifogásoknak feltűntetése után jól esik felemlitenünk a fokozatos előhaladásnak, a javulásnak elismerésre méltó jelenségeit is, ugy általánosan, mint egyes helyeken:

Az egész egyházmegyére vonatkozólag általánosságban kimondhatjuk, hogy a mult évhez viszonyitva a szűk és homályos tantermek száma — részint uj épitkezés, részint czélszerü átalakitás folytán, — megkevesbedett, a zsufoltság alább szállott; a szükséges vezérkönyvek és tankönyvek hiánya is apadt; hogy a taneszközök hiányos volta most több helyen van feltüntetve, mint a mult évben, ez vagy a taneszközök évről évre történő elavulásának, vagy a szigorubb számbavételnek tulajdonitható. — Örvendetes jelenség az iskglás gyermekeknek jó egészségi állapota; a mi — sok tekintetben — bizonyára az egészségügyi kivánalmak felismerésének és teljesitésének folyománya. A gazdasági ismétlő iskoláknak — a népet okszerü gazdálkodásra tanitó e nagy horderejü tényezőknek — száma 9-ről 16-ra emelkedett.

Az egyes helyeken észlelt fejlődésről, haladásról — a mi legalább némi tekintetben, az egyházmegyei utasitások figyelembevételének és teljesitésének következménye, — im ezekben számolhatunk be:

K.-Peregen a hiányzott vezérkönyvek beszereztettek; a leányiskola tanterme átalakitás alatt áll; a tanitásban szép haladás.

M.-Gyorokon is jó siker észlelhető a tanitásban.

Szemlak tantermét megnagyobbitotta, minek következtében az tágassá és világossá lett; vezérkönyveket szerzett; a tanitásban jó eredményt mutatott fel.

Fenes finövendékei tankönyvekkel el vannak látva; leányiskolájában a női kézimunka szép sikerrel tanittatik.

Árpád fiuiskolája a multhoz képest nagy haladást mutat, a mulasztás csekélyre olvadt le.

Tenke vegyes iskola tanitójában képzett tanerőt nyert, ki módszeresen és jó eredménynyel tanit.

B.-Böszörmény a nagyobb leányiskolához a hiányzó vezérkönyveket beszerezte.

Komádi külső leányiskolájába uj tanitót választván, a tanterv megtartása s a módszeres tanitás következtében haladás tapasztalható.

K.-Apáti ellátta iskoláját a kellő taneszközökkel.

M.-Homorog tanitója nagyobb szorgalommal nagyobb eredményt mutatott fel.

B.-Zsadány diszes, kényelmes fitanitói lakást s tágas, világos, szép tantermet épittetett.

K.-Gyán vegyes iskolájában a nagymérvü mulasztás megszónt.

N.-Szalontán az Ercsey Sándor-féle iskola megnyilt, minek következtében az egyes osztályok népessége ködvezőbben alakult.

Ime, ezekben terjesztettük elő iskoláinknak, tanügyünknek a közelebbi körlátogatás alkalmával tapasztalt haladását, fejlődését. Ne kicsinyeljük ezt az eredményt! Nem kevés áldozatába került ez a mi sok teherrel megrakott és sokfelől igénybe vett reformált egyházainknak! Sőt elismerésre méltó, ha az egyházak igyekeznek meghozni az áldozatot! De hozzák is meg mindenkor; vessenek szorgalmasan az ő saját veteményes kertjeiknek, az iskoláknak, földén, remélvén, hogy az itt elhintett magvak megtermik majd annak idejében az ő gyümölcseiket, némelyik 30 annyit, némelyik 60 annyit, némelyik pedig 100 annyit! Mert az iskolákból kerülnek ki a jövő nemzedéknek fiai és leányai, a kik majdan szilárd hithűséggel, meleg buzgósággal és nemes egyházias érzülettel fogják visszafizetni az egyháznak édes anyai tápláló gondoskodását! Vajha lenne nekünk a mi hitünk és reménységünk szerint!

Most pedig visszatérve az iskolák fentebb jelzett hiányaira, azoknak orvoslása végett egyházmegyei tanügyi bizottságunk a következő intézkedések megtételét tartja szükségesnek, és ajánlja a nt. egyházmegyei közgyűlés jóváhagyó figyelmébe:

Az egyházmegyei közgyűlés felhivja és utasitja az illető presbyteriumot, hogy:

M.-Gyorokon a hiányzó taneszközöket szerezze be.

Pankotán — mivel a tanitónak ez évi munkálkodása leginkább az

I. osztály haladásából itélhető meg — presbiterium és lelkész nagyobb éberséggel őrködjék a tanitás rendszeres teljesitése felett.

Árpádon a padok számát mindkét iskolában szaporittassa, fitanitóját szigorubb fegyelemtartásra utasitsa.

Bajji presbiterium felhivatik, hogy mivel iskolájának államositása folyamatban van, ez ügyben az egyházi törvények 412. §-át tartsa szemelőtt.

B.-Zerinden a hiányzó taneszközöket szerezze be a tanfelügyelőséghez fordulás utján.

E-Gyarakon, mig majd uj iskola lesz, a szükséghez képest 1—2 padot készittessen, a hiányzó vezérkönyveket szerezze be s tanitóját tanmódszeres tanitásra utasitsa.

Vadászon a taneszközgyüjtemény kiegészitéséről gondoskodjék.

B.-Ujlakon a hiányzó taneszközöket szerezze be s a jelen türhetlen állapotok orvoslása végett; az államsegély megnyerését szorgalmazza.

Fenesen a leányiskolába szerezzen anyakönyvet, naplókat, taneszközöket, a nagyszámu tanköteles iskolába felhivatásáról gondoskodjék.

Tárkányban a leányiskola tágasabbá tételéről s a hiányzó taneszközök beszerzéséről gondoskodjék.

Nyégerfalván a számtani vezérkönyvet szerezze be.

B.-Böszörményben a két fiiskola mostani hiányain. a tervbe vett épitkezés még ez év folyamán leendő megvalósitása által segiteni igyekezzék.

Komádiban a kifogásolt tantermeknek és leánytanitói lakásnak megfelelő karba hozásáról, ugyszintén a leánynövendékeknek czélszerübb beosztásáról gondoskodjék.

Tamásdán a hiányzó vezérkönyveket és taneszközöket szerezze be.

S.-Kereszturon a presbiterium gondoskodjék a tankönyveknek az isk. év elején leendő beszerzéséről, ugy, hogy e czélra a községtől kérjen előleget, és ha nem nyerne, tegyen jelentést az esperesi hivatal utján a megyei közigazgatási bizottsághoz.

K.-Gyánban a homályos tanterem világosabbá tételét, az ablakok megnagyobbitása által eszközölje.

A mi a fentebb emlitett helyeken előfordult nagyszámu igazolatlan mulasztást illeti, miután Biharmegye közigazgatási bizottsága utóbbi időben erre vonatkozólag sikerrel biztató intézkedést tett, tanügyi bizottságunk e tekintetben ujabb felterjesztést nem tesz, hanem a kedvező eredmény bekövetkeztét jó reménynyel várja.

Az ismétlő iskolákat illetőleg örömmel tapasztalja tanügyi bizottságunk, hogy azok száma folyton emelkedik; felkéri azért a nt. egyházmegyei közgyűlést, hogy utasitsa az ismétlő iskolák nélkül levő egyházakat, miszerint egyrészről maguk is gondoskodjanak ismétlők felállitásáról, másrészről az államkormány ide czélzó intézkedéseinek megvalósitására segédkezet nyujtsanak.

c) Elnöklő esperes előterjeszti a n.-szalontai ev. ref. egyházmegyei tanitó-egylet elnökének hozzá intézett azon megkeresését, a melyben egy-

felől a tanitó-egylet az általa megbirált Paulinyi-féle ABC-t a tanügyi bizottság figyelmébe ajánlja, másfelől egyleti elnök kéri nt. esperes urat — mint az egyházmegyei tanügyi bizottság elnökét — hogy a tanitó-egylet működését tanügyi dolgokban használja fel.

Tanügyi bizottságunk — eltekintve ezuttal a Paulinyi-féle ABC kérdésétől, melyre kiterjeszkedni nem óhajt — az utóbbi kérésre vonatkozólag azon felfogásának ad kifejezést, hogy miután mind a tanügyi bizottságnak, mind a tanitó-egyletnek egyházhatóságilag meghatározott szervezete, hatásköre és munkatere van, leghelyesebbnek véli, ha mindkét testület saját hatáskörében maradva törekszik hivatásának megfelelni, czélját megvalósitani, nehogy a külön természetü hatáskörök átlépése vagy összezavarása esetleg félreértésekre szolgáljon alkalmul.

d) Elnöklő esperes bemutatja Biharmegye tanfelügyelőségének azon átiratát, melyben utasittatni kéri az egyházmegyei hatóság alatt álló iskolaszékek elnökeit arra, hogy az adóhivatalból általok felvett államsegélyeket havi előleges részletekben szolgáltassák ki bélyeges nyugta ellenében az illető tanitó részére, nehogy az előre illetéktelenül kiadott államsegélyt az iskola pénztárának kelljen megtéritenie.

Tanügyi bizottságunk tudomásul veszi ezen előterjesztést; és, bár az államsegélynek ily módon való kezelése a 76/1900. sz. esperesi körlevélben minden lelkészi hivatallal tudatva lett, nem tartja feleslegesnek, ha a nagyt. egyházmegyei közgyűlés e helyen és ez alkalommal is felhivja erre a lelkészi és tanitói kar figyelmét további miheztartás végett.

e) Elnöklő esperes előterjeszti Biharmegye tanfelügyelőjének azon értesitését, mely szerint útasitotta tankerülete állami isk. tanitóit arra, hogy az egyházlátogatás alkalmával az egyházmegyei kiküldötteknek ne csak a vallás- és énektanitásból engedjenek tájékozást szerezni, hanem minden más tantárgyból is; sőt maguk a tanitók törekedjenek arra, hogy az egyházmegyei kiküldöttek az iskola béléletéről, a tanitás eredményéről, a hazafias nevelés állapotáról alapos meggyőződést szerezhessenek.

Tanügyi bizottságunk, midőn a maga részéről köszönettel veszi tudomásul a tanfelügyelőség ezen rendelkezését, egyuttal kéri a nagyt. egyházmegyei közgyűlést, hogy a tanitás- és nevelésügy igaz érdekeit előmozditó s egyházmegyénkre nézve megtisztelő ezen intézkedés felett méltó elismerésének adjon kifejezést.

f) Elnöklő esperes bemutatja Fülöp József körmendi lelkésznek a confirmátioi oktatás számára készitett tankönyvét.

Tanügyi bizottságunk Böszörményi Lajos lelkész elnöklete alatt egy négy tagu biráló bizottságnak adja ki e müvet azzal, hogy véleményes jelentését a következő nyári gyűlésre terjeszsze be.

g) Tanügyi bizottsági előadó beterjeszti a Gramma és László-féle „Képes ABC“ birálatát teljesitő bizottság véleményes jelentését.

Tanügyi bizottságunk azon meggyőződésben lévén, hogy ez az ABC semmi olyan előnynyel nem bir, a mely használhatóságát a mi általunk használt ilynemü tankönyv fölibe emelné, drágább volta pedig megnehe-

ziti a szegényebb néposztály által való megszerezhetését: ezért az eddigi ABC további használatának fenntartása mellett foglal állást.

Tanügyi bizottságunk e jelentését, illetve jegyzőkönyvét azon kéréssel terjeszti a nagyt. egyházmegyei közgyűlés elé, hogy azt jóváhagyó tudomásul venni, a benne foglalt javaslatokat helybenhagyni és határozati erőre emelni méltóztassék.

Egyházmegyei közgyülésünk a tanügyi bizottság e jelentését, illetve jegyzőkönyvét teljes egészében tudomásul veszi, a benne foglalt javaslatokat helybenhagyja és megerősiti, az egészet hitelesitettnek nyilvánitja, s azt teljes összegében az egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvébe igtatni és kinyomatni határozza.

34. Olvastatott az egyházmegyei számvevőszék következő jegyzőkönyvi jelentése:

„Jegyzőkönyv. Felvétetett N.-Szalontán 1900 évi márczius hó 28-ik napján a n.-szalontai ev. ref. egyházmegye számvevőszéke által, a nagyszalontai egyházmegyéhez tartozó egyházak 1899 évi gondnoki számadásainak megvizsgálása tárgyában:

Jelen voltak: Kovács Károly kir. járásbiró, a számvevőszék elnöke, Dr. Márk Ferencz, Szikszay Lajos, Borbély László, Márton István számvevőszéki tagok és Bagdi János számvevőszéki jegyző és előadó.

Következő egyház gondnokok: m.-sassi, sarkadi, anti, sonkolyosi, jánosfalvai, bajji, erdőhegyi, tárkányi, nyégerfalvai, tamásdai, s.-keresztúri, árpádi, remetei, r.-lippai, vadászi, f.-gyarmati, m.-gyoroki, szakáli, ugrai, geszti, n.-harsányi, cserműi, okányi, belényesi, komádii, b.-ujlaki, k.-peregi, n.-peregi, m.-gyáni, aradi, erdőgyaraki, n.-szalontai, kötegyáni, m.-homorogi templom számadás, széplaki, gyantai, b.-zerindi számadásai rendben találtatván, eme számadásokra a felmentvény megadását, a fentartandók fentartásával, javasolja a számvevőszék.

Az egyházmegyei közgyűlés a számvevőszék javaslatát a magáévá teszi.

A b.-sebesi egyházgondnok számadása, kiadása 99. t. a. 65 frt 90 kr, kiadás igazolva nem lett.

Pótlás végett visszaadatik.

A n.-zerindi egyházgondnok számadása, kiadása 111. t. a. 76 frt van elszámolva, a nyugta pedig csak 38 frt 65 krról szól, a különbözet 37 frt 35 kr igazolandó lesz. Ugyanezen számadás 17. és 166. t. a. 13 frt 20 kr, illetve 15 frt 92 kr, a számlán nyugtatva nincs. Ugyanezen egyház gabona számadás bevétel 3. lapján a zab tévesen 4954 liternek van kitüntetve, holott az 4957 liter és igy a végösszeg és a maradvány nem 13,354 és 3540, hanem 13,357 és 3543. A számadásnál a pénz és termény ugyanazon lapon van elszámolva, kivánatos lenne ugy a pénzt, mint a terményt külön számadásba vezetni.

Pótlás végett visszaadatik.

A f.-tóti egyházgondnok számadásánál bevételek, 1, 2, 3, 4, 8, 9, 13, 14, 15, 17, 18. sz. a. 177 frt 91 krról az ellennyugtát számadó algondnok Molnár Mihály maga igazolja, ez okkól e tételek igazoltaknak el nem fogadhatók. Kiadás 17. t. a. 8 frt 66 kr van elszámolva, ez okmány pedig 8 frt 55 krról szól. A 2, 4, 6, 13, 14, 21, 24, 27, 30, 31, 34, 35. t. a. 27 frt 83 kr, végül a hombár épitési számadásnál 5, 6. t. a. 40 frt 80 kr mivel sincs igazolva.

Pótlás végett visszaadatik.

A szemlaki egyházgondnok számadásánál a kiadások 174. t. a. kiadásul jelentkezik 89 frt 80 kr, holott a nyugta csak 89 frt 60 krról szól. Ugyancsak a kiadások 193, 194 és 195. t. sz. alatti kiadások okmányolva nincsenek.

Pótlás végett visszaadatik.

A fenesi egyházgondnok számadásánál a bevételi ellennyugták teljesen hiányzanak.

Pótlás végett visszaadatik.

Szentleányfalva számadása 10, 17, 25, 54, 74 és 116. tételei alatt kiadásba hozatik 2 frt 41 kr, nyugtája azonban csak 1 frt 49 krról szól, igy a különbözet nyugtával látandó el.

A 121, 122, 123 és 124. t. alatti bevezetések okmányolva nincsenek.

Pótlás végett visszaadatik.

B.-Böszörmény a kiadások 75. tételénél Rafai Ilonának kifizetett 63 frt 55 kr nyugtázva nincs. Lelkész és egyháztanács a nyugtát saját hatáskörükben pótolják és ennek megtörténtéről a nagyt. esperesi hivatalhoz jelentést tegyenek.

K.-Apáti-i számadáshoz költségelőirányzat csatolva nem lett, ennélfogva vizsgálot tárgyát nem képezhette.

Pótlás végett visszaadatik.

A széplaki állami iskola épitési számadása azzal adatik vissza, hogy ugy a bevétel, mint a kiadás tételei eredeti ellennyugták és nyugtákkal igazoltassanak.

Pótlás végett visszaadatik.

A tenkei egyház számadását vissza kellett utasitani azért, mivel a számadás vizsgálásáról felvett jegyzőkönyvben az egyháztanács azon megjegyzése foglaltatik, hogy „kénytelenségből fogadják el.“ Tegyenek felvilágositó jelentést nagyt. esperes urnál arról, hogy miként értelmezik ezen megjegyzésöket? Jelentés tételig, illetve a felvilágositás megadásáig, a számadás elfogadása függőben hagyatik.

A közgyűlés a számvevőszék javaslatát a magáévá teszi.

A m.-homorogi számadásnál a földhaszonbér hátralék 629 frt 58 krról 639 frt 58 krra lesz lelkész és presbyterium által kiigazitandó, minek megtörténtéről nagyt. esperes urnak haladéktalanul jelentést tegyenek.

A közgyűlés a tzámvevőszék javaslata értelmében hozza meg érdemleges határozatát.

A k.-peregi egyházgondnok 1898 évi számadásánál a számvevőszék

1899 évi szept. 26-án tartott ülésében kifogásolt tételeket, u. m. a Kovács Bálint alapitványára vonatkozót és az egyházi magtári alapnál kifogásolt tételeket, az utólagosan beterjesztett felvilágositó iratok alapján elfogadhatóknak találta s a felmentvényt — a fentartandók fentartásával — megadhatónak véleményezi.

A közgyűlés a felmentvényt — a számvevőszék javaslata értelmében — megadje.

A számvevőszék általában figyelmébe ajánlani kivánja a számadást vezető gondnokoknak, hogy a számláknál az összeg felvételét a felvevővel igazoltassák vagy ismertessék el, mert még mindig sok olyan kisebb összegekről szóló számla találtatott, a mely a fenti értelemben hiányos volt, de ezuttal nem nehézményeltetett, részint az összeg csekélysége, részint a számadások más tekintetbeni kifogástalansága miatt.

Nagytiszteletü esperes ur inditványozza, hogy a számvevőszéknek buzgó és pontos müködéséért egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyvében köszönetét, illetve elismerését fejezze ki.

Egyházmegyei közgyűlésünk a nagyt. esperes ur inditványát a magáévá teszi.

Kelt mint fent.

Bagdi János,

számvevőszéki jegyző és előadó

35. Bajji lelkész beterjeszti a presbytérium 3/900. számu jegyzőkönyvi kivonatát, mely szerint a bajji egyház egyház fentartási alapra 1400 korona alapitványt tesz; mely összeg a vizszabályozó-társulat által kisajátitott terület váltság dijából 382 korona 46 fillérből, továbbá az egyház 200 koronás takarékpénztári betétéből és az 1899 évi pénztári maradványból, 817 korona 54 fillérből alapittatott azon czélból, hogy ezen 1400 korona, 2000 koronára egészitendő ki s ezen alapitványi tőke kamatja, az egyházi adóteher könnyitésére forditandó, maga a tőke pedig más czélra fel nem használható.

Egyházmegyénk közgyűlése a midőn örvendetes tudomásul veszi és örömmel hagyja jóvá a bajji presbiterium azon előre látó és bölcs gondoskodásra valló intézkedését, mely szerint az egyházi adóteher könnyitésére egyházfentartási alapot létesitett, felhivja a bajji presbiteriumot, hogy ezen alap állásáról évenkint tegyen jelentést egyházmegyénk közgyűlésére: egyben követendő például ajánlja a kebelbeli egyházaknak az egyházfentartási alapok létesitését.

36. Olvastatott esperesnek a f. évi rendes államsegély kiosztására vonatkozó azon inditványa, hogy az halasztassék el a nyári egyházmegyei közgyűlésre azért, mert akkorára egyfelől tudva lesz, hogy mely egyházak

nyernek sulyos anyagi terheik könnyitésére közalapi segélyt, másfelől nagy valószinüséggel véglegesen meg lesz állapitva a lelkészi fizetések állami kiegészitése s igy méltányosabban eszközölheti egyházmegyénk nyári közgyűlése a rendes államsegély kiosztását, mint tehetné azt mostani közgyűlésünk.

Egyházmegyénk közgyűlése esperes inditványát magáévá teszi, s a rendes államsegély kiosztását a felhozott alapos érvek tekintetbe vételével a f. évi nyári egyházmegyei közgyűlésre halasztja.

37. A gyantai egyház lelkésze és gondnoka, jóváhagyás és megerősités végett beterjesztik a presbitériumnak f. évi január 7-ikén 3. sz. a. s az egyházközségi közgyűlésnek február 14-kén szintén 3. sz. a. hozott azon határozatát, melyben kimondották, hogy az egyház nagy részben veszélyeztetett takarékmagtárát pénzértékre változtatják, — 1 köböl tengerit 4 frttal számitva — s „magtár-alap“ czimen, mint pénztőkét fejlesztik tovább, miért is minden takarékmagtári adóst, pénzértékre számitva át tartozását, uj kötelezvény kiállitására szándékoznak kényszeriteni,

A gyantai egyház presbitériumának és egyházközségi közgyűlésének a takarékmagtár pénzértékre való átváltoztatsát czélzó ezen határozatait egyházmegyénk közgyűlése jóváhagyja és megerősiti, utasitván a presbiteriumot, hogy mindazon adósoknak, kik pénzértékre átszámitott tartozásukról rendszeres kötelezvényt adni vonakodnak, tartozásukat idejében mondja fel s nem fizetés esetén azokat törvényes uton hajtassa be rajtuk.

38. Dobrossy Lajos tárkányi fitanitó állomésán leendő végleges megerősitését kéri.

Dobrossy Lajost beterjesztett okmányai alapján az egyházi törvény 431. §-a értelmében, egyházmegyénk közgyűlése állásában végleg megerősiti azon megjegyzéssel, hogy az 51/1892. számu egyházmegyei végzés értelmében az egyházmegyei gyámintézetbe belépni köteles.

39. Lehóczky József n.-szalontai és Dobrossy Lajos tárkányi tanitókat fölhivja elnöklő esperes, hogy mint hivatali állásukban végleg megerősttett tanitók, az egyházi törvény 427. §-a értelmében a kötelező hivatali esküt az egyházmegyei közgyűlés szine előtt tegyék le.

Lehóczky József n.-szalnntai és Dobrossy Lajos tárkányi tanitók az egyházkerület 433/1898. sz. határozatában megszabott forma szerint az esküt leteszik s elnöklő esperes által buzditó szavak s áldás kivánatokkal bocsáttat-

nak el. Részökre a hivatolt egyházkerületi végzés értelmében bizonyitvány adandó.

40. A jegyzőkönyv hitelesitésére

Széll Kálmán esperes elnöklete alatt a jegyzők közbenjöttével Dr. Balogh Elek és Böszörményi Lajos tanácsbirák felkéretnek.

Jegyzőkönyv,

mely felvétetett a nagy-szalontai ev. ref egyházmegye 1900 márcz. 29-én Nagy-Szalontán tartott

bírósági üléséről.

Jelen voltak: Széll Kálmán esperes és dr. Balogh Elek világi tanácsbiró elnöklete alatt, Balog Ambrus, dr. Márk Ferencz, Nagy Imre, Böszörményi Lajos, Sipos Imre, Hajdu Elek, Hadházy Kálmán egyházmegyei tanácsbirák;

Nagy Imre, Kozma Zsigmond, Hadházy Kálmán, Sütő Antal egyházmegyei jegyzők.

---

41. Széll Kálmán esperes — mint bírósági elnök — bejelentvén, hogy Asztalos Ferencz b.-böszörményi tanitó megfelebbezett fegyelmi ügyében, az egyházkerületi bíróság 390/1899. sz. a. jogerős itéletet hozott s hogy ez itélet értelmében, nevezett tanitó a 22 forint vizsgálati költséget már meg is fizette:

Asztalos Ferencz tanitót, a bíróság ülésében kihirdetett jogerős itélet értelmében megfeddi, komolyan figyelmeztetvén arra, hogy mint tanitó, a jövőben hasonló viselkedéstől óvakodjék.

42. Tárgyaltatott Kolumbán Áron kötegyáni lelkésznek belhivatalnok társai nevében is a kötegyáni presbiterium 1900. évi január hó 16 án 4. sz. a. hozott határozata ellen beadott felebbezése.

Széll Kálmán esperes konstatálja, hogy a tárgyalásra ugy a felebbező lelkészt, mint a presbiteriumot meghivta s a presbiterium a maga küldötteit bejelentette, a kik meg is jelentek Ezután felhivja Hadházy Kálmán tanácsbirót, kit az ügy előadásával megbizott, a kötegyáni presbiterium határozatának s a határozat ellen intézett felebbezésnek ismertetésére.

Előadó az ügy állását következőkben ismerteti:

A kötegyáni presbiterium 1900. évi január hó 16-án tartott gyűlésében egyik presbiter inditványára egyhangulag kimondotta, hogy a folyó

1900. évi január hó 1-től fogva az egyházi hivatalnokok javadalmát képező földekre eső terhek közül csupán az állami adót fizeti az egyházi pénztár s egyéb közterhet viseljenek a belhivatalnokok.

A hiteles alakban csatolt dijlevelek szerint — keltezve 1863 junius hó 21-én — az egyház a cs. és kir. adó fizetését kötelezte.

A felebbezés mellett beterjesztett adókönyvek szerint az egyházközség tulajdonához tartozó földek után eső mindennemű közterhet folytonosan az egyház fedezett s lelkész saját adókönyvével igazolta, hogy ő csupán a lelkészi fizetésre eső IV. oszt. kereseti adót fizette.

A presbiterium a felebbezett végzésben beismeri és igazolja, hogy megelőzőleg, tehát a mult évben is, és folytonosan az egyházi pénztár fizette a belhivatalnokok javadalmát képező földek után eső közterhet.

Lelkész hivatkozik országos gyakorlatra, idéz a tiszántuli egyházkerület közgyűléseiből végzéseket, melyek igazolják, hogy az egyházi főhatóság mindig azt az álláspontot foglalta el, hogy a belhivatalnoki javadalom után eső közteher a javadalom tulajdonosa és nem a javadalom élvezője által viselendő.

Elnök felhivására Kolumbán Áron lelkész kijelenti, hogy az ügynek fentebbiekben lett ismertetése után szólási jogától eláll.

A kötegyáni presbiterek közül B. Felföldi Imre élt szólási jogával s bár kifejezetten beismerte, hogy ezideig visszamenőleg az egyházi pénztár fizette nemcsak az állami adókat, de minden egyéb közterhet is, mégis a presbiteri végzést jóváhagyni kéri, mert a dijlevélben az egyház csak az állami adó fizetésére kötelezte magát.

Egyházmegyénk közigazgatási bírósága ezen ügyben zárt ülésben következőleg

Itélt:

Egyházmegyénk közigazgatási bírósága a kötegyáni presbiterium 1900. évi január hó 16-án 4. sz. a. hozott azon határozatát, melyben kimondotta, hogy az eddigi gyakorlattól eltérőleg 1900. évtől fogva a belhivatalnokok által fizetésben élvezett földre nehezedő adók és másnemű közterhek közül az egyházi pénztár csupán az állami adót fizeti s a községi pótadót, törvényhatósági utadót, vizszabályozási, tőketörlesztési és kezelési költséget fizessék a belhivatalnokok s mindenki viselje a fizetésébe eső földekre kivetett eme köztartozásokat, — az egyházi törvény 300 § 5. pontja alapján — megváltoztatja s utasitja a kötegyáni presbiteriumot, hogy a belhivatalnokok fizetését képező földekre nehezedő mindennemű közterhet, tehát az állami adókon kivül a községi adó, törvényhatósági utadó, vizszabályozási, tőketörlesztési és kezelési költséget, betegápolási pótadót, mint eddig, ezentul is az egyházi pénztárból fizesse.

Indokok:

A hiteles alakban bemótatott dijlevélben, mely 1863. évi junius hó 21-én állittatott ki s iratott alá községi előljárók és presbiterek által, az egyház csupán a cs. kir. adó fizetésére kötelezte magát.

A presbiteriumi végzésben azonban nincsen annak nyoma, hogy az 1863. évtől fogva az egyházi tulajdont képező s a belhivatalnokok által fizetésben élvezett földekre eső közteherből bármi legkisebb részt is a belhivatalnokok fizettek volna, ellenben a felebbezésből s a beterjesztett adókönyvekből nyilvánvaló s a felebbezett végzésben maguk a presbiterek is elismerik, — a tárgyalás folyamán is elismerték, — hogy ez ideig mindennemű közterhet az egyház pénztára fizetett.

Köztudomás szerint a magyarországi ev. ref. egyházakban bevett gyakorlat szerint, az egyházi belhivatalnokok fizetéséhez tartozó földek mindennemű közterheit az egyház mint a földek tulajdonosa fizeti, Kötegyánban a legalább 37 éves eme gyakorlatot tehát a presbiteriumnak megváltoztatni jogában nem állott s ha mégis igy határozott, határozatát, mint a hosszu gyakorlatnak meg nem felelőt, a belhivatalnoki dijlevél csonkitására irányzottat, megváltoztatni s a presbiteriumot a belhivatalnokok földjére eső mindennemű közteher fizetésére kötelezni kellett.

Ezen itélet a felek jelenlétében nyilvános ülésben Széll Kálmán elnök által kihirdettetvén, B. Felföldi Imre a kötegyáni presbiterium nevében felebbezést jelentett be.

43. Tárgyaltatott a kötegyáni egyház belhivatalnokainak a kötegyáni presbiterium 1900. évi márczius hó 6-án 16. sz. a. hozott határozata ellen beadott felebbezése.

Széll Kálmán esperes elnök konstatálja, hogy az érdekelt feleket a tárgyalásra szabályszerűen megidézte, hogy a kötegyáni tanitók érdekeik képviseletével a lelkészt bizták meg s hogy lelkész s a presbiterium küldöttei B. Felföldi Imre, Sarkadi István és ifj. G. Bujdosó József megjelentek.

Felhivja Hadházy Kálmán tanácsbirót, kit az ügy előadásával megbizott, a felebbezett ügy ismertetésére.

Előadó a presbiteriumi végzést és a belhivatalnokok felebbezését a következőkben ismerteti:

A kötegyáni presbiterium egyik presbiter inditványára f. évi márczius hó 6-án kimondotta, hogy ezentúl a belhivatalnokok lakásainak belső takarittatását nem teljesiti, részint azért, mert sokba kerül, részint azért, mert a belhivatalnokok dijlevelében az egyház ezen kötelezettsége ben nem foglaltatik.

A presbiteriumban megelőzőleg szóvá sem tétetett a jelentéktelen költség kiáltali viselése, azt azelőtt természetesnek tartották, hogy a belhivatalnokok lakása nemcsak kivül, de belül is az egyházgondnok által takarittatott s a költség az egyház pénztára által viseltetett.

Lelkész hivatkozik a felebbezésben az e részben fennálló magyarországi ref. egyházaknál divó általános gyakorlatra s a presbiteriumi végzést megváltoztatni kéri.

Elnök figyelmezteti a jelenlevő lelkészt és presbitereket, hogy szólási jogukkal élhetnek.

B. Felföldi Imre elismeri, hogy a belhivatalnokok lakása belső-külső takarittatását eddig mindig az egyház gondnoka teljesitette, de mert ők a lelkésznek ennek a lakása takarittatásáért évenként 30 koronát fizetnek, nem tartja igazságosnak, hogy a takaritást természetben is teljesitsék, meg is fizessék, mert továbbá a dijlevélben erre az egyház kötelezve nincsen, a presbiteri határozatot jóváhagyni kéri.

Lelkész erre előterjeszti, hogy ő igen is kiegyezett a presbytériummal az általa lakásul birt épület három lakó szobájának belső takaritási költségeire nézve évenként 30 koronában. Ezt fizetik az ő részére azért, mert ő a lakó szobákat saját költségén kifestette. Ezen évenkénti 30 koronában a mely szakértők meghallgatása után lett megállapitva, több éven át fizetik meg az ő részére azt, a mit egyszerre adott ki.

Egyházmegyénk közigagatási bírósága zárt ülésben ezen ügyben a következőleg

Itélt:

Egyházmegyénk közigazgatási birősága a kötegyáni presbiterium 1900. évi márczius hó 6-án 16. sz. a hozott határozatának megváltoztatásával, az egyh. törv. 300. § 7. pontjára hivatkozással, kötelezi a presbiteriumot, miszerint az egyházi givatalnokok által lakott és használt épületeket az egyházi pénztár terhére javittassa és meszeltesse továbbra is.

A tárgyalás során felhozott azon panaszt, hogy a lelkésznek belső takaritás válság fejében évenként 30 koronát fizetnek, figyelembe nem veszi.

Indokok:

A presbiterium egyhangulag hozott azon határozatát, melyben megtagadta az egyházi belhivatalnokok lakásául szolgáló épületek javitási, meszeltetési, belső takaritási költségeinek továbbra való fizetését, meg kellett változtni, mert a presbit. maga beismerte, hogy ezen évenként 42 koronát tevő kiadásokat, hosszu időn át az egyház pénztára fedezte.

A presbit. azon indokolással tagadta meg e költségeknek ezentúl az egyház általi viselését, mert a belhiva-

talnokok dijlevelében eme javitási, belső takaritási költségek bevéve nem lettek.

A dijlevelekben azonban egyáltalán a belhivatalnokok lakásáról sincsen említés téve, az pedig kétségtelen, hogy a belhivatalnokok az egyház épületeiben laknak s ezen lakás élvezetéhez kétségtelen joguk van.

Általában a magyarországi ev. ref. egyházakban bevett gyakorlatot képez, hogy az egyház a belhivatalnokoknak lakást ad s ezen lakások külső, belső javitását az egyház pénztárából teljesiti.

Kötegyánban ember emlékezetet haladó idő óta mindig az egyház pénztára fedezte a belhivatalnokok lakásául szolgáló és használatában levő épületek külső-belső javitási költségeit, ez eddig kérdés tárgyává nem tétetett, a presbiteriumnak ezen a belhivatalnoki fizetés csonkitására irányzott határozatát tehát megváltoztatni s az eddigi gyakorlatnak megfelelőleg kötelezni kellett arra, hogy az egyébként is mérsékelt évi javitási költséget az egyház péuztárából fizettesse.

Nem volt figyelembe vehető a tárgyalás során felmerült azon panasz, hogy a kötegyáni egyház pénztára lelkészének belső takaritási költség váltság összege fejében évenként 30 koronát fizet, mert ez a kötelezettség a presbiterium s a lelkész közt létrejött egyezségből folyik.

Ezen itélet nyilvános ülésben kihirdettetvén, B. Felföldi Imre felebbezést jelentett be.

44. Jegyzőkönyv, felvétetett Nagy-Szalontán 1900 évi márczius hó 29-én a nagy-szalontai ev. ref. egyházmegye birósági üléséből.

Jelen voltak:

I. A birság részéről:

Széll Kálmán esperes és dr. Balogh Elek tanácsbiró elnöklete alatt: Balogh Ambrus, dr. Márk Ferencz, Nagy Imre, Böszörményi Lajos, Sipos Imre, Hajdu Elek lelkészi, Hadházy Kálmán világi tanácsbirák, Kozma Zsigmond lelkészi, Sütő Antal világi aljegyzők.

II. A felek részéről:

A vád képviseletében Szikszay Lajos egyházmegyei ügyész, Józsa Károly ágyai lelkész, Komori Sándor ágyai gondnok mint vádlottak. Az ágyai presbiterium és egyházközség részéről Kis P. József, Hevesi Sándor, Kis A Ferencz, Pozsga János, Vékony József, Biró János gondnok, Dávidházi Antal, Kis P. Mihály, Kovács László, Kis P. Sándor, Bodó Dávid, Hevesi Ferencz, Hevesi János presbiterek, Rédei László, Gyulai Sámuel, Kis M. Sándor, Köpe József, Gécsi Péter, Dávidházi Antalné egyház tagok.

Elnök Széll Málmán jelenti, hogy a birósági űlés tárgya a Józsa Károly és Komori Sándor elleni hivatalból elrendelt fegyelmi ügy s a tárgyalásra Szikszay Lajos egyházmegyei ügyészt is meghivta.

Konstatálja, hogy a tárgyalásra megidézve lettek ugy a vádlottak, mint az érdekelt egyház presbiteriuma s a vádlottak jelen vannak, a presbiterium részéről is többen vannak jelen.

Majd Hadházy Kálmán főjegyzőnek a jegyzőkönyv vezetésére való felhivása után Böszörményi Lajos tanácsbirót kéri fel az ügy ismertetésére.

Böszörményi Lajos tanácsbiró az ügyet a következőkben ismerteti:

Az ágyai presbitérium az egyházmegyei közgyűlés 34/898. sz. végzésében felhatalmazást nyert a leégett lelkészlak ujra épitése és a templom kijavitása czéljából 5000 frt kölcsönnek a magyar földhitel-intézettől való felvételére.

Az ágyai presbitérium a lelkészi lak ujra épitésére e kölcsönösszegből 3000 frtot szavazott meg s a midőn lelkész a tervet, költségvetést az egyházmegyei közgyűlésre beterjesztette, az épitésre 3945 frt 81 krt kért; egyházmegyénk közgyűlése azonban 83/1,898. sz. végzésében sem a tervet jóvá nem hagyta, sem a kért épitési költséget nem engedélyezte, felhatalmazta azonban az esperesi hivatalt, hogy az ágyai lelkészlak épitési ügyét az egyházmegye nevében a kijelölt hiányok teljesitése után jóváhagyhassa.

Esperes 1899 évi ápril hó 20. napján az egyházmegyei közgyűlésnek jelentette, a jelentés a jegyzőkönyv 6. számában 4. pont alatt van, hogy az ágyai lelkészlak épitésére engedélyt adott, a tervet, költségvetést 2800 frt 78 kr épitési költséggel jóváhagyta s az ágyai presbiteriumot utasitotta, hogy az épités folyama alatt, az épitkezést ellenőrizzék, hogy a megállapitott tervhez szigoruan alkalmazkodjanak, a behasznált anyagok jó minőségét megvizsgáltassák, az átvételt szakértő közbenjöttével eszközöljék s mindezekről hozzá jelentést tegyenek,

Az egyházmegyei számvevőszék az 1899 évi szeptember hó 27-én tartott egyházmegyei gyűlésen jelentette, hogy az ágyai lelkészlak épitésnél az előirányzat nem lett betartva s a presbiterium a gondnoki számadást nem hagyta jóvá; sőt a gondnok maga is ugy irta alá, hogy azért a felelősséget el nem vállalja.

Az egyházmegye közgyűlése 1899 évi 68. sz. végzésével egy bizottságot küldött ki az egyház gondnok 1898 évi számadásának megvizsgálására.

A küldöttség konstatálta, hogy az 1898 évről a gondnoki számadás mint pénztári maradványnyal 1830 frt 08 krral zárul, mely pénz készletben nem volt meg, de lelkész állitotta, hogy az 1899 évi gondnoki számadásnál a legpontosabban lesz elszámolva minden bevétel az utolsó krajczárig.

Az egyházmegye esperese a küldöttség jelentését vevén, a vizsgálat idején tényleg hiányként jelentkező 641 frt 39 krról, ugy lelkésztől mint gondnoktól egy biztositó iratot vett, utasitván egyben a lelkészt és gondnokot, hogy az 1899 évi számadást oly időben állitsák össze, hogy az hozzá az 1897, 1898 évi számadásokkal együtt, már 1900 évi február 1-re beterjeszthető legyen.

Józsa Károly lelkész és Komori Sándor gondnok, bár esperes folyton sürgette a számadások beterjesztését, azt halogatták ujabb és és ujabb 8 napos időhaladékot kértek, mire esperes elnöktársával, az egyházmegye gondnokával együttesen elrendelte a fegyelmi vizsgálatot Józsa Károly lelkész és Komori Sándor gondnok ellen.

A fegyelmi vizsgálatot márczius hó 1-én foganatositották a kiküldöttek s erről jelentésüket beterjesztették.

A fegyelmi vizsgálat s a folytatólag eszközölt számvevőszéki vizsgálat a következőket deritette ki.

Az 1897 évi egyházgondnoki számodás, melyet a presbitérium jóváhagyása után az egyházmegyei számvevőszék megvizsgált, jóváhagyott, a melynek terhe alól gondnok felmentetett, utólag lelkész által megváltoztattatott akképpen, hogy a kiadások közzé még két 500—500 frtos tétel felvétetett, mi azt eredményezte, hogy a jóváhagyott számadás szerint tett az 1897 évi pénztári maradvány 471 frt 21 krt s ma mutat a számadás tulkiadás czimen 528 frt 79 krt az egyház pénztára terhére, továbbá ugyanezen vizsgálat megállapitotta, hogy lelkész a lelkészlak épitésnél senkinek beleszólást nem engedett, az egyházi pénzeket maga kezelte, soha semmit senkitől meg nem kérdez, átalában az egyház minden kisebb nagyobb ügyében maga cselekszik, véleményt nem csak el nem fogad, de mindenkit agyonbeszélni igyekszik, türelmetlen, sértegető modorával mindenkit megbánt, tapasztaltabb presbitereket arra utalt bántó modorával, hogy azok az ülésekbeni részvételtől tartózkodnak, többen állásokról lemondottak.

Az 1898 évi gondnoki számadás nem ugyanazonos azzal, a mely az egyházmegyei számvevőszék előtt volt, a melyet 1899 évi október 26 án a közigaz. vizsgálatot teljesitő egyházmegyei küldöttség is kezénél tartott, ezen számadás, melyet egyedül a lelkész irt alá, az idő óta lett készitve s egyenesen a lelkész saját érdekéből.

Azon számadás, melyet az egyház gondnoka azzal irt alá, hogy azért a felelősséget el nem vállalja az 1898 évről, 1830 frt 08 krt maradványnyal zárult.

S mig lelkész ezen 1898 évi számadást 336 frt 71 kr tulkiadással zárja le az 1899 évi számadást, 915 frt 93 kr pénztári maradványnyal nyitja meg. Az 1899 évi számadás szerint sem bevételi maradvány nincsen, sem tulkiadást nem mutat az.

A vizsgálat során a presbiterek panaszolták, hogy az 5000 frt kölcsönből 2000 frt a templomjavitásra lett volna forditandó. A templom nem javittatott ki s a 2000 frt sincsen meg.

Ismerteti előadó az egyházmegyei számvevőszék 1900 évi márczius hó 23-án felvett jegyzőkönyvben foglalt jelentést, mely szerint a számvevőszék az 1897, 1898, 1899 évi számadásokat megvizsgálta ugyan, azonban ezen számadásoknak, miután azokat elfogadhatóknak sőt megvizsgálhatókuak sem tartotta, ujból s a helyszinén az érdekeltek közbenjöttével összeállitását javasolja.

Ismerteti végül az egyházmegyei ügyész vádiratát a következőkben:

Egyházmegyei ügyész, bár az elővizsgálati iratokból meg van győződve arról, hogy Józsa Károly lelkész nemcsak azáltal követett el nagyobbfoku fegyelmi vétséget, hogy az egyház gondnok kezéből a pénzkezelést magához ragadta; hogy a lelkészlak épitésnél a költségelőirányzatot tullépte; továbbá hogy az 1897 évi jóváhagyott gondnoki számadást önkényszerüleg megváltoztatta akképpen, hogy a gondnoki számadás jelen állapotában az egyház hátrányára 1000 frt különbséget mutat; hogy továbbá lelkész az 1898 évi számadás helyett, a mely egyszer már az egyházmegyére is felterjesztve volt, egészen más számadást állitott össze, a mely már 2000 frtnál magasabb összeget mutat az egyház hátrányára; hogy végre az 1898 évi ma kéznél levő számadás szerint az egyházi pénztárnak tulkiadása van, mégis az 1899 évi számadás igen jelentékeny összeggel, mint az előző év maradványával kezdődik, de tartani lehet attól, hogy Józsa Károly lelkész oly jogellenes cselekményt is követett el, a miért nem csak ezen bíróság, de más bíróság elébe is állitható, még is mivel az egyházi törvény alapján a vádlottak felett itélkezni nem csak jogunk, hanem kötelességünk is, ez időszerint a vádlottaknak csupán a hivatali állásoktól való felfüggesztését inditványozza azzal, hogy a vizsgálat folytatása rendeltessék el s a vizsgálatra kiküldötteknek feladata legyen az 1897, 1898, 1898 évi számadások pontos összeállitása s a hiányzó összegnek számszerű megállapitása.

Elnök ezután a vádlott lelkésznek ad szólási jogot, a ki tagadja, hogy az egyház pénztárból egy fillért is elvont volna, de beismeri, hogy a templomjavitásra felvett 2000 frt kölcsönösszeget czéljától elvonta. Kijelenti, hogy az egyházmegyei bíróság bármily határozatát megnyugvással fogadja, de igéri, hogy a helyszinéni vizsgálatnál kimutatni fogja, hogy az egyház pénzét, ha a kijelölt czéltól elvonta is, az egyház más czéljaira forditotta.

Komori Sándor, ugy az ágyai presbyterek és egyháztagok részéről szólni senki nem kivánt.

Ezután a bíróság zárt ülésben előadó határozati javaslatának elfogadásával, meghozta a következő

végzést:

Az egyházmegyei ügyészi inditvány s előadónak arra alapitott határozati javaslata elfogadásával, az egyházmegyei bíróság Józsa Károly lelkészt és Komora Sándor egyházgondnokot az egyházi törvény 301. § a 2. 4. 7. 8. 9. pontjaiba ütköző fegyelmi vétség elkövetése miatt a 398. §. b) pontja alapján, hivatalától felfüggeszti, a vizsgálatnak a helyszinén folytatását elrendeli, annak foganatositására lelkészi részről Balog Ambrus tanácsbirót, s világi részről Szikszay Lajos számvevőszéki tagot, — ki gyűlés folyama alatt a törvény által előirt esküt letette, — mint vizsgálóbirákat, Bagdi János lelkész számvevőszéki tagot szám-

vevőül kiküldi s megbizza a vizsgáló birákat, hogy lelkésztől és gondnoktól a hivatal vezetésére vonatkozó összes ügyiratokat, anyakönyveket, netáni egyéb értékeket leltár mellett átvéve, az ezennel helyettesitett felügyelő lelkész Bán Józsefnek adják át, a helyettest hivatalába vezessék be, továbbá az 1897, 1898, 1899 évi összes számadásokat a volt gondnokok, presbiterek s más érdekeltek közbenjöttével tételről tételre megvizsgálván s számvevő a helyettesitett felügyelő lelkész és a presbiterióm közbenjöttével azt idő és sorrend szerint összeállitván, a hiányzó összeget számszerüleg állapitsák meg s jelentésüket mielőbb terjesszék be és lehetőleg deritsék ki, mily összeg fordittatott a lelkészi lak épitésére.

Egyben a fegyelmi vétség sulyos voltát, az ügy fontosságát tekintve elrendeli az egyházmegyei időszaki tanács ülésének ápril hó 18-ik napjára leendő összehivását s ezen ügynek tárgyalásra kitüzését.

Miről az érdekelt felek már most értesitendők.

Indokok:

Már 1899. évi egyházmegyei közgyülésből a 68. sz. végzéssel kiküldött közig. vizsgáló bizottság az 1899. évi október hó 26-ról felvett jegyzőkönyvben s beterjesztett jelentésében jelentette, hogy a lelkészi lak jóváhagyott épitési költségelőirányzatát Józsa Károly lelkész önhatalmulag 5—600 frttal tullépte.

Hogy továbbá a 34/898. sz. egyházmegyei végzéssel engedélyezett 5000 frt kölcsönt lelkész maga vette fel s a lelkészi lak épitési költségeit abból maga fizette, általában az egyház pénzét a törvény ellenére maga kezelte s a midőn az 1898. évi számadást megvizsgálta s az 1899. évi napló eddigi bevételi-kiadási tételeit összehasonlitotta, megállapitotta, hogy a pénztárból 641 frt 39 kr hiányzik.

Az esperesi hivatal a jelentés vétele után lelkészt és gondnokot maga elébe rendelvén, a bizottság által constatált valószinü hiány erejéig 641 frt 39 krra nézve lelkész és gondnoktól biztositó okiratot vett s egyben kötelességükké tette, hogy az 1899 évi számadást legkésőbb 1900 évi február hó 1 re hivatalába beterjeszszék, és pedig az 1897. 1898. évi számadás és annak összes iratai kapcsán.

Lelkész és gondnok a számadás beterjesztését halogatván, elrendeltetett ellenük a fegy. vizsgálat.

Az elrendelt vizsgálat foganatositására kiküldöttek márcz. hó 1-én Ágya községben megjelenvén, a vizsgálatot teljesitették, bevégzett eredményt azonban el nem érhettek,

mert akkor még a presbiterium sem vizsgálta meg az 1899 évi számadást, sem marasztaló, sem felmentő határozatot nem hozott, sőt az 1898 évi számadást lelkész elő sem terjesztette.

Az előterjesztett számadatokat a vizsgáló bizottság, mint az ágyai gondnok számadásába illőket, valódiaknak el nem fogadta, mert lelkész az 1897 évi, előzőleg már a számvevőszék által is elfogadott, az egyházmegyei közgyűlés által jóváhagyott gondnoki számadást megváltoztatta, abba utólag két 500—500 frtos tételt iktatott be kiadásként, minek következtében a jóváhagyott 1897. évi számadás 471 frt 21 kr maradvány helyett 528 frt 79 kr tartozási maradványnyal zárul.

A vizsgáló bizottság jelentésére az esperesi hivatal által Bagdi János és Bán József lelkészek személyében kirendelt bizottság pedig az 1897. 1898. 1899. évi számadásokat együttesen átnézvén, azt constatálta, hogy az 1898. évi gondnoki számadás helyett, mely az egyházm. számvevőszék javaslata folytán az egyházm. közgyűlés 1899. évi 68. sz. végzésével visszautasitott, lelkész egészen más számadást készitett s az általa készitett számadás adatait ugy állitotta össze, hogy a szerint az 1898. évnek maradványa egyáltalán nincsen, de sőt a pénztár 336 frt 71 krral tartozásban maradt, holott a midőn a közig. bizottság ugyanazon évi számadást a helyszinén 1899. évi október hó 26-án megvizsgálta, az 1898. évről 1830 frt 08 kr maradvány mutatkozott.

Ezek daczára az 1899. évi számadást lelkész 915 frt 93 kr előbbi évi pénztári maradványnyal nyitotta meg s igy zárta le azt, hogy a pénztár ugyan tartozásban nem maradt, de a templom javitásra engedélyezett 2000 frt kölcsönösszegből egy krajczár sincsen meg.

Az ügy ezen állásában végitéletet hozni nem lehetett s a vizsgálat folytatását elrendelni kellett.

A bizottság különös feladstát képezi annak megállapitása, mibe került a lelkészi lak ujból épitése s igy az egyház rendes kiadásai és a lelkészi lak épitési kiadásai elkülönitendők.

Józsa Károly lelkészt és Komori Sándor gondnokot a vétség sulyos természetére tekintettel, állásuktól felfüggeszteni kellett.

Mert lelkész azon ténye által, hogy az egyházgondnoktól a pénzkezelést magához vonta, hogy az 1897. évi jóváhagyott gondnoki számadást utólag önkényüleg megváltoztatta, a számadásokat rendetlenül vezette, az 1898. évi

gondnoki számadást eltüntette, a helyett egészen másikat készitett s a számvevőszék folyó hó 23-án felvett vizsg. jegyzőkönyv szerint legkevesebb 1500 frtban megállapitható azon összeg, a mely valóban hiányzik s a melyről lelkész beszámolni nem tud; s gondnok azon ténye által, hogy az egyház vagyonkezelésébe lelkésznek teljesen szabad kezet engedett, azt felsőbb hatóságának idejében bejelenteni elmulasztotta, az egyházi törvény 301. §. 2. 4. 7. 8. és 9. pontjaiba ütköző fegyelmi vétséget követett el.

Ezen határozat nyilt ülésben kihirdettetvén, azt felek tudomásul vették s a kiküldött vizsgáló bizottság oda utasittatott, hogy a vizsgálatot már április hó 2-án kezdjék meg.

45. Jegyzőkönyv. Felvétetett N.-Szalontán a n.-szalontai ev. ref. egyházmegye időszaki tanácsának 1900. évi április hó 18-án Józsa Károly ágyai lelkész és Komori Sándor ágyai gondnok elleni fegyelmi ügyben tartott birósági ülésből.

Jelen voltak:

Széll Kálmán és dr. Balogh Elek idősb világi tanácsbiró elnöklete alatt: Böszörményi Lajos, Nagy Imre, Hadházy Kálmán tanácsbirók mint a biróság tagjai; Kovács Károly egyházmegyei ügyész a vád képviselője, Szikszay Lajos egyházmegyei számvevőszéki tag, Józsa Károly lelkész, Komori Sándor volt egyházgondnok terheltek. Kiss P. Sándor, Hevesi János, Hevesi Ferencz, Kovács László, Géczi Péter, Kis M. Sándor, Bodó János, Gyulai Sámuel, Varga Károly, Kis P. Mihály ágyai presbiterek és egyházi tagok.

Elnök Széll Kálmán esperes melegen üdvözli az időszaki tanács megjelent tagjait és sajnálattal jelenti, hogy egyházmegyénk szeretve tisztelt gondnokát a tanácsülésen nélkülöznünk kell. kit tőle nem függő körülmények akadályoztak a tanácsülésen megjelenésben s felkéri dr. Balogh Elek idősb világi tanácsbirót, a társelnöki tisztség betöltésére.

Üdvözli a vád képviselőjét s a meghivott számvevőszéki tagot s felhivja Hadházy Kálmán tanácsbiró világi főjegyzőt, a jegyzőkönyv vezetésére.

Constatálja, hogy jelen időszaki tanácsülésre ugy a terhelt lelkészt és gondnokot, mint az ágyai presbiteriumot szabályszerüen megidézte s terheltek jelen vannak, az ágyai presbiterium több taggal van jelen.

Megjegyzi még, hogy jelen gyűlés idejét a f. évi márczius hó 29-én tartott egyházmegyei közgyülés alkalmával együtt ülésező biróság tüzte ki.

Az időszaki tanács törvényszerü megalakitása után felhivja Böszörményi Lajos tanácsbirót, kit az ügy előadásával ismételten megbizott, a fegyelmi ügy ismertetésére.

Böszörményi Lajos előadó az ügyet a következőkben ismerteti:

Az ágyai presbiterium a leégett lelkészlak ujból épitésére és a tem-

plom kijavitására az 1898. évben 5000 frt törlesztési kölcsönnek a Magyar Földhitelintézettől felvételét rendelte el s kérte egyházmegyénk közgyülését e kölcsön felvételének engedélyezésére.

Ezen kölcsön felvételét egyházmegyénk közgyülése 34/898. sz. végzésében engedélyezte oly feltétellel, hogy abból 3000 frt a lelkészlak épitésére, 2000 frt a templom kijavitására fordittassék.

Ezen határozatot az egyházkerületi közgyülés is jóváhagyta s a kölcsönt az egyház felvette.

Azonban, midőn a lelkészlaknak rosszul kidolgozott terve és költségvetése a következő közgyülésre beterjesztetett, abban az épitésre 3945 frt 81 kr volt felvéve. Épen azért az egyházmegyei közgyűlés ezt jóvá nem hagyta, hanem 83/898. sz. végzésében utasitotta a presbiteriumot, hogy egy jól kidolgozott tervet, 3000 frtot meg nem haladó költségvetéssel terjeszszen be; egyszersmind felhatalmazta az esperesi hivatalt, hogy azon esetre, ha az ágyai presbiterium a 83/898. sz. végzésben foglaltaknak eleget tesz, az épitést az egyházmegye nevében engedélyezze.

Ezen meghatalmazás folytán az esperes, mint az 1899. évi egyházmegyei közgyülés jegyzőkönyvének 6. számu 4. pontja alatti jelentéséből látható, a tervet jóváhagyta s az épitést 2800 frt 76 kr költséggel engedélyezte, utasitván egyben presbiteriumot, hogy a tervhez szigoruan ragaszkodjanak, az épitést ellenőrizzék, szakértővel megvizsgáltassák s az átvételről hozzá jelentést tegyenek.

Ezen jelentés soha be nem érkezett, hanem a számvevőszék az 1899. évi szept. hó 27-én tartott közgyűlésnek azt jelentette, hogy az ágyai lelkészlaknál az épitésre előirányzott összeg tul lett lépve s ezen tullépés jóváhagyva nem lett, általában a számadás nagyon zavaros s azt maga a a gondnok is ugy irta alá, hogy ő saját számadásáért a felelősséget el nem vállalja, 14 egyháztag, kik közül 9 presbiter, kéri egy számvizsgáló bizottságnak a helyszinére leendő kiküldetését és ezt a számvevőszék a maga részéről is javasolja.

A számvevőszék ezen előterjesztése folytán egyházmegyei közgyülés 68/898. sz. végzésével gróf Tisza Kálmán tanácsbirót és Bagdi János számvevőszéki tagot, mint vizsgáló biztosokat a helyszinére kiküldötte.

Ezen bizottság 1899. évi október hó 26-án a vizsgálatot megtartotta s jelentette az esperesi hivatalnak, hogy a mennyire a számadásokból megitélni lehetett: Józsa Károly a lelkészlakra előirányzott épitési költséget 5—600 frttal önhatalmulag tullépte, továbbá, hogy az 1898. évi gondnoki számadás 1830 frt 30 kr pénztári maradványnyal zárul, mely összeg azonban készletben nem volt meg. Mivel ezen hiányról lelkész azt állitotta, hogy az 1899. évi kiadások között található az meg, a bizottság az 1899. évben azon napig eszközölt bevételeket és kiadásokat megvizsgálta és a vizsgálat során 641 frt 39 kr hiányt mutatott ki, mely körülményt aggasztónak jelzett.

A bizottság ezen jelentése folytán esperes behivta Józsa Károly lelkészt és Komori Sándor akkori gondnokot s tőlük biztositó okiratot vett, melyben együttesen kötelezték magukat, hogy az esetre, ha a 641 frt

39 krról elszámolni nem tudnának, a hiányt az egyház részére megtéritik, meghagyta egyszersmind esperes, hogy az 1899. évi számadást 1900. év január végéig elkészitsék s azt 1897. 1898. évi számadásokkal együtt hozzá beterjeszszék.

Több rendbeli sürgetés és ujabb határidők daczára is a számadások be nem terjesztettek, minek következtében az egyházmegye elnöksége az egyházmegyei ügyész meghallgatása után 1900. évi február hó 6-án Józsa Károly lelkész és Komori Sándor volt gondnok ellen hivatalból elrendelte a fegyelmi vizsgálatot s ennek foganatositásával Balogh Ambrus és gróf Tisza Kálmán tanácsbirókat bizta meg.

Ezen vizsgálat 1900. évi márczius hó 1-én törvényszerüen megtartatott s ez alkalommal kitünt, hogy a Magyar Földhitelintézettől 5000 frt névértékü kölcsön ellenében postán levélben küldött 4772 forintot lelkész vette fel, sőt azt állandóan maga kezelte, az épitési anyagok árát, a vállalkozót ő maga fizette: holott erre megbizást nem nyert.

Lelkész hivatkozik a 25/898. sz. preséiteri határozatra, mely őt állitólag ezen eljárásra felhatalmazta, ugy de ezen határozatban csak a kölcsön ügyletnek az egyházi felsőbb hatóságok és a Magyar Földhitelintézettel való lebonyolitásával bizatott meg a lelkész, *az egyház tanácshoz teendő jelentés és beszámolás kötelezettsége mellett.*

Kitünt továbbá, hogy a lelkészlak épitésére jelentékeny tulkiadás fordittatott, mely összeget az 1898. évi gondnoki számadás és az 1900. évi márczius 1-én a presbiterium által még meg nem vizsgált 1899. évi gondnoki számadás fognak igazolni.

A vizsgáló bizottság előtt a presbiterek panaszkodtak, hogy az 5000 frtos kölcsönből 2000 frtot templomjavitásra engedélyezett a felsőbb hatóság s lelkész ezen 2000 frtról beszámolni nem akar, arra fedezet nincsen, a templom nem lett kijavitva.

A vizsgáló bizottság előtt az összes jelenlevők általában arról is panaszkodtak, hogy lelkészük senkinek véleményét meg nem hallgatta, hanem minden dolgot makacs önfejüséggel maga intézett.

A vizsgáló bizottság az 1897. évi gondnoki számadást magához vette s utasitotta lelkészt és gondnokot, hogy az 1898. és 1899. évi gondnoki számadásokat bizonyitó okmányaikkal legkésőbb 1900. évi márczius hó 7-ig az esperesi hivatalhoz beterjeszszék.

A számadások csakugyan beterjesztetvén, esperes Bagdi János számvevőt és Bán József nagyzerindi lelkészt bizta meg a számadások megvizsgálásával, kik is jelentették, hogy az 1897. évi gondnoki számadást, melyet a presbiterium és az egyházmegyei számvevőszék javaslata alapján az egyházmegyei közgyülés jóváhagyott, Józsa Károly lelkészt önkényüleg megválasztotta oly formán, hogy a számadás végén 166. 167. sorsz. alatt két 500—500 frtos tételt vezetett be vörös tentával a kiadási rovatba, minek folytán az eredetileg megállapitott 471 frt 21 kr pénztári maradvány helyett 528 forint 79 kr tulkiadással van az 1897. évi számadás lezárva.

Ugyanezen küldöttség az 1898. évi goudnoki számadásról azt jelentette, hogy ezen számadás a midőn az 1899. évi egyházmegyei közgyűlésre beterjesztett s a közgyűlés szakközege az egyházmegyei számvevőszék által megvizsgáltatott, azon számadás 1830 frt 08 kr maradványnyal volt lezárva, most pedig a lelkész által készitett, egyedül általa aláirt számadás 336 frt 71 kr tulkiadást tüntet fel, a mit ők érthetetlennek tartanak; az 1899. évi gondnoki számadás pedig sem maradványt, sem tulkiadást nem mutat, a bevétel és kiadás egyformán 1832 frt 88 krt tesz.

Ezen küldöttség általában kijelenti, hogy a számadásokban igen sok apróbb hibák és szabálytalanságok fordulnak elő s éppen azért az 1897., 1898., 1899. évi számadások helyes zárlatát megállapitani nem képesek, hanem szükségesnek tartják egy bizottságnak a helyszinére kiküldését, hogy ott a presbiterium jelenlétében minden tétel ujból átdolgoztatván, rendszeres és megbirálható számadás készitessék.

A számadások ezen jelentéssel együtt az egyházmegyei számvevőszékhez áttétettek s ezen számvevőszék 1900. évi márczius hó 23-án tartott üléséből felvett jegyzőkönyvében a számadásokat rendetlenül vezetetteknek találja, kimondja, hogy azok egyes tételeikben megváltoztatva vannak, elannyira, hogy azokról hű képet nem alkothat, csak az látszik kétségtelennek, hogy az egyház kárára nagyobb összegű hiány mutatkozik, de ennek nagyságát meghatározni nem lehet; ennélfogva véleményezi a fegyelmi vizsgálat további folytatása mellett a számadásoknak 2 számvevőszéki tag közbenjöttével ujonnan készitését.

Esperes az összes ügyiratokat áttevén az egyházmegye egyik ügyészéhez, ügyész vádinditványt terjesztett az egyházmegyei fegyelmi bíróság elé.

Ismerteti előadó az ügyészi inditványt.

A vádinditvány alapján az ügy a bíróság elé terjesztetvén, a bíróság 1900. évi márczius hó 29-én tartott ülésében megállapitotta, hogy a felek szabályszerűen megidéztettek, terhelt lelkész és gondnok, továbbá a presbiterium küldöttei s több ágyai egyháztag megjelentek, a törvény követelményeinek mindenekben elég tétetett s a bíróság zárt ülésben az előadói javaslat elfogadásával terhelt lalkészt és gondnokot állásuktól felfüggesztette s a vizsgálat kiegészitését rendelte el.

A vizsgálatra kiküldettek Balogh Ambrus lelkészi tanácsbiró s Szikszay Lajos egyházmegyei számvevő mint vizsgáló biztosok, Bagdi János egyházmegyei számvevő, utóbbi mint a számvevőszék tagja

A vizsgálattal megbizottak 1900. évi április 2-án Ágyán megjelenvén, ott elsőbben is a felügyelőül kinevezett Bán József nagyzerindi lelkészt a lelkészi hivatalba bevezették, a hivatal kezelése alatt álló anyakönyveket, iratokat és értékeket Józsa Károlytól átvéve, leltár mellett, felügyelő lelkésznek átadták, azután számvevő segitségével a presbiterek és egyháztagok közbenjötte mellett a vizsgálatot foganatositották.

Felolvastatott e vizsgálatról felvett jegyzökönyv egész terjedelmében.

Előadó az ügy további ismertetése czéljából jelzi, hogy az esperesi

hivatal a vizsgálati iratokat a számvevőszéknek ujjolag kiadta s a számvevőszék a vizsgálati iratokkal egyezően az 1899. évi pénztári hiányt 900 frt 89 krban állapitja meg.

Előadja még, hogy Józsa Károly lelkész a vizsgáló bizottság által hiánynak feltüntetett 900 frt 89 kr fedezésére 900 frtot az esperesi hivatalhoz letett, az takarékpénztárban helyeztetett el.

Az esperesi hivatal az ügyiratokat Kovács Károly egyházmegyei ügyészszel közölvén, ügyész inditványt terjesztett be.

Elnök, miután az ügyállás minden részleteiben ismertetve lett s birák bővebb felvilágositást nem kértek, figyelmeztette ugy a terhelteket, mint az ágyai presbiterium tagjait, hogy szólási jogukkal élhetnek.

Józsa Károly lelkész erre előadja, hogy ő szakképzett könyvvezetők tanácsa után készitette a számadásokat s ő az ágyai egyház pénzéből egy krajczárt sem költött el, de azt elismeri, hogy a hiányzó összeg hova lett forditását okmányokkal igazolni nem tudja.

Komori Sándor előadja, hogy ő nála egy krajczár sem maradt, ő pontosan elszámolt s lelkészt sem terheli azzal, hogy nála egy krajczár is maradt volna.

Elnök ujabb felhivására az ügyészi vádinditvány a felek jelenlétében egész terjedelmében felolvastatott.

Elnök ezután ugy Józsa Károly lelkészt, mint Komori Sándor gondnokot védelmük előterjesztésére hivja fel.

Józsa Károly ártatlanságára hivatkozással, teljes felmentést kér.

Komori Sándor szintén felmentést kér.

Elnök a tárgyalást befejezettnek nyilvánitván, a biróság zárt ülésben, elfogadván előadó határozati javaslatát, egyhangulag meghozta a következő

ítéletet

Az egyházmegyei ügyész inditványának elfogadásával Józsa Károly ágyai lelkészt az egyházi törvény 304. §. 2, 4., 7., 8., 9. pontjaiba ütköző jogtalan pénzkezelésért, az egyházi felsőbbség törvényes rendeleteivel szemben tanusitott engedetlenségért, hivatalos kötelességének helytelen és rendetlenül teljesitéséért, hivatali hatalmával való visszaélésért, az egyházi pénznek hűtlen kezeléséért, az egyházi törvény 303. §. d) pontja értelmében az ágyai ev. ref. egyházban viselt lelkészi állásától, minden javadalom nélkül elmozditja s az 51 koronában megállapitott vizsgálati költségek megfizetésére kötelezi, továbbá

Komori Sándor ágyai volt egyházgondnokot, mivel az egyház pénzének kezelését s a számadás vezetését, melyet kötelességszerüen neki kellett volna teljesiteni, egészen lelkésznek engedte át s erről felsőbb hatóságának jelentést tenni elmulasztotta: az egyházi törvény 301. §. 2. pontjába ütköző olyan mulasztást követett el, melyből az egyháznak

jelentékeny kára származhatott volna, az egyházi törvény 303. §. a) pontja értelmében intésre itéli.

Indokok:

Józsa Károly lelkész az által, hogy Komori Sándor járatlanságát felhasználva s hivatali hatalmával visszaélve, az egyházi pénzek kezelését s a lelkészlak épitésének vezetését magához ragadta s azt önhatalmulag maga végezte, az egyházi törvény 301. §. 2. és 8. pontja ellen vétett, mivel a törvény 96. §-ának f) és g) pontjai az egyházi épitkezések felügyeletét és a pénzkezelést kizárólag a gondnokra ruházzák, a lelkészeket pedig a 127. §. szerint csupán az ellenőrzéssel bizzák meg.

Nem volt figyelembe vehető lelkésznek azon védekezése, hogy őt a pénzkezelésre s az épitkezés önálló vezetésére a presbit. 1898 ápril 3-án tartott gyűlése 25. sz. végzésével hatalmazta fel, mert ezen végzés csak a kölcsönügyletnek az egyházi felsőbb hatóságok és a magyar földhitelintézetnél való lebonyolitásával bizta meg a lelkészt, annál is kevésbé, mert már az 1898 márczius 6-án tartott egyházközségi közgyűlés a lelkészlak tervének elkészitését, az anyagok beszerzését, átalában az épitkezés keresztülvitelét kifejezetten az egyháztanácsra — presbitériumra — bizta.

Engedetlenséget tanusitott vádolt lelkész az egyházi felsőbbség törv. rendeleteivel szemben azzal, hogy bár az egyházmegyei közgyűlés által kiküldött közigazg. vizsgáló bizottság 1899 évi október 26-án a legkomolyabban figyelmeztette is őt arra, a mit a törvények sem engednek meg, hogy semmiféle pénzt ne kezeljen sőt tőle az értékeket elvette s a gondnoknak átadta, még is az 1900 évi április hó 2-án tartott fegyelmi vizsgálat alkalmával beismeri, hogy azon időtől fogva is az egyház tagoktól pénzt vett át és szedett be a gondnoknak való átszolgáltatás czimén (fegy. vizsg. jkv IX.).

Engedetlenséget követett el továbbá azzal is, hogy bár az egyházmegyei közgyűlés által erre felhatalmazott esperes, a lelkészlak épitését csak 2800 frt 76 krral engedélyezte, még is lelkész ezen megállapitott összeget önkényüleg 867 frttal tullépte, ugy hogy a lelkészlak épitése (fegy. vizsg. jkv IV. pont) 3667 frt 70 krba került, igy ezen 867 frtot rendeltetésétől elvonta, ennek folytán a templomjavitás elmaradt.

Engedetlenséget tanusitott felsőbb hatóságával szemben azzal is, hogy bár esperes éltal az 1898 és 1899 évi

számadás elkészitése s annak 1900 év január végére beterjesztése elrendeltetett, még is több rendbeli sürgetés, sőt fegyelmi vizsgálat daczára is, ezen 2 évi gondnoki számadást csak 1900 évi márczius hó 7-én terjesztette be.

Nagy mértékben vétett vádolt lelkész az egyházi törvény 301. §. g) pontja ellen, a mennyiben az egyházi pénzeket hütlenül kezelte s hogy ezen hütlen kezelést palástolja, kész volt az 1897 évi az egyházmegyei közgyülés által 1898 évben már jóváhagyott gondnoki számadás záró összegének 1000 frttal megváltoztatására; képes volt arra, hogy az 1898 évről vezetett s a presbitérium 1899 szept. 18-án tartott gyülésében 1830 frt 08 kr pénztári maradványnyal jóváhagyott gondnoki számadást eltüntesse s a helyett egy, csak saját maga által aláirt olyan számadást terjesszen be, a mely már 336 frt 71 kr tulkiadást mutat fel és hogy ezen számadást minél zavarosabbá, minél nehezebben áttekinthetővé sőt érthetetlenné tegye: összevegyitette ebben az egyházi, iskolai bevételeket és kiadásokat, lelkészlak épitési költségeket, adósságokat, beveendő és kiadandó hátrálékokat, megtette azt is, hogy az 1898 évi számadásban kitüntetett 915 frt 93 kr pénztári maradványt (485. t. sz a.) ugyanazonban évben kiadásba helyezte s ez által a számadást meghamisitotta.

Ezzel czélját, hütlen kezelésének palástolását egyelőre el is érte, mert sem az egyházmegyei közgyülés által kiküldött közigazg. vizsgáló bizottság, sem a számvevőszék, sem a fegyelmi vizsgálat, sem az esperes által megbizott két számvevő nem volt képes a hiányt megállapitani, hanem mindenik kénytelen volt azt javasolni, hogy a fegyelmi vizsgálat a belyszinén tovább folytattassék, s az 1898, 1899. évekről a valóságnak megfelelő számadás készittessék és az 1897. évi számadásba, mely előzőleg már megvizsgáltatott, jóváhagyatott, utólag betoldott két 500—500 frtos kiadási tételre nézve is felvilágositás szereztessék.

Ezen javaslatok alapján az egyházmegyei fegyelmi biróság 1900. évi márczius hó 29-én tartott ülésében a fegyelmi vizsgálat folytatását rendelte el s a fegyelmi bizottságot kiküldötte, mely bizottság április 2-án és 3-án a helyszinen Ágyán, az összes érdekeltek jelenlétében és meghallgatásával a kifogásolt számadásokat 1898. 1899. évekről tételről-tételre megvizsgálta s az 1897. évi számadásba betoldott két 500—300 frtos tételt mint teljesen indokolatlan kiadási tételt törölte s a bemutatott okmányok alapján a vádolt lelkész terhére a hiányzó összeget 900 frt 80 krban megállapitotta.

Teljesen indokolt a fegyelmi bizottságnak azon eljárása, hogy az 1897. évi megvizsgált, jóváhagyott számadást tételenkint nem vizsgálta meg s a minden indokolás nélkül annak végére vörös tentával beirt két 500—500 frtos tételt törölte.

Mindezen felsorolt s bebizonyitott adatok alapján Józsa Károly lelkészt a hütlen kezelés és egyéb vétségekben vétkesnek kimondani, az ágyai egyházban viselt lelkészi állásától elmozditani s az okozott yizsgálati költségekben elmarasztalni kellett, enyhitő körülményül tudatván be neki, hogy a hiányzó 900 forintot az esperesi hivatalnál letétbe helyezte s igy az egyháznak tényleges kára nincs, a lelkészlak épitésére forditott 867 frt tulkiadás pedig — bár közvetve az egyház javára történt.

Ugyanezen okból mellőzte a bíróság az iratoknak a köztörvényi utra való áttételét.

Komori Sándor gondnok vétségének megitélésénél figyelembe kellett venni törvényben való járatlanságát, továbbá azon körülményt, hogy a pénzkezelést, számadás vezetést saját lelkészének, hivatali főnökének engedte át, kitől joggal várhatta, hogy az egyház érdekét meg nem röviditi. Mivel azonban felsőbb hatóságának jelentést nem tett arról, hogy tőle a lelkész a pénzkezelést önhatalmulag átvette, ez által mulasztást követett el s igy őt büntetéssel sujtani kellett.

Ezen itéletet a bíróság nyilt ülésében a vádhatóság, a vádlottak és az egyházközség részéről érdekeltek előtt esperes által kihirdettetvén, a vádhatóság és Komori Sándor vádlott abban megnyugvásukat kijelentették, ellenben Józsa Károly lelkész felebbezést jelentett be.

A 20. 33. 34. számokat hitelesitette maga a közgyűlés.

Az 1—19, 21—32, 35—44. számokat április 4-én, a 45. számot április 20-án hitelesitették Széll Kálmán esperes, Dr. Balogh Elek és Böszörményi Lajos egyházmegyei tanácsbirák.

Az 1. 2. 3. 4. 5. 8. 9. 10. 12. 15. 16. 18. 30. 39. 40. 41. számok jegyzője Nagy Imre lelkészi főjegyző.

A 6. 11. 13. 14. 22. 23. 25. 29. 31. 32. 37. számok jegyzője Kozma Zsigmond lelkészi aljegyző.

A 17. 20. 21. 24. 26. 27. 28. 42. 43. 44. 45. számok jegyzője Hadházy Kálmán világi főjegyző.

A 7. 19. 35. 36. 38. számok jegyzője Sütő Antal világi aljegyző.

A 33. számot Szabó István tanügyi bizottsági jegyző.

A 34. számot Bagdi János számvevőszéki jegyző jegyezte.

Mindezen számoknak az illető jegyzők a 44. 45. kivételével előadói is voltak.

(I)

TÁRGYMUTATÓ.

Imádság és a gyűlés megnyitása után:

1. Gyűlési képviselők igazolása. N. I.
2. Jelentés a meg nem jelent tagokról. N. I.
3. Tanácskozás sorrendjének megállapitása. N. I.
4. Esperesi jelentés az egyházmegye valláserkölcsi s anyagi állapotáról. N. I.
5. „ „ az elnökileg elintézett ügyekről. N. I.
6. „ „ a scontro ügyekről. K. Zs.
7. „ számadás az általa továbbitott pénzekről S. A.
8. Lelkészi gyámintézet számadása. N. I.
9. A lelkészi gyámintézet adománya. N. I.
10. Szondy György elvesztette lelkész gyámintézeti jogát. N. I.
11. Közalapi bizottság jelentése. K. Zs.
12. Számadás az egyházmegyei közigazgatási pénztárról. N. I.
13. Nagyváradi internatus pénztári számadása. K. Zs.
14. „ „ fejlesztése. K. Zs.
15. Missziói bizottság jelentése. N. I
16. Esperes véleményes javaslata a 216/1899. sz. egyházkerületi végzés tárgyában. N. I.
17. Javaslat az egyházi birósági ügyviteli szabályzat tervezetére. H. K.
18. Egyházkerületi képviselők választása. N. I.
19. Fenesi lelkész választás. S. A.
20. Ugrai lelkészlak épités. H. K.
21. Feketegyarmati templomépités. H. K.
22. Szentleányfalvai iskola államositása. K. Zs.
23. Árpádi egyházi adókulcs. K. Zs.
24. Kötegyáni egyházi adókulcs. H. K.
25. Tamásdai egyházi adókulcs. K. Zs.
26. Szentleányfalvai egyházi adókulcs. H. K.
27. Szentleányfalvai egyház kérvénye ujabb 300 frt kölcsön felvételére. H. K.
28. A szentleányfalvai egyház 3 évi időhaladékot kér egyetemes egyházi költségtartozásának kifizetésére. H. K.

29. Aradi lelkész és kántor dijlevele. K. Zs.
30. Okányi harangügy. N. I.
31. Erdőgyaraki földvétel és kölcsön. K. Zs.
32. M.-homorogi csereszerződés. K. Zs.
33. Tanügyi bizottság jelentése. Sz. I.
34. Számvevőszék jelentése. B. J.
35. Bajji egyházfentartási alap. S. A.
36. Esperesi inditvány a rendes államsegély kiosztásáról. S. A.
37. Gyantai takarékmagtár pénzre változtatása. K. Zs.
38. Dobrossy Lajos tárkányi tanitó végmegerősitést kér. S. A.
39. A végleg megerősitett tanitók fölesketése. N. I.
40. Jegyzőkönyv hitelesitésére bizottság. N. I.

Birósági ügyek:

41. Asztalos Ferencz fegyelmi ügyében a jogerős itélet kihirdetése. N. I.
42. Kötegyáni lelkész felebbezése a presbitérium 4/1900 sz. végzése ellen. H. K.
43. Kötegyáni belhivatalnokok felebbezése a presbitérium 16/1900 sz. végzése ellen. H. K.
44. Ágyai lelkész Józsa Károly és Komori Sándor gondnok fegyelmi ügye. H. K.
45. Józsa Károly és Komori Sándor fegyelmi ügyében az időszaki tanács által 1900 április 18-án hozott itélet. H. K.